

KUUSAMON KAUPUNKI

Tilinpäätös ja toimintakertomus

2016

Sisällys

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
1.1. Kaupunginjohtajan katsaus.....	4
1.2. Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys.....	11
1.4. Olennaiset muutokset taloudessa ja toiminnassa.....	17
1.5. Henkilöstö.....	24
1.6. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	25
1.7. Ympäristötekijät.....	25
2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ.....	26
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	30
4. RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT.....	32
5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET.....	34
6. KOKONAISTULOT JA – MENOT.....	36
7. KUUSAMO-KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	37
7.1. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt.....	37
7.2. Olennaiset, konsernia koskevat tapahtumat.....	37
7.3. Konsernin toiminnan ohjaus ja konsernivalvonnan järjestäminen.....	38
7.4. Konsernin henkilöstö.....	38
7.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	39
8. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY.....	42
9. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	44
9.1. Toimielimille asetettujen tavoitteiden toteutuminen.....	44
Kaupungin tulokortti.....	44
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vuonna 2016.....	57
Kaupunginhallitus.....	63
Perusturva.....	68
Kasvatus- ja sivistys.....	79
Yhdyskuntatekniikka.....	84
Laskennallisesti eriytetyt yksiköt.....	92
Investointimäärärahojen ylitykset.....	94
Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot.....	96
KSAK Oy.....	99
Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy.....	101
Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy.....	105
9.2. Investointiosan toteutuminen.....	112
9.3. Rahoitusosan toteutuminen.....	118
10. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	121
11. LIITETIEDOT.....	130
12. ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET.....	145
13. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	149
14. LUETTELOT JA SELVITYKSET.....	150

Toimintakertomus

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1. Kaupunginjohtajan katsaus

Maailman talouden epävarmuus lisääntyi viime vuonna. Talouden näkymän ennustamista vaikeuttaa talouspoliittisten linjausten muutokset Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Kuusamon kaupungin talous oli neljättä vuotta peräkkäin positiivinen, mikä antaa edelleen vahvan pohjan alueemme kehittämiseen.

Työttömyys Kuusamossa oli vuoden lopussa 13,4 %. Työttömien määrä väheni vuodessa 126 henkilön verran. Koko työvoima Kuusamossa oli 6935 ja työttömiä oli 931 henkilöä. Ponnisteluja työpaikkojen lisäämiseksi Kuusamossa tarvitaan edelleen.

Kuusamon elinkeinojen voimana on kaksi kansainvälistä kasvualaa; matkailu ja metsätalous. Matkailun kasvu oli viime vuonna hyvällä tasolla ja erityisesti kansainvälisten asiakkaiden määrä kasvoi. Rekisteröidyistä yöpymisistä on ulkomaisten asiakkaiden osuus noin 20 %. Tämä määrä on kaksinkertaistettavissa lähivuosina.

Biotalouden vahvan kehityksen tueksi suunnitellaan uutta teollisuusaluetta. Metsätalous on alueemme merkittävä työllistäjä ja toimeentulon lähde. Puuntuotanto, kuljetukset ja jalostus ovat metsätalouden runko. Maatalous on elinkeinonemme perustaa ja tilojen selviämistä vaikeassa markkinatilanteessa tulee edelleen tukea.

Elinvoimaamme ovat rakentamassa yhdyskuntatekniikan toimiala, Naturpolis Oy ja koulutusjärjestelmämme. Näiden toimintojen kiinteä yhteistyö varmistaa palvelukokonaisuuden, joka luo perustan investoinneille. Investoinnit kiinteistöihin ja koneisiin sekä kalustoon ovat tärkeitä. Näiden lisäksi investoinnit koulutukseen, myyntiin ja markkinointiin luovat yrityksiemme kasvua.

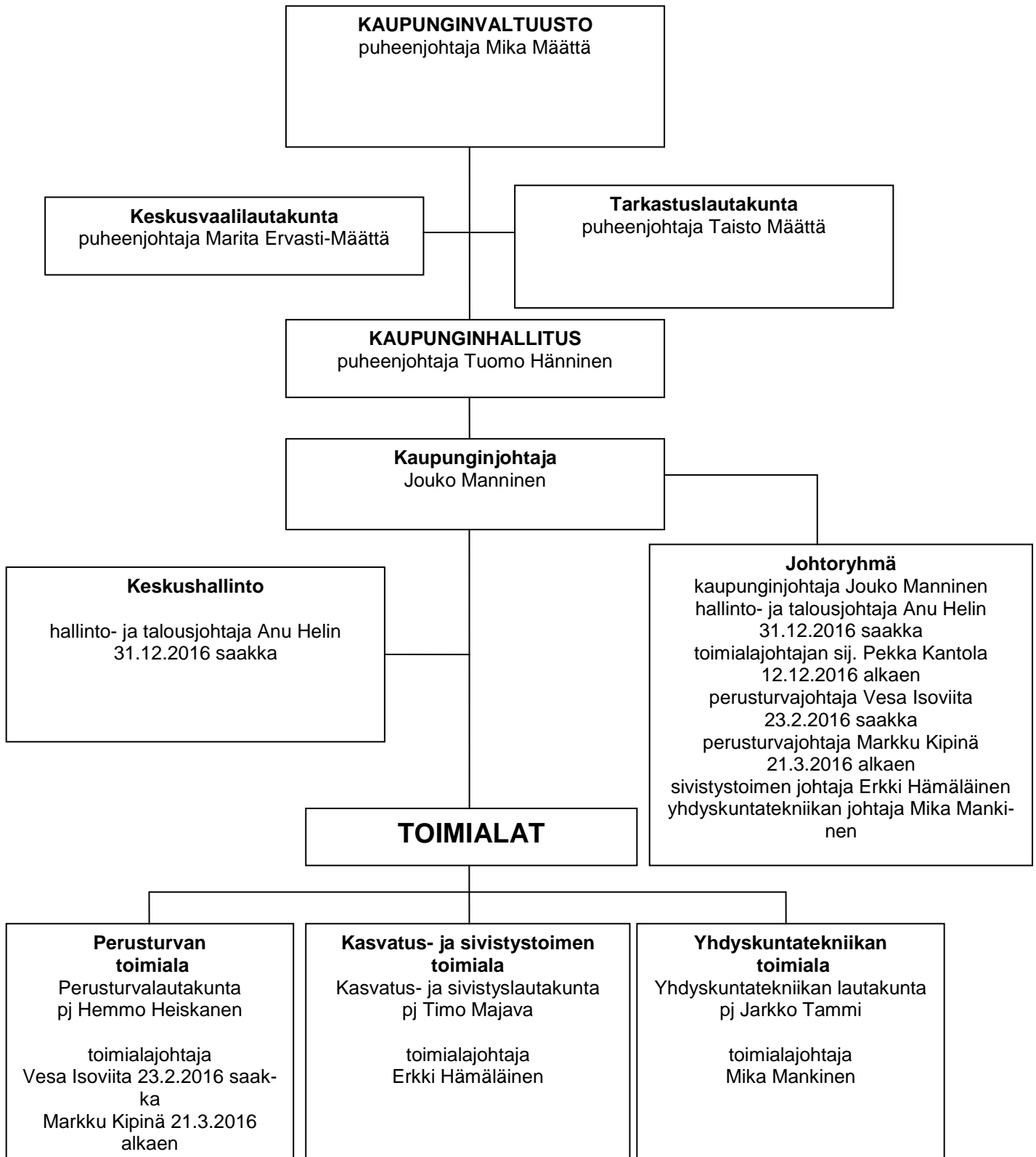
Kasvatus- ja sivistystoimialan liikuntapalvelujen suurinvestointi uimahallin peruskorjaus valmistui vuonna 2016. Liikunta- ja jäähallin peruskorjaus käynnistyy vuonna 2017. Kuusamo panostaa erittäin paljon liikuntapalveluihin, mikä osaltaan palvelee kaikkien kuntalaisten hyvinvointia.

Perusturvan arjen muutosten lisäksi maakuntaudistuksen valmistelu on vaatinut runsaasti aikaa. Kuusamolla on edustus yli 20 työryhmässä, jossa uutta maakuntaa valmistellaan. Nyt on aika panostaa uuden rakenteen syntymiseen ja huolehtia jäljelle jäävän kunnan elinvoimaisuudesta.

Kiitos kaikille työstä Kuusamolaisten hyväksi!

Jouko Manninen
kaupunginjohtaja

Kuusamon kaupungin organisaatio 1.1.2016

1.2. Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Kaupunkistrategia on kaupunginvaltuuston antama strateginen ohjenuora kokonaisuuden toimeenpanoa koordinoivalle kaupunginhallitukselle ja strategiaa toteuttavalle toimielin- ja henkilöstöorganisaatiolle konsernin laajuisesti. Kaupunginvaltuusto hyväksyi 11.11.2013 kokouksessa Kuusamon kaupunkistrategian vision vuoteen 2021, menestystekijät ja painopisteet.

Visio 2021

Kaikkien aikojen Kuusamo. Elinvoimainen edelläkävijä ja moniarvoinen Pohjolan luontopääkaupunki.*

Kuusamo on rajoja ylittävä, omatoimisten ja yritteliäiden ihmisten vieraanvarainen alueensa keskus. Innostus ja rohkeus ovat yhteistyön perustana - täällä asiat tehdään vähän eri tavalla.

Hyvä elämä kukoistaa kansainvälisessä ja luovassa ympäristössä. Kuusamon menestyminen perustuu toimiviin palveluihin, ympärivuotiseen matkailuun, puhtaan luonnon ja sen raaka-aineiden kestävään käyttöön.

*www.kuusamo.fi/ymparistojulistus1993

Kriittiset menestystekijät

Hyvinvointi

Aktiivinen ja hyvinvoiva kuusamolainen

Tasapainoinen väestörakenne

Suvaitsevainen ja hyväksyvä ilmapiiri

Toimivat yhteisöt ja palvelut

Elinvoima

Kuusamo –maineen hallinta

Yrittäjyys ja työllisyyden nostaminen

Kestävä ja monipuolinen puhtaan luonnon ja luonnonvarojen hyödyntäminen

Osaaminen ja koulutus

Hyvät yhteydet ja kehittyvä toimintaympäristö

Kehittyvä kaupunki

Kansainvälinen, kilpailukykyinen ja verkostoitunut seutukeskus

Kaupunkikonsernin talouden tasapaino ja ohjaus

Uusiutuva ja innovatiivinen palvelukaupunki

Muutosjohtaminen ja tuottava henkilöstö

Hyvinvointi –näkökulmassa keskeisenä toimijana on kuusamolainen ihminen, jonka toiminta oman ja lähiyhteisönsä hyvinvoinnin edistäjänä ja toteuttajana korostuu. Kaupungin roolina on osaltaan luoda edellytyksiä ihmisten ja yhteisöjen toiminnalle. Hyvinvointi –näkökulmaan liittyvät toimenpiteet valmistellaan ja kootaan Hyvinvointisuunnitelmaksi vuoteen 2017. Työstä vastaa hyvinvointityöryhmä. Kaupunginhallitukselle ja -valtuustolle annetaan vuosittainen hyvinvointikertomus toimenpiteiden ja tavoitteiden toteutumisesta.

Elinvoima –näkökulman keskeisinä toimijoina ovat Kuusamossa ja alueella toimivat yritykset, elinkeinojen kehittämisorganisaatiot ja koulutustoimijat. Kaupungin elinvoiman kannalta tärkein tavoite liittyy yrityssektorin työpaikkojen määrän lisäämiseen. Sen edellytyksenä ovat yritysten tuotteiden kehittäminen ja myynnin lisääminen sekä osaa- van henkilöstön saannin varmistaminen. Kaupungin roolina on osaltaan ylläpitää ja kehittää toimintaympäristöä yritysten kilpailukykyisen liiketoiminnan kasvattamiselle. Kaupungin keskeisenä roolina on yhteensovittaa ja edistää eri toimialojen kehitystä kaupunkistrategian valintojen mukaisesti. Kestävään ja monipuoliseen luonnonvarojen hyödyntämiseen tähtäävä yleiskaava hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa.

Kehittyvä kaupunki –näkökulmaan on koottu erityisesti kaupunkiorganisaation toimintaa koskevat menestystekijät ja painopisteet. Kaupunkitason valmisteluvastuu on kaupungin johtoryhmällä. Näkökulmassa korostuu kaupunkikonsernitason ohjauksen vahvistaminen, tasapainoisen talouden varmistaminen, palvelukysynnän muutoksiin vastaa- minen ja tuottavuuden parantaminen.

Tuloskorttitavoitteet, elinvoima- ja tuottavuustoimenpiteet sekä strategian seuranta

Kaupunginvaltuusto asettaa strategian pohjalta tuloskorttitavoitteet ja linjaa keskeiset toimenpiteet vuosittain talousarvion valmistelun yhteydessä. Vuoden 2016 talousarvion käyttötalousosan tuloskortissa on esitetty menestystekijöihin ja painopisteisiin liittyvät tavoitteet talousarviovuodelle 2016.

Kaupunginhallitus on vastannut strategian käytännön jalkauttamiseen liittyvistä toimenpano- ja seurantatehtävistä tiiviissä yhteistyössä toimialalautakuntien, keskushal- linnon ja operatiivisen viranhaltijajohdon kanssa.

Tuloskorttitavoitteiden, elinvoima- ja tuottavuustoimenpiteiden toteutuminen on rapor- toitu toimintakertomuksen kohdassa 9. tuloskortin toteutumamaraportissa, toimialojen ja tytäryhtiöiden toimintakertomuksissa.

Kaupunginvaltuusto 2013–2016

Kaupunginvaltuusto käyttää ylintä päätösvaltaa kaupungin organisaatiossa. Valtuustokaudelle 2013 – 2016 valitussa kaupunginvaltuustossa on yhteensä 43 jäsentä, joista uusia valtuutettuja 16 ja naisia valtuutetuista on 14. Valtuutetut jakautuvat puolueittain seuraavasti: Suomen Keskusta 25, Perussuomalaiset 5, Kansallinen Kokoomus 5, Suomen Sosialidemokraattinen Puolue 3, Vihreä Liitto 3 ja Vasemmistoliitto 2 valtuutettua.

Kaupunginvaltuuston kokoonpano vuonna 2016:

Puheenjohtaja Mika Määttä, keskusta

1. varapuheenjohtaja Matti Ervasti 31.7.2016 saakka, kokoomus. Tuula Mustonen 1.8.2016 alkaen, kokoomus
2. varapuheenjohtaja Henna Hentilä-Määttä, keskusta

Suomen Keskusta: Heiskanen Hemmo, Hentilä-Määttä Henna, Hokkinen Antti, Hänninen Tuomo, Härkönen Heikki, Juutinen Pertti, Kallunki Heikki, Karvonen Kirsti, Kempainen Elina, Majava Timo, Määttä Juhani, Määttä Mika, Määttä Taisto, Määttä Veli, Parviainen Ulla, Poussu Hannu, Ronkainen Vesa, Saapunki Pauli, Saarela Jyrki, Siikaluoma Liisa, Säkkinen Juha, Säkkinen Osmo, Tammi Jarkko, Tornberg Marja ja Tuovila Hannu

Perussuomalaiset: Karjalainen Kimmo, Kortesalmi Joukamo, Käsmä Vuokko, Poutanen Krista ja Törmänen Esko

Kansallinen Kokoomus: Ervasti Hannu, Ervasti Matti, Hiltula Hannu 25.8.2014 asti, 26.8.2014 alkaen Pertti Ervasti, Mustonen Tuula ja Turunen Martti

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue: Käkälä Päivi, Mustonen Leena ja Tyni Jaana 31.12.2016 saakka, 1.1.2017 alkaen Eevaliisa Räisänen

Vihreä Liitto: Flöjt Mika, Mäkelä Jyrki ja Virtanen Pekka

Vasemmistoliitto: Murto Anne, Tarmo Raatikainen 2.2.2015 asti, Tuija Karjalainen 3.2.2015 alkaen

Kaupunginvaltuuston sihteerinä on toiminut asianhallintasihteerinä Sinikka Määttä 16.5.2016 asti, hallintoassistentti Anniina Pesonen 20.6.2016 – 26.9.2016 ja asianhallintasihteerinä Leena Tervo 8.11.2016 alkaen.

Valtuuston kokoukset ja käsitellyt asiat v. 2009 - 2016:

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Kokouksia	10	7	6	8	8	9	8	9
Käsitellyjä asioita	72	67	56	70	83	87	92	84

Lisäksi kaupunginvaltuusto on pitänyt kokousten yhteydessä erillisiä iltakouluja seuraavasti:

- 21.3.2016, aiheena elinvoima-asiat
 - 16.5.2016, aiheena omistajapolitiikka
 - 26.9.2016, aiheena investoinnit
 - 10.10.2016, aiheena vuoden 2017 tavoitteet
- Tammikuussa 2016 kuntalakikoulutus valtuustolle

Valtuusto teki päätökset v. 2016 mm. seuraavista asioista:

- Eron myöntäminen Tero Kokolle tarkastuslautakunnan jäsenyydestä
- Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma
- Selvitys tarkastuslautakunnalle arviointikertomuksen selvityksistä
- Selvitys tarkastuslautakunnalle kaupunginjohtajan avoimen viran täyttämisestä

- Kaupunginjohtajan avoimen viran hoitaminen
- Talouden tasapainottamistyöryhmän loppuraportti
- Lausuntopyyntö hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja soteuudistuksen askelmerkeiksi
- Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen lausunto hallituksen linjauksista itsehallintoaluejaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi
- Eron myöntäminen Eero Kyllöselle valtuuston varajäsen sekä perusturvan varsinaisen jäsenen luottamustehtävistä
- Valtuutettujen aloitteet vuodelta 2015
- Kaupungin asukkaiden tekemät aloitteet vuodelta 2015
- Vuonna 2015 valmistuneet hankkeet
- Vuoden 2015 talousarvion ylitykset yhdyskuntatekniikan toimialalla investointien osalta
- Talousarvion investointiosaan vuodelle 2016 varatun määrärahan käytön muutos "Kainuun ammattiopiston Kuusamon yksikön oppimisympäristön peruskorjaus"-hankkeessa
- Määrärahamuutos vuodelle 2016 investointiosan omaisuuden hankintaan sekä vastikkeeton pääomasijoitus Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n
- Lisämäärärahaesitys talousarviovuoden 2016 investointiosaan Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit –hankeryhmään
- Lisämäärärahaesitys talousarviovuoden 2016 investointiosan Perusinfrastruktuuriin Omaisuuden hankinnan määrärahaan
- Määrärahamuutos investointiosaan keskushallinnon irtaimistohankintoihin
- Esitys perheryhmäkodin perustamisesta ilman huoltajaa tulleita pakolaislapsia varten
- Kaavoituskatsaus vuosille 2016 – 2017
- Lisämääräraha Rukan hiihtostadionin muutostöihin vuoden 2016 investointiosaan
- Lisämäärärahaesitys talousarviovuoden 2016 investointiosaan Omaisuuden hankinta
- Kuusamon kaupungin terveyskeskuksen laboratoriotöiden siirtyminen 1.1.2017 alkaen NordLabin tehtäväksi
- Kuusamon kaupungin vuoden 2015 tilinpäätöksen hyväksyminen ja vastuuvapauden myöntäminen
- Arviointikertomus vuodelta 2015
- Henkilöstökertomus vuodelta 2015
- Lisämääräraha perusturvan vuoden 2016 talousarvioon
- Lisämääräraha Rukan hiihtostadionin muutostöihin vuoden 2016 investointiosaan
- Investointimäärärahan siirto vuoden 2016 talousarviossa
- Kuusamon kaupungin vuoden 2016 ensimmäinen osavuositarkastus
- Eron myöntäminen Matti Ervastille valtuuston I varapuheenjohtajan tehtävästä
- Valtuuston I varapuheenjohtajan vaali ja mahdollisesti I varapuheenjohtajan nimeämisestä aiheutuvat muut tarvittavat luottamushenkilövalinnat
- Luottamushenkilöiden toimikauden jatkuminen 31.5.2017 asti
- Eron myöntäminen Henna Lehtosaari-Vähäkuopukselle kasvatus- ja sivistyslautakunnan jäsenyydestä
- Yksityisteiden kunnossapidon ja peruskorjauksen avustusehtojen uusiminen
- Länsi- ja Itä-Rukan yhdistävä kevyen liikenteen gondoli
- Lisämääräraha vuoden 2016 talousarvion investointiohjelmaan Nuorisokeskus Oivangin vanhan saunarakennuksen muutostöiden toteuttamiseen
- Lisämääräraha vuoden 2016 talousarvion investointiosaan Yksityistiet (Tavela-Oijusluoman yksityistien parantaminen ja yksityisteiden kantavuusmittaukset)
- Eron myöntäminen Anne Kurviselle kunnan luottamustoimista ja uusien luottamushenkilöiden valinta hänen tilalleen
- Eron myöntäminen Jaana Tynille kunnan luottamustoimista ja uusien luottamushenkilöiden valinta hänen tilalleen

- Arviointikertomus 2015
- Määrärahan siirto Kuusamon terveyskeskuksen muutostöille vuoden 2016 investointiosassa
- Kunnallisen tuloveroprosentin ja kiinteistöveroprosenttien vahvistaminen vuodelle 2017
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle maakuntauudistukseksi ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi
- Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisesta
- Kuusamon Kirkonkylän pohjavesialueen suojelusuunnitelman hyväksyminen ja seurannan järjestäminen
- Kuusamon kaupungin vuoden 2016 toinen osavuositarkastus
- Rukan asemakaava-alueen muutos Rukanriutta-Plantinginharjun alueilla
- Kuusamon yleiskaavan päivitys, 1.vaihekaava
- Kirkonseudun asemakaavan laajennus ns. Saunajärvi – Pölkyn alueella
- Valtuutettujen lukumäärä valtuustokauden 2017 alusta
- Kuusamon kaupungin talousarvio vuodelle 2017 sekä taloussuunnitelma vuosille 2018-2019

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan on Kuntal 71 §:n mukaan valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet.

Kaupungin tilintarkastusyhtiönä toimii KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy. Vastuullisena tilintarkastajana on toiminut 28.9.2015 alkaen JHTT, KHT Juha Väärälä. KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy on toiminut kaupungin tilintarkastusyhtiönä vuodesta 2009 lähtien. Kaupunginvaltuusto on 16.11.2015 § 80 päättänyt käyttää optiovuodet 2016–2017 ja jatkaa KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy sopimusta.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2016:

Varsinainen jäsen

Taisto Määttä, puheenjohtaja 3.2.2015 alkaen
 Tuula Mustonen, varapuheenjohtaja
 Ritva Karkama
 Viljo Määttä
 Tero Kokko 31.1.2016 saakka
 Tapio Lämsä 1.2.2016 alkaen

Henkilökohtainen varajäsen

Keijo Lehtinen
 Riitta Kivimäki
 Kaisa A. Kurtti
 Pentti Kurvinen
 Veikko Määttä

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut JHTT, KHT Juha Väärälä (KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy).

Vuoden 2016 aikana tarkastuslautakunta piti yhdeksän kokousta. Kokouksissa on käsitelty muun muassa toimialajohtajien ajankohtaiskatsauksia, vuoden 2014 ja vuoden 2015 arviointikertomukseen saadut vastineet, hallintokuntien eriävät mielipiteet ja oikeusvaatimukset 2014 ja 2015, tilintarkastuskertomusta 2015, arviointikertomusta vuodelle 2015, tilintarkastajan tarkastussuunnitelmaa vuodelle 2016, tarkastuslautakunnan arviointisuunnitelmaa vuodelle 2016.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt 16.11.2015, että se käyttää tilintarkastusvuosien optiovuodet 2016–2017 ja jatkaa sopimusta KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy:n kanssa.

Tilivelvollisuus

Tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenten (pl. kaupunginvaltuusto ja tarkastuslautakunta) lisäksi:

Kaupunginjohtaja Jouko Manninen
Hallinto- ja talousjohtaja Anu Helin 31.12.2016
Perusturvajohtaja Vesa Isoviita 23.2.2016 saakka
Perusturvajohtaja Markku Kipinä 21.3.2016 alkaen
Tulosaluejohtaja Hanna Raittinen
Palveluvastaava Ismo Lönnmark
Palveluvastaava Satu Kangas
Tulosaluejohtaja Riitta Laitinen
Sivistystoimenjohtaja Erkki Hämäläinen
Tulosaluejohtaja Aini Naumanen
Tulosaluejohtaja Pekka Pirhonen 31.7.2016 saakka
Tulosaluejohtaja Marke Vornanen 8.8.2016 alkaen
Yhdyskuntatekniikan toimialajohtaja Mika Mankinen
Kehityspäällikkö Jari Karsikko
Tulosaluejohtaja Tarmo Pätsi 30.6.2016 saakka
Tulosaluejohtaja Anne-Kaisa Olva
Tulosaluejohtaja Pasi Pohjola 31.8.2016 saakka
Vs. tulosaluejohtaja Jukka Väisänen
Tulosaluejohtaja Vesa Kuosku

1.3. Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Yleistä talouskehitystä kuvaava tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioehdotuksen 2017 yhteydessä (15.9.2016) esitettyyn taloudelliseen katsaukseen ja Kuntaliiton sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksia käsittelevään julkaisuun (tammikuu 2017).

Huolimatta hienoisesta talouden piristymisestä Suomen taloustilanne pysyy lähivuosien ajan heikkona. Ennusteen mukaan BKT tulee olemaan vielä 2018 noin 3 % pienempi kuin vuonna 2008 ja teollisuustuotannon taso jäisi samana vuonna 2018 hieman yli viidenneksen alemmalle tasolla kuin kymmenen vuotta sitten. Viennin kehitys jää edelleen maailmankauppaa vaisummaksi ja siten markkinaosuuksien menettäminen kansainvälisessä kaupassa jatkuu.

Lähivuosien taloudellista aktiviteettia kannattelee etupäässä yksityinen kulutus ja investoinnit. Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotantomahdollisuuksia kuvaavan potentiaalisen tuotannon kasvu jää selvästi alle yhden prosentin.

Maailmankaupan ennustetaan hieman piristyvän, mutta ennusteperiodin lopussakin kasvu jää 4 prosenttiin. Kiinan talouskasvun hidastuminen heijastuu muiden kehittyvien maiden talousnäkyymiin erityisesti aiempaa hitaamman raaka-aineiden kysynnän johdosta. Venäjän talouskehityksessä ei ole nähtävissä nopeaa toipumista. Useiden Suomelle tärkeiden kauppakumppaneiden talouksien ennustetaan kehittyvän varsin suotuisasti. Euroalueella maltillinen talouskasvu on käynnistynyt. Yhdysvaltojen presidentinvaalien tulos on kasvattanut epävarmuutta tulevasta maailmankaupan ja talouden kehityksestä. Iso-Britannian talouskasvu tulee selvästi hidastumaan lähitulevaisuudes-

sa ja siten sillä on myös jossain määrin vaikutusta kauppakumppanien taloudelliseen kehitykseen. Reaalitaloudellisten vaikutusten arvioiminen on kuitenkin vielä hyvin vaikeaa, koska neuvottelut eroamisesta alkavat vasta myöhemmin.

Keskuspankkien harjoittama rahapolitiikka on kasvua tukevaa. Euroopan Keskuspankki on edelleen laajentanut poikkeuksellisia rahapoliittisia operaatioita ja tulee myös pitämään ohjaukskorot historiallisen alhaisina koko ennustejakson ajan. Lyhyet korot pysyvät negatiivisina koko ennustejakson ajan ja kymmenen vuoden keskimääräinen korko vuonna 2018 jää yhteen prosenttiin. Energian, erityisesti öljyn, hinnan alhaisuus edesauttaa energiaintensiivisen talouden, kuten Suomen, kasvunäkymiä. Voimakkain vaihe energian ja raaka-aineiden hintojen alenemisessa on ohitettu ja öljyn kohdalla hinta kääntyy hyvin maltilliseen nousuun. Teollisuuden käyttämien raaka-aineiden hinnoissa ei ole näköpiirissä nousupainetta.

Ansiotason kehityksellä on merkityksensä kilpailukyvyn kannalta ja se vaikuttaa myös kotimaiseen kustannuskehitykseen. Nimellisansiot nousevat vuonna 2016 hiukan yli prosentin vauhtia, mutta vuonna 2017 kilpailukykysovimuksen myötä ansiotasoindeksin nousu jää alle prosenttiin ja työnantajien sosiaaliturvamaksut alenevat noin 7 %. Ennustetulla kehityksellä kustannuskilpailukykyämme paranee esimerkiksi Ruotsiin ja Saksaan verrattuna.

Vuonna 2016 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan maltillisesti, jonka taustalla on etupäässä yksityisen kulutuksen ja investointien suotuisa kehitys. Yksityisten investointien ennustetaan kasvavan 4,3 % ja kasvu on laajapohjaista, sillä vain T&K-investoinnit vähenevät. Asuinrakennusinvestoinnit lisääntyvät 9 % edellisvuodesta ja muut talonrakennusinvestoinnit hieman yli 7 %. Nettoviennin vaikutus kasvuun on selvästi negatiivinen johtuen tuonnin vientiä suuremmasta kasvusta. Vuonna 2016 tuonti lisääntyy 2 %, ja sitä vauhdittavat investointien ja kulutuskysynnän kasvu. Viennin ennustetaan nousevan vain 1,0 % ja siten markkinaosuutta edelleen menetetään maailmankaupassa.

Teollisuustuotannon lasku jatkuu edelleen. Teollisuustuotannon ennustetaan laskevan 2,2 % edellisvuodesta. Palvelutuotannon kasvu jää alle prosentin, joten kokonaisuudessaan kuluvan vuoden kuva tuotannosta on hyvin vaisu. Työllisyysasteen ennustetaan nousevan 68,5 prosenttiin. Työttömyysasteen trendi on kääntynyt hienoiseen laskuun ja siten työttömyysasteen vuosikeskiarvoksi muodostuu 9 %. Pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen nousussa. Kuluttajahinnat nousevat edelleen maltillisesti, vain 0,4 %.

Myös rahoitusmarkkinoilla epävarmuus tulee jatkumaan. Pankkisektorin tilanne esimerkiksi Italiassa ja osittain myös Saksassa aiheuttaa huolta ja tartuntariskin mahdollisuus on ilmeinen. Epätavallisen rahapolitiikan seurauksien arvioiminen kokonaisuudessaan on mahdotonta. Joka tapauksessa kevyen rahapolitiikan johdosta halukkuus riskinottoon lisääntyy ja sijoitusvirtoja on ohjautunut asunto- ja osakemarkkinoille osittain alhaisen luoton kysynnän johdosta. Kotimaiset riskit liittyvät reaalitalouden kehitykseen ja työmarkkinoihin. Suomen talouskasvu on viimeisten vuosien aikana ollut surkeaa ja se jää myös seuraavien parin vuoden aikana kilpailijamaita alhaisemmaksi. Ennustetun kaltaisella talouskasvu-uralla Suomen talous tulee olemaan herkkä negatiivisille shokeille ja lisäksi kasvu ei riitä olennaisesti parantamaan työmarkkinoiden tilannetta. Hallituksen asettama työllisyystavoite ei ennusteen valossa tule toteutumaan ja pitkäaikais- ja rakennetyöttömyyden nousu tulee jättämään pitkäkestoisen ongelman kansantalouteen. Ennustetun kaltainen talouskehitys ei tule olennaisesti parantamaan julkisen talouden tilaa Suomessa.

Johtuen heikoista talousnäkymistä, Suomen talouden kehitystä ja talouspolitiikan linjaa tullaan myös jatkossa seuraamaan erittäin tarkasti myös rajojemme ulkopuolella. Ulko-

puolisten tarkkailijoiden arvioilla on omalta osaltaan vaikutusta siihen, minkälaiseksi taoudellinen toimintaympäristö tulee muodostumaan.

Kuntatalouksien kehitys

Kuntatalouden kokonaismenot ja -tulot kehittyvät vuosina 2016–2020 historiaan nähden hyvin vaimeasti. Tilikauden tulos vahvistuu vuosina 2016–2017, mutta heikkenee jälleen vuosikymmenen loppua kohden. Kuntataloutta vahvistavat kuntien omat sopeutustoimet vuonna 2016 sekä hallitusohjelman suorat sopeutustoimet. Hallitusohjelman toimien vaikutus painottuu vuosiin 2016 ja 2017. Palvelutarpeen kasvu lisää kuitenkin edelleen sosiaali- ja terveydenhuoltomenojen kasvua.

Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa selvästi kevään 2016 kuntatalousohjelmassa esitettyä vahvemmaksi. Taustalla on muun muassa hallitusohjelman kuntataloutta vahvistavien toimenpiteiden vaikutusarvioiden tarkentuminen valmistelun edetessä. Lisäksi laskelmassa on huomioitu uutena tekijänä ensi vuonna voimaan astuvan eläkeuudistuksen vaikutukset kuntatalouteen. Myös yhteisöveron tuotto näyttää kehittyvän selvästi aiemmin arvioitua suotuisemmin. Kuntatalouden kehitysarvion mukaan julkisen talouden suunnitelmassa paikallishallinnon nettoluotonannolle asetettu rahoitusasematavoite ollaan saavuttamassa. Tavoitteen mukaan paikallishallinnon nettoluotonanto saa olla korkeintaan -0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2019.

Kehitysarviossa ei ole huomioitu kuntien omia toimia vuosille 2017–2020. Kilpailukyky-sopimukseen liittyvät henkilöstömenosäästöt ja hallituksen kuntataloutta vahvistavat toimet voivat osin syrjäyttää kuntien omia sopeutustoimia tulevina vuosina. Lisäksi kehitysarvioon sisältyvien hallituksen kuntataloutta vahvistavien toimien ja kilpailukyky-sopimuksen vaikutusarvioon liittyy epävarmuutta. Niiden lopullinen vaikutus riippuu muun muassa siitä, miten kunnat ja kuntayhtymät toimeenpanevat niitä. Tämä muodostaa selvän riskin kehitysarvioon.

Kuntakokoryhmittäisessä tarkastelussa keskeisin havainto on edelleen kuntakohtaisen hajonnan suuruus. Toiminnan ja investointien rahavirta (rahoituksen tasapaino) vaihtelee kuntaryhmittäin merkittävästi. Verotulojen sekä valtionosuuksien väheneminen olisi suurissa kaupungeissa suurempaa kuin pienissä ja lisäksi investointitaso säilyisi suurissa kaupungeissa korkeana vuonna 2017. Myös 20 000–40 000 asukkaan kuntakokoryhmässä rahoituksen tasapainon saavuttaminen olisi vaikeaa. Toiminnan ja investointien rahavirta olisi muissa kuntakokoryhmissä huomattavasti parempi kuin vuonna 2016, jopa positiivinen. On kuitenkin huomattava erityisesti pienempien kuntakokoryhmien tilanteen voimakas heikkeneminen tarkastelujakson loppupuolella. Tähän vaikuttaa etenkin valtionosuuksien väheneminen ja verotulojen heikko kasvu ilman veronkorotuksia vuosina 2018–2019.

Vuodesta 2018 lähtien tuloveroprosentin korotuspaine lisääntyy. Huomioitavaa on, että kuntatalousohjelman tarkastelussa kyse on painelaskelmasta. Todennäköistä on, että rahoituksen tasapaino toteutuu ennen kaikkea lainakannan kasvulla ja toimintamenojen supistamisilla.

Verotulojen kehitys Kuusamossa

Vuodelle 2016 kaupunginvaltuusto vahvisti Kuusamon kaupungin;
- tuloveroprosentiksi 20,00

kiinteistöveroprosenteiksi
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10

- vakinaiset asuinrakennukset 0,50
- muut kuin vakinaiset asuinrakennukset 1,10
- voimalaitokset 2,50
- yleishyödylliset yhteisöt 0,00

rakentamattomista rakennuspaikoista ei peritä erityistä kiinteistöveroä vuonna 2016.

Vuoden 2016 talousarvion verotulot arvioitiin Kuntaliiton kuntakohtaisen ennusteen 10/2015 perusteella (Taulukko 1) eli 52 068 000 euroa.

Kuusamo				1 000 €	S	
0						
Yhteenveto						
TILIVUOSI	2013	2014**	2015**	2016**	2017**	2018**
Verolaji						
Kunnallisvero	40 585	42 386	42 252	42 148	41 908	43 132
<i>Muutos %</i>	4,3	4,4	-0,3	-0,2	-0,6	2,9
Yhteisövero	2 970	3 109	3 461	2 912	2 980	3 112
<i>Muutos %</i>	0,3	4,7	11,3	-15,9	2,3	4,4
Kiinteistövero	6 346	6 975	7 007	7 007	7 007	7 007
<i>Muutos %</i>	21,3	9,9	0,5	0,0	0,0	0,0
VEROTULOKSI KIRJATTAVA	49 902	52 470	52 720	52 068	51 894	53 251
<i>Muutos %</i>	5,9	5,1	0,5	-1,2	-0,3	2,6

Taulukko 1. Kuntaliiton kuntakohtainen veroennuste 10/2015 (ta 2016 valmistelu)

Veroperustemuutokset vuonna 2016

Valtion vuoden 2016 talousarvion veroperustemuutoksien ennakoitiin vähentävän kuntien verotuloja. Myös kuntien yhteisövero-osuuden määräaikaisen korotuksen päättymisen ennakoitiin myös aiheuttavan laskun kuntien verotuloihin. Kiinteistöveroon tehtiin muutoksia, jotka mahdollistavat verotulojen kasvun, mutta ne edellyttivät kuntien omia päätöksiä. Vuoden 2016 Kuusamon kaupungin kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit olivat samat kuin vuonna 2015.

Kunnallisverotuksen perusteiden muutokset

Valtion talousarviossa tuloverotukseen vuodelle 2016 tuli pääasiassa verotusta keventtäviä muutoksia. Budjetin mukaan muutokset vähensivät kuntien verotuloja noin 262 miljoonalla eurolla. Veroperustemuutosten vaikutukset kompensoitiin kunnille valtionosuuksien lisäyksenä. Suurin yksittäinen vaikutus kuntien verotuloihin oli työtulovähennyksen korottamisella. Lisäksi veroperusteiden indeksitarkistus ansiotulojen kasvua vastaavasti ennakoitiin vähentävän kunnallisveron tuottoa. Kunnallisveron tuottoa lisääviä muutoksia ennakoitiin olevan merityötulovähennyksen rakenteeseen ja asuntolainojen korkovähennyksen supistaminen siten, että koroista on vähennyskelpoista enää 60 %.

Yhteisövero-osuuden määräaikainen korotus päättyi

Aiempien päätösten seurauksena kuntien jako-osuuden määräaikainen korotus päättyi vuoden 2015 lopussa ja kuntien yhteisövero-osuus jää sen johdosta noin 258 miljoonaa alhaisemmaksi. Vaikutus ei näy jaksotussyistä kokonaisuudessaan kuntien verotulojen kertymässä vielä vuonna 2016.

Kiinteistöverotuksen muutokset

Vuodelle 2016 kiinteistöverotuksen osalta muutettiin lakia muiden kuin vakituisten asuinrakennusten, voimalaitosten sekä rakentamattoman rakennusmaan veroprosenttien enimmäismäärän osalta.

Kuusamon kaupungin toteutuneet verotulot suhteessa vuoden 2016 talousarvioon ja vuoden 2015 tilipäätökseen.

Talousarvioon nähden verotuloja kertyi 273 599 euroa vähemmän. Kunnallisveroa kertyi 487 244 euroa vähemmän kuin oli arvioitu talousarvioon, yhteisöveroa puolestaan 392 338 euroa enemmän ja kiinteistöveroa 178 693 euroa vähemmän kuin oli talousarvioon ennakoitu.

Kuusamon kaupungin kokonaisverotulojen kertymä vuodelta 2016 oli yhteensä 51 794 401 euroa. Edelliseen vuoteen 2015 verrattuna laskua tapahtui 1,7 % eli 919 204 euroa (vuoden 2015 verotulojen kokonaiskertymä oli 52 713 606 euroa). Vuonna 2016 verotulojen oikaisukorko oli 3 731 euroa. (Taulukko 2)

	2015	2016	Muutos
Kunnallisvero	42 245 506 euroa	41 661 756 euroa	laskua 583 750 eli 1,4 %
Kiinteistövero	6 873 090 euroa	6 828 307 euroa	laskua 44 783 eli 0,7 %
Yhteisövero	3 595 009 euroa	3 304 338 euroa	laskua 290 671 eli 8,1 %
Yhteensä	52 713 606 euroa	51 794 401 euroa	laskua 919 204 eli 1,7 %

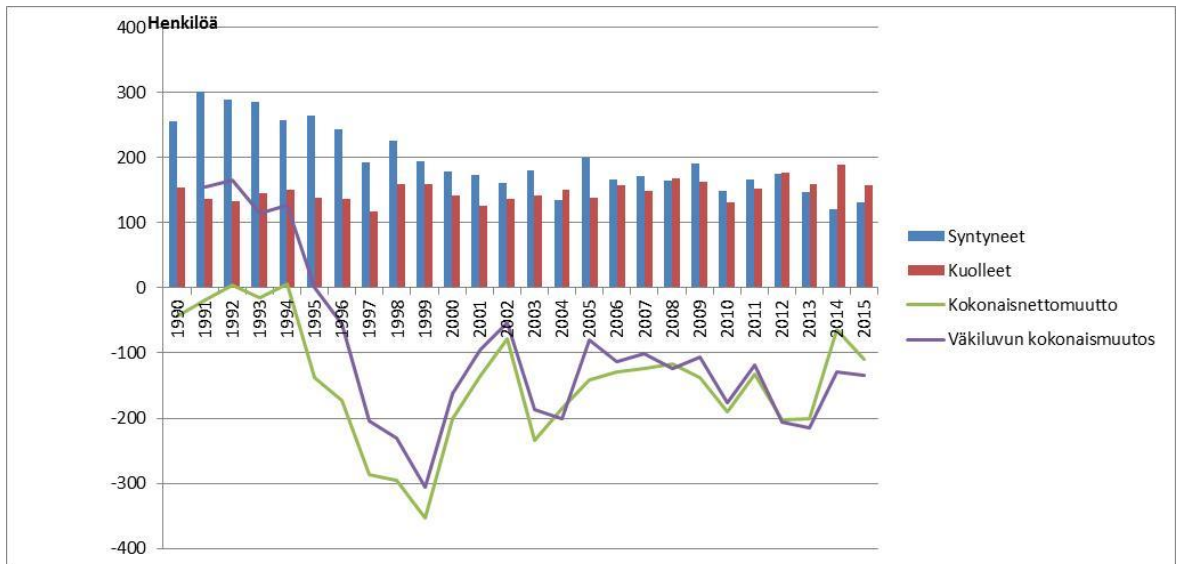
Taulukko 2. Verotulojen vertailu vuodesta 2015 vuoteen 2016

Työttömyyden ja asukasmäärän kehittyminen Kuusamossa vuonna 2016

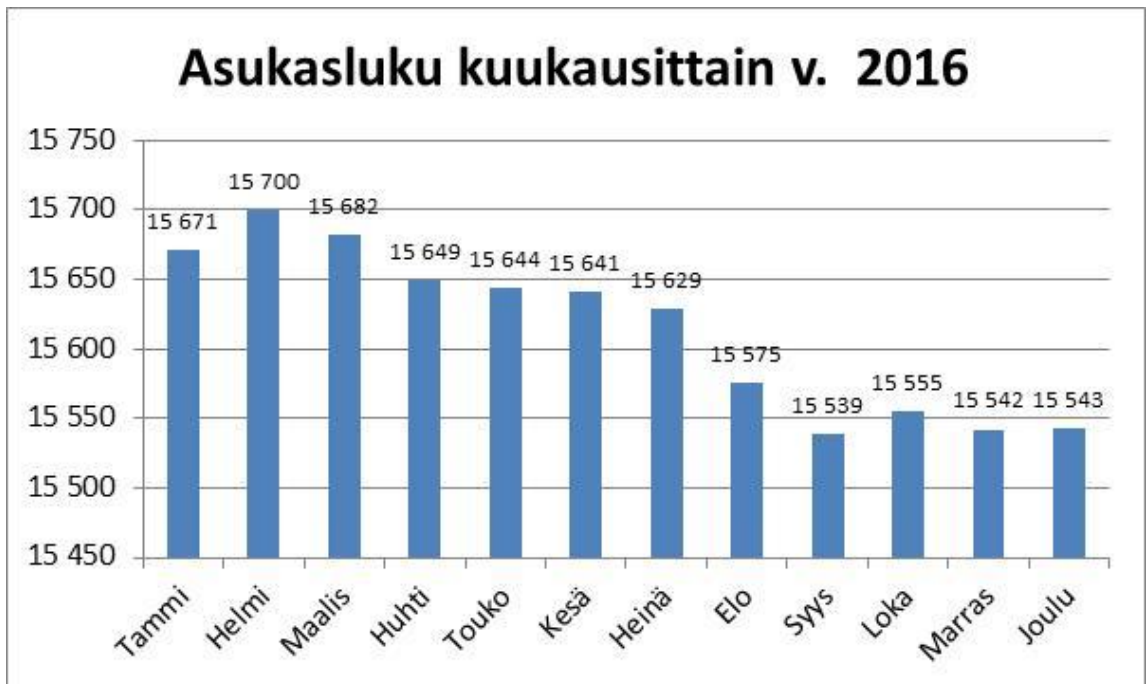
	Työttömyysaste	Työttömien lukumäärä
Tammikuu	15,2	1053
Helmikuu	14,5	1003
Maaliskuu	13,6	944
Huhtikuu	13,7	951
Toukokuu	13,1	910
Kesäkuu	13,8	960
Heinäkuu	13,8	958
Elokuu	13,2	914
Syyskuu	12,3	855
Lokakuu	13,1	907
Marraskuu	12,7	884
Joulukuu	13,4	931

Taulukko 3. Työttömyyden kehitys Kuusamossa vuonna 2016

Vuonna 2016 keskimääräinen työttömyysaste Kuusamossa oli 13,5 prosenttia. Kuusamon kaupungin asukasluku joulukuussa oli Tilastokeskuksen mukaan 15.533 henkeä eli 155 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2015, jolloin asukkaita oli 15.688. Väestön prosentuaalinen vähentyminen vuodesta 2015 vuoteen 2016 oli 1,0 %.

Kuvio 1. Väestönmuutokset Kuusamossa 1990 – 2015. Lähde: Tilastokeskus/Väestö.

Kuvio 2. Asukasluku kuukausittain vuonna 2016

Rakentamisen määrästä voidaan todeta, että vuoden 2016 lopussa myönnettyjen rakennuslupien määrä on vuoteen 2015 verrattuna kasvanut noin 40 %. Rakennusten kerrosala on noin 22 % edellisvuotta suurempi. Uusien rakennusten määrä on noussut + 40 %, tilavuus + 3,5 % asuntojen lukumäärä + 61 % ja asuntojen huoneistoala + 34 %. Sähköinen rakennuslupanhaku on edistynyt niin, että vuoden 2017 alusta jo lähes 100 % luvista kulkee sen kautta.

1.4. Olennaiset muutokset taloudessa ja toiminnassa

Perusturvan talousarviota korjattiin 2,8 miljoonan euron lisämäärärahalla kesäkuussa tehdyllä valtuuston päätöksellä (20.6.2016 § 44). Sairaanhoidopiirin erikoissairaanhoidolle on budjetoitu noin 2,1 miljoonaa euroa lisää sairaanhoidopiirin antaman ennusteen mukaisesti. Terveyskeskuslääkäritoiminnan henkilöstömenoihin on lisätty toiminnan mukainen 700 000 euron lisämääräraha.

Kuusamon kaupungin ja Holiday Club Resorts Oy:n väliseen puitesopimukseen liittyvä Tropiikin Rantasauna Oy on perustettu ja saunarakennuksen rakentamisurakat ovat käynnissä. Pääosin em. puitesopimukseen liittyvästä tonttikaupoista syntynteitä pysyvien vastaavien myyntivoittoja syntyi 1.384.677,68 euroa.

Vuonna 2016 kertyi sijoitusarvopapereiden myyntivoittoja 1.417.707,42 euroa budjetoitun 1.080.000 euron sijaa.

Tilinpäätökseen tehdään kertaluontoisena poistona 1.123.940,47 euron lisäpoisto suunnitelmanmukaisten poistojen lisäksi.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen analysointia

Kuusamon kaupungin tilinpäätös vuodelta 2016 on 2.193.891,35 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2016 tilinpäätöksen toimintakate oli 91.418.162,07 euroa. Muutetun talousarvion mukainen toimintakate oli 96.535.000 euroa. Alitusta muutettuun talousarvioon nähden tuli 5.116.837,93 euroa ja alkuperäiseen nähden 2.316.837,93 euroa.

	Talousarvio 2016	Muutettu talousarvio	Toteuma	Poikkeama (toteuma-muutettu talousarvio)
Toimintatuotot	19.204.300	19.204.300	23.227.450,69	4.023.150,69
Valmistus omaan käyttöön	400.000	400.000	466.443,02	66.443,02
Toimintakulut	113.339.300	116.139.300	115.112.055,78	1.027.244,22
Toimintakate	93.735.000	96.535.000	91.418.162,07	5.116.837,93

Taulukko 4. Toimintatuottojen, toimintakulujen ja toimintakatteen muutokset ja toteuma vuonna 2016

Ulkoiset toteutuneet toimintakulut olivat 115.112.055,78 euroa ja ulkoiset toimintatuotot 23.227.450,69 euroa ja valmistus omaan käyttöön 466.443,02 euroa.

Talousarviomäärärahojen muutokset ja ylitykset v. 2016 sitovuustason mukaisesti

Käyttötalous		Ta 2016	Talousarvio-	Muutettu	Toteutuma	Yliitys/alitus
kv:n päätös		netto	muutos	TA 2016	netto	
			netto	netto		
20.6.2016 §44	Perusturva	-55 081 064	-2 800 000	-57 881 064	-563 830 166	505 949 102
Käyttötalouden määrärahat yhteensä		-93 735 000	-2 800 000	-96 535 000	-91 418 162	-5 116 838
Investoinnit						
kv:n päätös		Ta 2016	Talousarvio-	Muutettu	Toteutuma	Yliitys/alitus
		netto	muutos	TA 2016	netto	
			netto	netto		
Määrärahamuutokset						
21.3.2016 §22	Urheilukentän pinnoitteen uusiminen	-164 000	-50 000	-214 000	-187 106	-26 894
25.4.2016 §27	Nilon koulun ruokalan jakelulinjasto	0	-21 000	-21 000		
	Ruokasalin kalusteiden uusiminen	0	-50 000	-50 000		
		-90 000	-71 000	-161 000	-75 610	-85 390
25.4.2016 §30	Rukan stadionin muutostyöt		-600 000	-600 000		
20.6.2016 §45	Rukan stadionin muutostyöt		-200 000	-200 000		
		-200 000	-800 000	-1 000 000	-1 000 749	749
20.6.2016 §46	Kuusamon Juuston esikäsittelyaltaiden korjaus	-100 000	100 000	0		
	Vesikatkojen peruskorjaus	-230 000	-100 000	-330 000	-180 991	-149 009
26.9.2016 §58	Nuorisokeskus Oivangin saunan muutostyöt	0	-15 000	-15 000	0	-15 000
26.9.2016 §59	Tavela-Oijusluoma yksityistien parantaminen	-50 000	-20 000	-70 000	-50 066	-19 934
8.11.2016 §66	Kuituverkon kehittäminen	-100 000	30 000	-70 000	0	-70 000
	Terveyskeskuksen muutostöiden suunnittelu	0	-30 000	-30 000	-6 480	-23 520
Omaisuuksien hankinta yhteensä		-392 000	-552 359	-944 359	-546 612	-397 747
Omaisuuksien hankinnan määrärahamuutokset						
16.5.2016 §34	Metsä-tilan etuosto, Pohjola-kiinteistön, Meijeriltä hankittujen tilojen ostot, Heikkalan kiinteistön purkukustannukset		-270 000	-270 000		
	Mahdolliset tulevat kaupungin edun mukaiset ostoesitykset		-100 000	-100 000		
21.3.2016 §21	Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy, sijoitus SVOP-rahastoon		-57 359	-57 359	-57 359,00	0,00
21.3.2016 §23	Tropiikin Rantasauna Oy		-125 000	-125 000	-62 500	-62 500
Investointimäärärahat yhteensä		-6 616 000	-1 508 359	-8 124 359	-7 282 731	-841 628
Määrärahan ylitykset						
96000089	Kiinteistöjen peruskorjaus ja takuuajan työt 201 TA	-500 000		-500 000	-539 456	39 456
96000026	Reitistöt 2016 TA	-100 000		-100 000	-160 575	60 575
96000081	Rukan hiihtostadionin muutostyöt 2016 TA	-200 000	-800 000	-1 000 000	-1 000 749	749
94000043	Käylän koulun peruskorjaus 2015-2016 KA	-200 000		-200 000	-203 861	3 861
99000000	Käyttöomaisuuden myynti	50 000		50 000	18 621	31 379

Ulkoisen ja sisäinen toteuma toimintakatteen osalta vuodelta 2016

Kaupunginhallitus alitti talousarvion 1.036.841 eurolla.
Perusturva alitti muutetun talousarvion 1.498.048 eurolla.
Kasvatus- ja sivistystoimi alitti talousarvion 406.520 eurolla.
Yhdyskuntatekniikka alitti talousarvion 370.521 eurolla.

Vuoden 2016 verorahoitus

Vuonna 2016 verorahoitusta kertyi yhteensä 98.394.742 euroa. Vuoteen 2015 nähden verorahoitus eli valtionosuus- ja verotulot nousivat 834.929 euroa eli 0,9 %. Verorahoitus vuonna 2015 oli yhteensä 97.559.814 euroa.

Vuoden 2016 talousarvioon oli arvioitu kokonaisverorahoituksen (verotulot + valtionosuudet) määräksi 97.506.000 euroa. Talousarvioon nähden verorahoitusta kertyi 888.742 euroa arvioitua enemmän.

KUNTIEN VEROTULOT YHTEENSÄ				KOKO MAA , Milj.€			
TILIVUOSI	2014	2015	2016**	2017**	2018**	2019**	2020**
Verolaji							
Kunnallisvero	18 193	18 524	18 891	18 530	18 950	19 500	20 250
<i>Muutos %</i>	1,3	1,8	2,0	-1,9	2,3	2,9	3,8
Yhteisövero	1 461	1 642	1 538	1 560	1 640	1 710	1 770
<i>Muutos %</i>	11,4	12,3	-6,3	1,4	5,1	4,3	3,5
Kiinteistövero	1 512	1 604	1 670	1 780	1 810	1 850	1 890
<i>Muutos %</i>	10,9	6,1	4,1	6,6	1,7	2,2	2,2
VEROTULO KIRJATTAVA	21 166	21 769	22 098	21 870	22 400	23 060	23 910
<i>Muutos %</i>	2,5	2,9	1,5	-1,0	2,4	2,9	3,7

Taulukko 6. Kuntaliiton 28.2.2017 ennuste kuntien verotuloista

Valtionosuustulot ylittyivät 1.162.341,00 eurolla talousarvioon nähden (talousarvioon valtionosuudeksi arvioitu 45.438.000, lopullinen päätös vuoden 2016 valtionosuuksista tuli 01/2016).

Vuosikate oli 7.904.939,55 euroa eli 508,59 euroa/asukas, tilinpäätösarvioiden mukaan koko maan keskiarvo vuonna 2016 oli 439 euroa/asukas. Kumulatiivinen ylijäämä on vuoden 2016 tilinpäätöksen tulos huomioiden 14.581.565,92 euroa.

Muutokset vuoden 2016 investointiohjelmaan

Bruttoinvestointien toteutuma oli 8.054.726,01 euroa ja nettoinvestointien 7.282.730,93 euroa. Muutetussa talousarviossa bruttoinvestoinnit olivat 9.175.359 euroa ja nettoinvestoinnit 8.124.359 euroa. Nettoinvestoinnit muutettuun talousarvioon verrattuna alituivat 841.628,07 eurolla.

Investointien osalta kaupunginvaltuusto teki merkittävimpiä muutoksia vuoden 2016 aikana mm. seuraavasti:

- Kaupunginvaltuuston päätökset 25.4.2016 § 30 ja 20.6.2016 § 45 lisämääräraha investointiosaan hankkeelle "Rukan hiihtostadionin muutostöihin" yhteensä 800.000 €, jolloin määrärahavaraus oli kokonaisuutena 1.000.000 €.

- Kaupunginvaltuuston päätös 21.3.2016 § 23 Perusinfrastruktuuri –hankeryhmään, kohtaan Omaisuuden hankinta yhteensä 125 000 euron määräraha, jonka perustettava kiinteistöosakeyhtiö käyttää avantouintikeskuksen / rantasaunan rakentamiseen Kuusamon kaupungin omistamalle Kuusamon Kirkonseudun asemakaavan korttelin 926 tontille.
- Kaupunginvaltuuston päätös 16.5.2016 § 34 vuoden 2016 talousarvion investointiosan kohtaan ”Omaisuuden hankinta” lisätään 370.000 euron määräraha ajankohtaisten kauppojen toteuttamiseksi sekä Heikkalan tonteilla olevien rakennusten purkamiskustannuksiin.
- Kaupunginvaltuuston päätös 20.6.2016 § 46 vuoden 2016 talousarvion investointiosassa Kuusamon Juuston esikäsittelyaltaiden korjauksiin vuodelle 2016 varattu määräraha 100 000 euroa (KP 950066) siirretään käytettäväksi vesikattojen peruskorjauksiin (KP 960083).
- Kaupunginvaltuuston päätös 26.9.2016 § 58 vuoden 2016 talousarvion investointiosaan lisätään 50 000 euron määräraha hankkeelle ”Nuorisokeskus Oivangin vanhan saunan muutostyöt”. Tuloksi hankkeelle merkitään 35 000 euroa ja nettokustannus on 15 000 euroa (luvut alv 0%).
- Kaupunginvaltuuston päätös 26.9.2016 § 59 vuoden 2016 talousarvion investointiosan Yksityistie-hankkeelle lisätään 40 000 euron määräraha, jolloin kokonaismääräraha on hankkeella 130 000 euroa. Tulopuolelle lisätään 20 000 euroa, jolloin kokonaistulo on 60 000 euroa. Nettokustannus on 70 000 euroa. Määrärahat käytetään Tavela-Oijusluoman yksityistien parantamiseen hyväksytyyn suunnitelman mukaisesti ja yksityisteiden kantavuusmittauksiin.

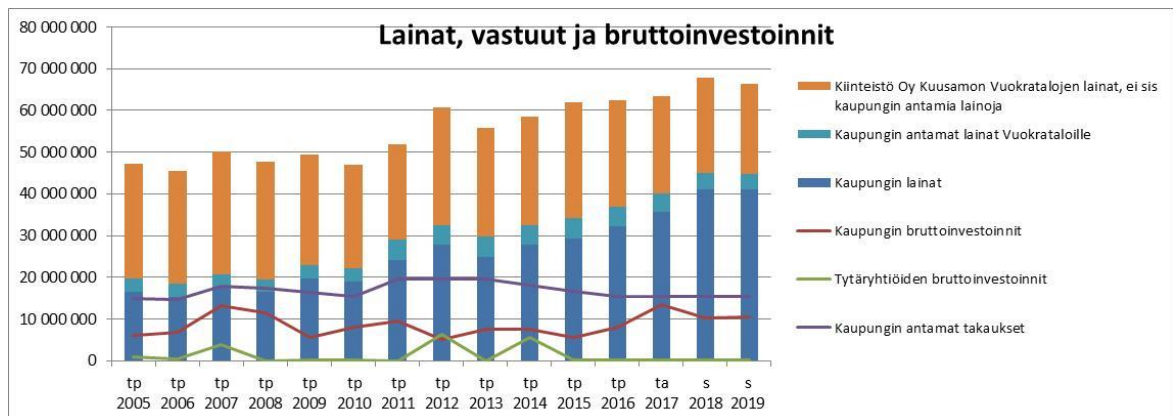
Kuusamon kaupungin vuoden 2016 lainakanta, rahastosijoitukset ja takaukset

Pitkäaikaista lainaa nostettiin vuonna 2016 yhteensä 6.500.000 euroa (kh 29.8.2016 § 167). Pitkäaikaista lainaa 31.12.2016 oli 32.259.647,29 euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 3.609.216,89 eurolla. Lyhytaikaista kuntatodistusluottoa 31.12.2016 ei ollut. Kuntatodistusluottoa nostettiin kesäkuussa 4.000.000 euroa, joka maksettiin pois syyskuussa. Kuntien tilinpäätösarvioiden mukaan kuntien lainakanta vuonna 2016 oli 2.930 euroa/asukas.

Vaihtuvakorkoisten lainojen osuus oli 21.558.544,70 euroa ja kiinteäkorkoisten lainojen osuus 10.701.102,59 euroa. Kaupungin rahastosijoitusten markkina-arvo vuoden 2016 lopussa oli 23.299.962 euroa. Vastaavasti vuoden 2015 lopussa markkina-arvo oli 22.259.064 euroa. Rahastosalkkujen markkina-arvo kasvoi 1.040.898 euroa eli 4.7 prosenttia vuoden aikana.

Kuusamon kaupungin myöntämät takaukset tytäryhtiöille on 31.12.2016 tilanteen mukaan 12.469.573 euroa ja muille 2.829.264 euroa eli yhteensä 15.298.837 euroa.

Taulukkoon 7 on koottu graafi lainojen, vastuiden ja bruttoinvestointien kehityksestä vuosina 2005-2019.

Taulukko 7 Lainojen, vastuiden ja bruttoinvestointien kehitys vuosina 2005-2019

Kaupungin korkoriskien hallinta

Kaupungilla oli vuoden 2016 loppuun mennessä koronvaihtosopimuksilla suojattuna 9,5 miljoonaa euroa nostaen suojausasteen 53 %:sta 63 % iin. Suhteellisen alhaisen suojausasteen ansiosta kaupungin rahoituskulut ovat laskeneet ja kaupunki on hyötynyt yhä laskeneista markkinakoroista. Vuoden 2016 aikana sekä tilikauden jälkeen kaupunki on tehnyt suojauksia, jotka nostavat suojausasteen vuoden 2017 kuluessa noin 85 %:iin. Tämä huomioiden nykyinen lainasalkku eli ilman tulevan lainanoton vaikutusta.

Kaupungin lainasalkun suojausaste pysyy nykyisten lainojen ja korkosuojiensa osalta noin 85%:ssa aina vuosikymmenen loppuun saakka. Tämän tarkastelun lisäksi kaupungin tulee kuitenkin korkojen kääntyessä nousuun ottaa kantaa myös talousarviohorisontin aikana nostettaviin uusiin lainoihin ja niiden korkoriskien (bruttolainanotto). Niihin voidaan reagoida etukäteen tekemällä tulevaisuudesta alkavia koronvaihtosopimuksia sekä ottamalla alla oleva laina samassa korkoreferenssissä ja samalla lyhennysohjelmalla kuin ennen rahantarvetta tehty korkosuojaus. Talousarviohorisontin loppussa eli vuonna 2019 nykyinen lainasalkku on vain 19,8 miljoonaa. Nykyisen lainasalkun suojausasteen tarkastelu niin pitkälle ilman tulevan korkoriskien huomioimista antaa virheellisen kuvan kaupungin tulevasta korkoriskistä. Tämä johtuen siitä, että todellisen velkamäärän oletetaan tuoreimman talousarvion mukaan olevan tuolloin 40,8 miljoonaa euroa. Yli puolet tulevasta, vuoden 2019, salkusta koostuu siis lainoista, joita ei ole vielä otettu. Näin ollen lainasalkun todellinen suojausaste olisi vuoden 2019 loppussa vain 41 %. Tulevien lainojen suojaamista hankaloittaa kuitenkin vuoden 2016 loppussa annettu KILAn ohjeistus, jossa kiinnitetään erityistä huomiota lainojen ja suojausten kohtaamiseen.

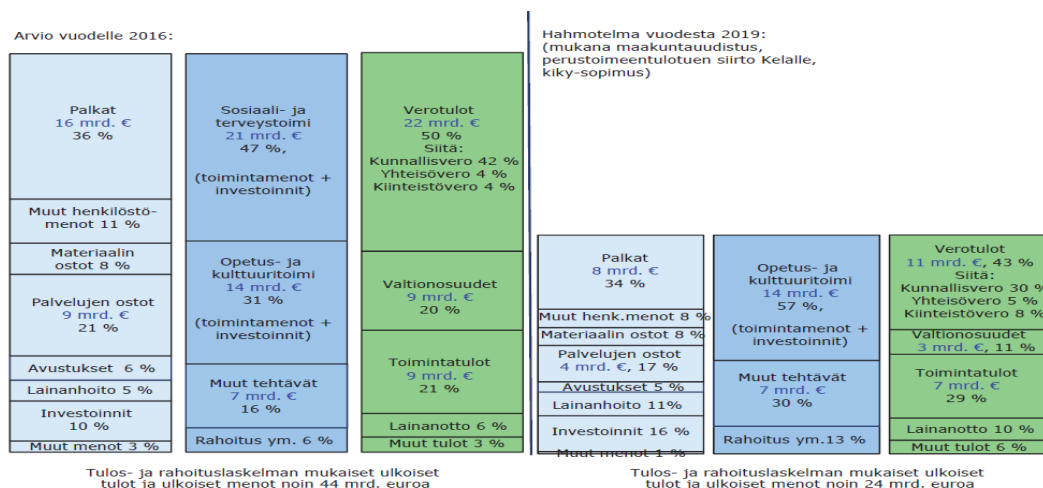
Kaupunki seuraa aktiivisesti korkoriskiään ja reagoi nopeastikin markkinakorkojen liikkeisiin. Korkoriskien hallinnassa otetaan huomioon myös tuleva lainanotto investointeihin sekä vanhojen lainojen lyhennyksiin. Rahoitusriskien hyvä hallinnoiminen on suuresta taloudellisesta lisäarvosta. Korkotason muutokset nostavat kaupungin korkokuluja merkittävästi ja näin ollen vähentävät taloudellista liikkumavaraa kaupungin taloudessa. Markkinakorkotasot ovat olleet pitkään ennätysalhaisina, mutta varsinkin pitkät korot ovat jossain määrin jo reagoineet talouskasvun piristymiseen ja alkaneet nousta. Tästä syystä rahoitusriskien hallinta onkin tärkeä fokusalue myös tulevaisuudessa. Lähde: Operandi Oy.

Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Tulevaisuuden näkymät poikkeavat aiemmasta kehityssuunnasta erityisesti Sote- ja maakuntauudistuksen vaikutuksista. Maan hallituksen valmisteleva sote- ja maakuntauudistus toteutuessaan vuoden 2019 alussa merkitsee jättäjämaista muutosta niin kuntatalouteen osana julkista taloutta kuin yksittäisten kuntien talouksiinkin.

Uudistuksessa kuntien käyttötalous käytännössä puolittuu (Kaavio alla), mutta taseet jäävät sote –irtaimistoa lukuun ottamatta lähes ennalleen. Opetus- ja kulttuuritoimen menojen osuus nousee investoinnit mukaan lukien lähes 60 prosenttiin. Samalla kuntakonsernin merkitys kasvaa sekä suhteellisesti että kuntatalouden arvioinnin kohteena. Kaikkiin suuriin muutoksiin sisältyy riskejä ja mahdollisuuksia. Kasvupaineiltaan suurimpien ja ennakoitavuudeltaan vaikeimpien sote-kustannusten siirtyminen maakunnan harteille lisää parhaimmillaan talouden hallintaa. Samalla kuitenkin tulopohjan puolittuminen ja suhteellisen velkaantuneisuuden kasvu lisäävät merkittävästi riskejä. Vaikutukset näkyvät kunnissa hyvin eri tavoin, vaikka talouden tasapainotilan muutosta uudistuksen vuoksi onkin voimakkaasti rajoitettu.

Kuntien ja kuntayhtymien talous nyt ja tulevaisuudessa

Kaavio Kuntatalous puolittuu

Vaikutuksia kuntien rahoitusasemaan ja kuntatalouden kestävyteen voidaan ennakoida seuraavasti

- Pysyvän muutospaineen (vuodesta 2023) vaihteluväli on suhteutettuna kunnallisveron tuottoon -0,89 %-yksikön laskuvarasta +0,85 %-yksikön korotuspaineeseen. VM:n simulaattorin mukaan Kuusamon laskuvara olisi - 0,6 %-yksikköä
- Talouden ennakoitavuuden ja kestävyiden kannalta tilanne paranee sote-kustannusten kasvupaineiden poistumisen myötä
- Kunnan budjetti keskimäärin puoliintuu, mutta kunnallisveron tuotto pysyy ennallaan (efektiivisyys eli absoluuttinen tuotto paranee hieman) ja simulaattorin mukaan Kuusamon toimintakate olisi 30,8 milj.€ (TA2017 on 92,6 milj.€) valtionosuudet vuonna 2019 olisivat 712 euroa / asukas (2998 euroa/asukas vuonna 2016)
- Oleellista on kunnan talouden tasapaino lähtökohtatilanteessa. Mikäli kunta on ennestään jo talousvaikeuksissa, talouden tasapainottamiskeinot ovat rajalliset. Esimerkiksi Kuusamon tapauksessa tasapainottaminen tulisi tehdä 2/3 pienemmän toimintakatteen puitteissa nykyiseen nähden.
- Budjetin koko pienenee ja käyttötuloista poistuu merkittävä osa, mutta velat ja vastuut säilyvät ennallaan. Suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa selvästi.

Kuusamon osalta kasvaisi nykyisestä 38%:sta 88 %:iin. Kuntien luottoluokitus todennäköisesti heikkenee ja sen seurauksen lainat saattavat kallistua jo ennen uudistuksen voimaantuloa. Esimerkiksi Kuusamon konsernivelelän 60,8 milj.€ osalta n. 1% koron nousu voisi merkitä yli 0,6 milj.€ lisämenoa.

- Kuitenkin sote-menot ovat olleet jo ”sidottuja”, joten tosiasiallinen liikkumavara esim. investointien ja velanhoidon suhteen ilmenee vuosikatteessa. Ennakoidaan, että myös Kuusamon kaupungin osalta investointien tulorahoitus-% ja lainanhoitokate voisivat pysyä ennallaan (esim. v. 2016 tulorahoitus-% 108).
- Omavaraisuusaste heikkenee lievästi (n. 3 %-yks.) johtuen kunnan sote-kuntayhtymäosuuden vastikkeettomasta siirrosta maakuntiin. Laskurin mukaan Kuusamon tapauksessa 63% -> 60%.

Lähde: <http://alueuudistus.fi/kuntien-valtionosuusjarjestelma>

1.5. Henkilöstö

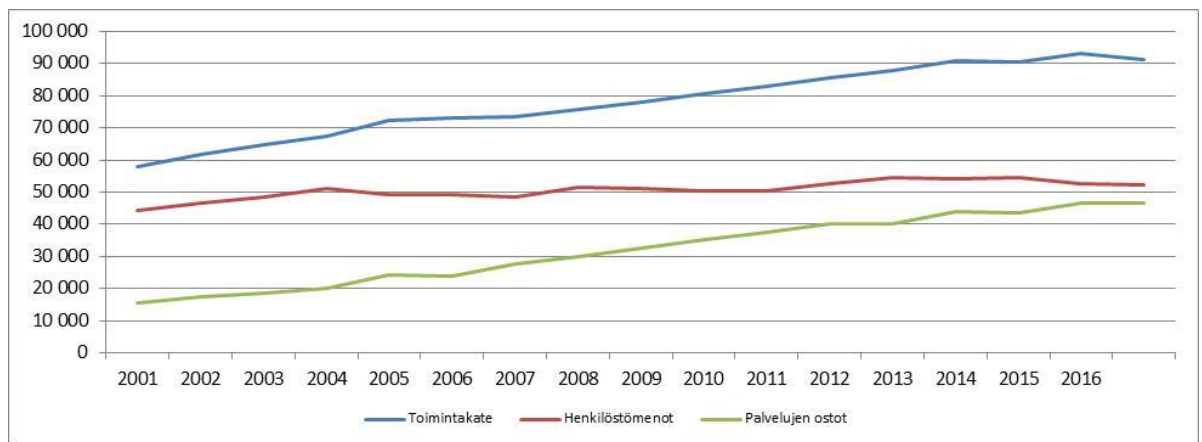
Kuusamon kaupungin palveluksessa oli 1 180 henkilöä 31.12.2016. Kaupungin palvelutuotannossa tehtiin noin 967 henkilötyövuotta v. 2016.

Henkilöstön palkkakustannukset laskivat 196 000 € edellisvuoteen verrattuna, henkilöstökustannukset henkilötyövuotta kohti laskettuna 2 074 €/htv.

Muutokseen vaikuttivat esim. henkilöstön sairauspoissaolojen lasku talousarviossa määritellyn tavoitteen mukaiselle vuoden 2014 tasolle sekä syrjäseutu- ja määrävuosilisien sekä työ- ja virkaehtosopimuksen mukaisten lomapalkkavarausten väheneminen.

Kuusamon kaupungin pysyväisluontoisen ja määräaikaisen henkilöstön lukumäärä (31.12.) on vuosina 2010 – 2016 ollut toimialoittain alla olevan taulukon mukainen.

	v. 2016	v. 2015	v. 2014	v. 2013	v. 2012	v. 2011	v. 2010
Kaupunginhallitus	107	111	108	111	115	38	38
Perusturvalautakunta	495	498	509	505	497	497	485
Kasvatus- ja sivistysltk	457	466	476	465	452	504	495
Yhdyskuntatekniikan ltk	121	126	120	128	131	138	104
Tukipalvelukeskus						87	114
Yhteensä	1 180	1 201	1 213	1 209	1 195	1 264	1 236
- josta määräaikaisia	257	296	267	274	294	351	323

Kuvio 3. Kuusamon kaupungin toimintakate, henkilöstömenot ja palvelujen ostomenot vuosina 2000 – 2016

Henkilöstömenot ovat vuodesta 2000 vuoteen 2016 kasvaneet 7.9 milj. euroa eli 18 prosenttia. Palvelujen ostot ovat vastaavasti vuodesta 2000 vuoteen 2016 nousseet 31.2 milj. euroa eli 201 prosenttia. Toimintakateen nousu vuodesta 2000 vuoteen 2016 on 33.2 milj. euroa eli 57 prosenttia. Aikajaksoon sisältyy mm. ammatillisen koulutuksen siirtäminen Kainuun ammattiopiston hoidettavaksi ja useita toimintojen ulkoistamisia.

Vuodelta 2016 on laadittu erillinen henkilöstökertomus.

1.6. Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Nykyisellään kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen perusteella toimintakertomuksessa tulee esittää arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista tekijöistä. Asiasta on nyt otettu määräykset myös kuntalakiin. Kaupunginvaltuusto teki 3.2.2014 päätöksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista.

Merkittäviä epävarmuustekijöitä lähitulevaisuudessa ovat maailman talouden voimistunut epävarmuus sekä Venäjän ja Ukrainan väliset jatkuvat ongelmat ja niiden heijastusvaikutukset myös Suomen julkiseen talouteen. Epävarmuutta aiheuttavat myös maan hallituksen kuntasektorille kohdistamat lainsäädännölliset, rakenteelliset ja taloudelliset toimenpiteet, kuten mm. sote- ja maakuntauudistus, valtionosuusuudistukset ja julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kurominen.

Rahoitusriskejä, joita ovat korkoriski, valuuttariski, likviditeettiriski ja luottoriski. Syksyllä 2013 kaupunki teetti lainasalkkuanalyysin Operandi Oy:llä ja saman tahon kanssa solmittiin helmikuussa 2015 yhteistyösopimus korkoriskienhallinnan osalta. Korkoriskejä pyritään hallitsemaan johdannaissopimusten avulla kohdassa 1.4. kuvatulla tavalla.

Talouden tasapainon ylläpitäminen vaatii edelleen sekä toiminnan tehokkuuden ja tuotavuuden lisäämistä että rakenteellisia ratkaisuja palvelutuotantoon. Talouden ohjauksessa tulee varautua entistä tehokkaammin väestön muuttoliikkeen ja erityisesti väestön ikärakenteen muutoksen aiheuttamiin talouden tasapainottamisongelmiin.

Riski ja epävarmuus ammattitaitoisen ja osaavan henkilöstön riittävydestä tulee kasvamaan lähivuosina merkittävästi suurten ikäluokkien siirtyessä eläkeikään. Toteutessaan Sote- ja maakuntauudistus muuttaa kaupungin henkilöstömäärää ja –rakennetta radikaalisti. Erityisenä riskinä on riippuvuus kriittisten osaamisalueiden avainhenkilöistä ja haasteet yhteisten tukipalvelujen tehokkaiden tuottamisedellytysten turvaamisesta. Muutoksen hallintaa, henkilöstön työkykyyn ja työmotivaatioon resurssien vähetessä on kiinnitettävä lisääntyvää huomiota mm. kaupungin henkilöstön työhyvinvointiohjelman 2018-2021 uudistamisessa.

Kaupungin omaisuus-, keskeytys-, metsä-, rakennus- ja asennustyö-, julkisyhteisön vastuu-, hallinnonvastuu ja oikeusturvavakuutuksien sekä liikenne- ja ajoneuvovakuutuksien osalta vakuutusyhtiönä toimii Pohjola Vakuutus Oy 1.1.2015 alkaen.

Kaupungin lakisääteisen tapaturma-, ryhmätapaturma- ja matkavakuutuksien osalta vakuutusyhtiönä toimii LähiTapiola Keskinäinen 1.1.2015 alkaen.

1.7. Ympäristötekijät

Ympäristöasioiden toteutuminen on esitetty kaupungin tulokortissa. Kuusamon strategisen yleiskaava on hyväksytty valtuustossa joulukuussa 2016. Kaavasta on sittemmin jätetty valitus.

2. SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta operatiivisena toimintana kuuluvat kunnanhallitukselle, kunnanjohtajalle tai pormestarille sekä kunnan muulle johdolle.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta ovat osa kuntalain 39 §:ssä kunnanhallitukselle säädettyä hallinnon ja taloudenhoidon vastuutehtävää sekä kuntalain 41 §:ssä kunnanjohtajalle säädettyä hallinnon, taloudenhoidon ja kunnan muun toiminnan johtotehtävää. Kuusamon kaupunginvaltuusto hyväksyi 3.2.2014 § 6 Kuusamon kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet.

Talouden seuranta

Kaupungin hallintokunnat ja tytäryhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan, tavoitteiden toteutumisesta ja taloustilanteestaan 30.4.2015 ja 31.8.2015 päivätyissä osavuosikatsauksissa. Lisäksi kaupunginhallitus on käsitellyt vuoden 2016 aikana kaksi kertaa konsernin talouden toteumaa erillisen talousraportin perusteella.

Sisäisen valvonnan ohjeistus

Kaupunginhallitus on hyväksynyt 2.6.2014 § 140 Sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivityksen, johon on sisällytetty sisäisen valvonnan eri kohdealueet sekä 2.6.2014 § 141 riskienhallintapolitiikka-asiakirjan. Kuusamon kaupungin tavoitteet on määritelty talousarvioissa ja taloussuunnitelmissa, jotka kaupunginvaltuusto on hyväksynyt. Kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla kehitetään yhteisiä menettelytapoja tunnistaa, arvioida sekä hallita kaupungin toimintaan ja tavoitteiden saavuttamiseen liittyviä riskejä.

Sisäisen valvonnan järjestäminen Kuusamon kaupungissa

Kuusamon kaupungissa ei ole erillistä sisäistä valvontaa. Kaupungin tilintarkastusyhtiö KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy on tarkastanut Kuusamon kaupungin tytäryhtiöiden kirjanpidon ja hallinnon tilikaudelta 2016 helmi-maaliskuun 2017 aikana.

Sähköisen asioinnin ja verkkopalvelujen laajentuminen sekä tietotekniikan hyödyntäminen palveluprosesseissa edistävät tuottavuutta, helpottavat asiointia ja kuntalaisten osallistumista. Samalla riippuvuus tietotekniikasta, tietoturvallisuusriskit ja alttius toimintahäiriöille kasvavat. Kuusamon kaupungin toiminnassa em. kehityksen tuomat haasteet on huomioitu kaupungin riskienhallinta- ja tietoturvatyössä.

Sisäistä valvontaa ovat tehostaneet ja kontrollia helpottaneet viime vuosina tehdyt taloushallinnon sähköistämisen ja keskittämistoimenpiteet; laskujen sähköinen kierrätysjärjestelmä Rondo, sähköinen matkalaskuohjelmisto Populus, perintätoimen ulkoistaminen ja sähköistäminen. Kaupungin sopimusrekisterin (Tweb) hyödyntäminen on aloitettu hankintasopimuksista. Käytön laajentaminen on yhteydessä sähköiseen arkistonmuodostussuunnitelmaan ja arkistointiin. Ohjelman laajempi käyttö etenee sähköisen arkiston käyttöönottohankkeen aikataulun mukaisesti.

Kuusamon kaupungin riskienhallinnan tarkoitus on osaltaan tukea kaupungin vision ja strategian toteutumista sekä varmistaa häiriötön palvelutuotanto sekä toimintojen jatkuvuus. Riskienhallinta järjestetään kokonaisvaltaisesti kaupungin johtamisjärjestelmän ja hyvän hallintotavan mukaisesti. Riskienhallinta on osa jatkuvaa toiminnan ja talouden suunnittelua, toteutusta ja seuranta.

Riskienhallinta on järjestelmällistä toimintaa missä riskit tunnistetaan, arvioidaan ja niiden hallintakeinoja suunnitellaan, toteutetaan sekä seurataan.

Riskit jaetaan neljään riskialueeseen:

- Strategiset riskit, jotka liittyvät usein ulkoiisiin tapahtumiin ja muutoksiin, jotka vaikuttavat pitkän aikavälin suunnitelmiin ja strategiaan tavoitteisiin
- Operatiiviset riskit, jotka liittyvät organisaation päivittäiseen toimintaan
- Taloudelliset riskit, jotka liittyvät taloudellisiin ja rahoituskellisiin tekijöihin
- Vahinkoriskit, jotka aiheutuvat odottamattomista ja äkillisistä tapahtumista.

Eri riskialueisiin voi kuulua sisäisiä ja ulkoisia riskejä. Riskienhallinnassa noudatetaan soveltuvin osin ISO 31 000 – standardia. Riskienhallintapolitiikka koskee koko kaupungin kirkon osia.

Keskushallinnon toimiala

Vuoden 2015 aikana käynnistynyt kaupungin eri toimialoilla riskien arviointiprosessi jatkui vuonna 2016. Kaikkien toimialojen henkilöriskeihin liittyvät kartoitukset on tehty ja raportoitu toimialoille. Arviointiprosessia ovat koordinoineet työsuojelu- ja riskienhallintapäällikkö Teppo Törmänen ja työsuojeluvaltuutettu Jaana Tyni. Keskushallinnon toimialalla riskienarviointi käynnistyi keväällä 2015 ja riskienarviointi saatiin valmiiksi keväällä 2016 aikana. Toimialalla on suoritettu myös ergonomiakoulutusta, jolla on pyritty minimoimaan henkilö- ja tapaturmariskejä sekä ateriapalveluissa osana jokapäiväistä riskienhallintatoimintaa toteutetaan omavalvontajärjestelmää.

Henkilöriskien osalta on kiinnitetty varahenkilöjärjestelmän toimivuuteen huomiota niin ateria- ja puhtaanapidon tehtävissä kuin hallinnon tehtävissäkin. Ateria- ja puhtaanapitopuolelle on vuoden 2016 talousarvioon varattu määräraha varahenkilöiden (neljä henkilöä) palkkaamiseen. Kaupungin vakuutusurvassa on huomioitu myös hallinnon vastuuvakuutukset. Toimialalla on edelleen kiinnitetty huomiota ammatillisen koulutuksen tason nostamiseen ja näin ollen ateria- ja puhtaanapidon puolella sekä taloushallinnon tehtävissä toimiville on mahdollistettu ammattitutkinnon suorittaminen työn ohessa.

Tietoturvan osalta kaupungilla on tietohallintotiimi, tietoturvatyöryhmä ja tietoturvasioihin liittyvä varautumissuunnitelma ja häiriötilanneohjeiden kattavuutta on lisätty. Riskien hallinnan keinoina ovat mm. tietojärjestelmien pääkäyttäjätöimintojen kehittäminen ja järjestelmien hallintaosaamisen vahvistaminen. Henkilöstön eläköitymisestä ja vaihtumisesta johtuen on tarpeen kiinnittää huomiota perehdyttämiseen, hiljaisen tiedon siirtämiseen ja osaamisen vahvistamiseen. Toimialalle on rekrytoitu vuoden 2016 aikana uusia henkilöitä, joiden osalta edellä esitettyihin asioihin on kiinnitetty ja kiinnitetään huomiota.

Perusturva

Perusturvan toiminnassa noudatetaan valtuuston hyväksymää sisäisen valvonnan ohjeistusta, muun muassa työtehtävien vaarallisia yhdistelmiä välttämällä ja käyttäjätunnuksia tarkistamalla. Toimialan johtoryhmä koordinoi sisäistä valvontaa ja riskien hallintaa. Perusturvan käyttösuunnitelmassa on määritelty päälinjat sisäisen valvonnan järjestämisestä toimialalla.

Perusturvan tilivelvollisia lautakunnan lisäksi ovat vuonna 2016 olleet Vesa Isoviita/Markku Kipinä, Hanna Raittinen, Ismo Lönnmark, Satu Kangas ja Riitta Laitinen.

Toimialalla on laadittu ja päivitetty omavalvontasuunnitelmia, jotka antavat selkeät toimintamallit toiminnassa esiintyvien riskien hallintaan ja minimointiin. Lisäksi huomiota on kiinnitetty henkilötietojen käsittelyyn ja toiminnassa havaittuihin epäkohtiin on puututtu.

Sisäistä valvontaa on lisätty taloushallinnon tehtäviin. Vuoden 2016 aikana järjestettiin henkilöstölle kolme erillistä talousinfoa, joissa kerrattiin taloushallinnon järjestelmien käyttöä ja annettiin ohjeita laskujen tiliöintiin, käsittelyyn ja talouden raportointiin ja seurantaan. Laskujen kirjaamiskäytännöissä on edelleen suuria puutteita. Talouden hallinta ja seuranta ovat parantuneet, mutta edellyttää vielä merkittävää toiminnan ja talouden johtamisen vahvistamista. Talouden seurantaan on panostettu vuoden aikana voimakkaasti ja työ tulee jatkumaan edelleen.

Vuoden 2016 aikana perusturvassa toteutettiin henkilöriskien arviointi. Työ tehtiin työyksiköittäin työsuojelupäällikkö Teppo Törmäsen ja työsuojeluvaltuutettu Jaana Tynin johdolla. Kokonaisuutena tilanne nähtiin hyvänä, mutta kehitettävää arvioinnin perusteella on organisaation toimivuudessa ja paikoittain esimiestyössä sekä tietotekniikan toimivuuden turvaamisessa.

Kasvatus- ja sivistystoimi

Toimialalle on nimetty riskienhallintatyöryhmä, joka on käsitellyt mm. koulukuljetuksessa tapahtuviin onnettomuustilanteisiin liittyviä pelisääntöjä. Työryhmä tarkasteli asiaa pelastus- ja poliisiviranomaisen, liikennöitsijän/kuljettajan, oppilaiden ja koulun sekä tilaajan (kaupunki) näkökulmista sekä eri osapuolten tehtävistä ja vastuista.

Lisäksi työryhmä on käsitellyt poikkeus- ja häiriötilanteita oppilaitoksissa, mm. poistumisharjoittelun merkitystä henkilövahinkojen ehkäisyssä.

- häiriötilanteen nopea havaitseminen
- kuulutusjärjestelmien toimivuus
- kokoontumispaikan sijainti, toimiminen kokoontumispaikalla
- mahdollinen jatkoevakuointipaikka, viranomaisen poistumislupa
- rakennusten pohjapiirrosten merkitys koululle ja viranomaisille häiriötilanteissa.

Kuusamon kouluissa ja päiväkodeissa paloriskit on havaittu, poikkeus- ja häiriötilanteisiin on varauduttu.

Talouden toteutumista ja hankerahoituksia on seurattu toimialan johtoryhmän kokouksissa.

Toimialan saatavat on saatettu lautakunnalle tiedoksi puolivuositain.

Kassantarkistukset on suoritettu määräajoin ja toimitettu lautakunnalle tiedoksi.

Käyttösuunnitelmassa on määritelty laskujen hyväksymisoikeudet ja henkilöstön toimivaltuudet päätöksenteossa. Toimialajohtajan ja tulosaluejohtajien päätöspöytäkirjat on saatettu kuukausittain lautakunnalle tiedoksi. Tulosityksikköjohtajat ovat toimittaneet päätöspöytäkirjat tulosaluejohtajalle puolivuositain.

Yhdyskuntatekniikka

Yhdyskuntatekniikan toimialalla vuosi 2016 toteutui talouden osalta kokonaisuutena arvioituna hyvin. Toimialan tavoitteet ja painopisteet on saavutettu toimintakateen alittamisesta huolimatta. Varojen käyttöä ja talouden yleistä toteutumaa on seurattu kes-

kushallinnosta saatujen ohjeiden sekä toimialan ja toimialajohtajan delegointipäätösten mukaisesti.

Sisäinen valvonta on ollut riittävää. Siinä on noudatettu mm KH 2.6.2014 § 140 vahvistettua ohjeistusta, sekä tehtyjä erillispäätöksiä sisäisen valvonnan perusteista ja tehostamisesta (mm KV 3.2.2014 § 6, KH 13.4.2015 § 98, KH 12.10.2015 § 252). Toimialan sisäinen valvonta koostuu kolmesta osatekijästä: 1) sisäisestä tarkkailusta eli päivittäisestä valvonnasta, jota esimiehet suorittavat osana jokapäiväistä toimintaa, 2) luottamushenkilöiden ja johdon suorittamasta seurannasta (talous- ja osavuosikatsaukset) sekä 3) sisäisestä tarkastuksesta ja arvioinnista, jota on tehty vuonna 2016 lähinnä pistokoemaisesti.

Säännösten, päätösten ja määräysten noudattamisessa ei ole havaittu oleellisia ongelmia tai puutteita. Tehtyihin päätöksiin on esitetty oikaisuvaatimuksia toiminnan volyymiin nähden suhteellisen vähän (6 kpl). Toimialalla on tehty 289 viranhaltijapäätöstä, ja lautakunta on käsitellyt 226 asiaa.

Sopimustoimintaan liittyen toimialalla ei ole ollut ongelmia sopimusten mukaisten ehtojen noudattamisessa. Toimiala on laskuttanut n 329 000 sopimussakon maankäyttöso-
pimukseen liittyneen rakentamisveloitteen laiminlyönnin johdosta.

Toimialan riskienhallinnan suunnitelman päivitystä on tehty resurssien puitteissa. Sen päivitys on edelleen osittain kesken, lukuun ottamatta vakuutusturvan uudelleen järjestelyä, johon toimialan edustus on osallistunut vuoden aikana. Henkilöriskien arviointi on saatu valmiiksi helmikuun alussa 2016. Riskienhallintaryhmän muodostaa toimialan johtoryhmä.

3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Ulkoinen	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	23 227	19 009
Valmistus omaan käyttöön	466	497
Toimintakulut	-115 112	-112 862
Toimintakate	-91 418	-93 357
Verotulot	51 794	52 714
Valtionosuudet	46 600	44 846
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-35	28
Muut rahoitustuotot	1 701	1 664
Korkokulut	-502	-520
Muut rahoituskulut	-235	-122
Vuosikate	7 905	5 254
Poistot ja arvonalentumiset	-6 251	-5 147
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	1 654	107
Rahastojen lisäys/vähennys	540	527
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 194	634

Tuloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	20,3	16,9
Vuosikate/Poistot, %	126,5	102,1
Vuosikate, euroa/asukas	509	335
Asukasmäärä	15 543	15 693

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$$= 100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$$

Vuosikate prosenttia poistoista

$$= 100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$$

Tuloslaskelma

Tuloslaskelman tehtävänä on osoittaa, miten tuottoina kertynyt tilikauden tulorahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ns. ulkoiset erät eli kaupungin ulkopuolelta saadut tuotot ja ulkopuolelta syntyneistä hankinnoista ja muista eristä syntyneet kulut. Toimintakertomuksessa laskelmat esitetään kokonaiskuvan saamiseksi tuhansina euroina. Lisäksi laskelmat esitetään sentin tarkkuudella tasekirjan tilinpäätöslaskelmat -osassa.

Tuotot

Kuusamon kaupungin tuottojen kokonaismäärä (toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet, rahoitustuotot) oli yhteensä 123.288.000 euroa. Tuottojen määrä oli 5.027.000 euroa suurempi kuin vuonna 2015.

- Toimintatuotot kasvoivat vuonna 2016 vuoteen 2015 verrattuna 4.219.000 euroa eli 22,2 %
- Verotulot laskivat vuonna 2016 vuoteen 2015 verrattuna 919.000 euroa eli 1,7 %.
- Valtionosuudet kasvoivat vuonna 2016 vuoteen 2015 verrattuna 1.754.000 euroa eli 3,9 %.
- Rahoitustuotot (korkotuotot sekä muut rahoitustuotot) laskivat vuonna 2016 vuoteen 2015 verrattuna 27.000 euroa eli 1,6 %.

Kulut

Vuonna 2016 kaupungin kulujen kokonaismäärä oli 115.112.000 euroa. Kulut nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 2.250.000 euroa eli 2,0 %. Merkittävimmän erän muodostivat henkilöstökulut, yhteensä 52.370.000 euroa. Henkilöstökulut laskivat vuoden 2015 toteumaan nähden 267.000 euroa eli 0,5 %. Kilpailukykyopimuksen mukainen lomarahaleikkaus oli arviolta n. 0,55 miljoonaa euroa. Vuonna 2016 palvelujen ostoihin käytettiin 46.768.000 euroa ja palveluiden ostot nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 321.000 euroa eli 0,7 %. Avustukset vuonna 2016 olivat 7.108.000 euroa, jotka nousivat edelliseen vuoteen verrattuna 1.535.000 euroa eli 6,7 %. Palvelusetelimenot on kirjattu vuonna 2016 JHS:n 192 suosituksen mukaan avustuksiin, kun ne vuonna 2015 olivat palveluiden ostoissa.

Toimintakate ja vuosikate

Toimintakatteella osoitetaan, paljonko kuluista saadaan katetuksi palvelutoiminnan myynti- ja maksutuloilla. Loput toimintakuluista katetaan käytännössä vero- ja valtionosuustuloilla. Kunnissa toimintakate on negatiivinen. Vuoden 2016 toimintakate oli 91.418.000 euroa. Toimintakate parani vuoteen 2015 verrattuna 2.250.000 euroa eli 2,1 %.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioitaessa vuosikate on keskeinen luku. Perusoletuksen mukaan tulorahoitus on riittävä, mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen. Oletusta voidaan pitää pätevänä vain, jos poistot vastaavat vuotuista investointitasoa. Vuonna 2016 Kuusamon kaupungin vuosikate oli 7.905.000 euroa, poistot 6.251.000 euroa ja nettoinvestoinnit 7.283.000 euroa. Vuosikate kattoi 126,5 prosenttia poistoista.

Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kaupungin rahavarojen muutoksen tilikaudella.

4. RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 905	5 254
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 396	-8
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 055	-5 446
Rahoitusosuudet investointeihin	753	1 064
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 403	74
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>611</u>	<u>938</u>
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-462
Antolainasaamisten vähennykset	130	8
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500	5 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 609	-3 379
Oman pääoman muutokset	707	-215
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 690	129
Rahoituksen rahavirta	2 038	1 081
Rahavarojen muutos	2 649	2 019
Rahavarat 31.12.	29 952	27 303
Rahavarat 1.1.	27 303	25 254
Toiminnan ja investoinnin rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	4 161	1 731
Investointien tulorahoitus, %	108,3	119,9
Lainanhoitokate	2,0	1,5
Kassan riittävyys, pv	86	81
Asukasmäärä	15 543	15 693

Investointien tulorahoitus, %
 = 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate
 =(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
 = 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Tilikaudella 2015 on oikaistu kaupungin edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja maa-alueisiin kirjaamaton myyty maa-alue 30.036,02 euroa.

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus investointien omahankintamenoista on pystytty rahoittamaan tulorahoituksella. Jos tunnusluku on alle 100, joudutaan osa investoinneista rahoittamaan pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai kassavaroilla. Kuusamon kaupungissa prosenttiosuus vuonna 2016 oli 108,3 %.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluku lainanhoitokate on suurempi kuin 1. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Kuusamon kaupungin lainanhoitokate oli 2,41 vielä vuonna 2008 ja 1,9 vuonna 2009. Vuoden 2010 tilinpäätöksessä lainanhoitokate laski 0,7:ään ja edelleen vuoden 2011 tilinpäätöksessä 0,6:een. Vuonna 2012 lainanhoitokate oli 1,2, vuonna 2013 1,8 sekä vuoden 2014 tilinpäätöksessä 1,7. Vuoden 2015 tilinpäätöksen mukaan lainanhoitokate oli 1,5 ja vuoden 2016 osalta 2,0.

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävytenä päivässä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla, joihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kuusamon kaupungin kassan riittävyys oli vuoden 2016 lopussa 86 päivää.

5. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Tarkemmin eritelty sen-tin tarkkuudella laadittu tase esitetään tilinpäätöslaskelmat -osassa.

Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2016	2015	VASTATTAVAA	2016	2015
	1000€	1000€		1000€	1000€
PYSYVÄT VASTAAVAT	91 964	91 062	OMA PÄÄOMA	80 119	77 758
Aineettomat hyödykkeet	761	975	Peruspääoma	54 182	54 182
Aineettomat oikeudet	8	15	Arvonkorotusrahasto	2 425	2 425
Muut pitkävaikutteiset menot	753	960	Muut omat rahastot	8 930	9 470
Ennakkomaksut			Edell. tilik. yli-/alijäämä	12 388	11 046
			Tilikauden yli-/alijäämä	2 194	634
Aineelliset hyödykkeet	76 990	75 948			
Maa- ja vesialueet	16 624	16 300	PAKOLLISET VAARAUKSET	545	556
Rakennukset	47 971	48 193	Muut pakolliset varaukset	545	556
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 708	7 657			
Koneet ja kalusto	1 778	2 109	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	121	120
Muut aineelliset hyödykkeet	52	52	Valtion toimeksiannot	5	5
Ennakkomaks. ja keskener. hank.	857	1 635	Lahjoitusrahastojen pääomat	110	110
			Muut toimeksiantojen pääomat	6	5
Sijoitukset	14 213	14 139			
Osakkeet ja osuudet	8 773	8 572	VIERAS PÄÄOMA	47 791	46 097
Muut lainasaamiset	5 199	5 329	Pitkäaikainen	28 066	25 760
Muut saamiset	241	238	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	28 013	25 702
			Lainat julkisyhteisöiltä	52	58
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	41	40			
Valtion toimeksiannot	4	4	Lyhytaikainen	19 725	20 337
Lahjoitusrahastojen erityiskatt.	36	36	Lainat rah.- ja vak.laitoksilta	4 188	3 604
			Lainat julkisyhteisöiltä	6	5
VAIHTUVAT VASTAAVAT	36 571	33 428	Saadut ennakot	1 782	1 989
Vaihto-omaisuus	356	389	Ostovelat	5 755	5 433
Aineet ja tarvikkeet	301	334	Muut velat	829	842
Valmiit tuotteet ja tavarat	55	55	Siirtovelat	7 164	8 464
Saamiset	6 263	5 737	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	128 575	124 530
Pitkäaikaiset saamiset	1 200	1 272			
Myyntisaamiset	930	1 008			
Muut saamiset	269	263			
Lyhytaikaiset saamiset	5 064	4 465			
Myyntisaamiset	1 960	2 518			
Muut saamiset	975	659			
Siirtosaamiset	2 128	1 288			
Rahoitusarvopaperit	22 265	20 941			
Osakkeet ja osuudet	22 263	20 940			
Muut arvopaperit	2	1			
Rahat ja pankkisaamiset	7 687	6 362			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	128 575	124 530			

Taseen tunnusluvut

	2016	2015
Omavaraisuusaste, %	63,2	63,5
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	37,8	37,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	14 582	11 681
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	938,14	744,34
Lainakanta 31.12., 1000 €	32 260	29 369
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 075,51	1 871,46
Lainasaamiset, 1000 €	5 199	5 329
Asukasmäärä	15 543	15 693

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääo Saadut ennakot})$

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= $(\text{Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)} + \text{Tilikauden ylijäämä (alijäämä)}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

= $\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})$

Lainakanta 31.12./asukas

= $(\text{Vieras pääoma} - (\text{Saadut ennakot} + \text{Ostovelat} + \text{Siirtovelat} + \text{Muut velat})) / \text{Asukasmäärä}$

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk - lainasaamiset ja muut lainasaamiset

Kuusamon kaupungin taseen loppusumma oli n. 129 miljoonaa euroa, 4,045 miljoonaa euroa suurempi kuin edellisenä vuonna. Taseen kumulatiivinen ylijäämä ottaen huomioon vuoden 2016 tilinpäätöksen tuloksen oli 14,582 miljoonaa euroa.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Kuusamon kaupungin omavaraisuusaste oli hieman alle tavoitetason 63,2 prosenttia. Lainakanta nousi vuoden 2015 tasosta 32,26 miljoonaan euroon, ollen näin 2.075,51 euroa asukasta kohti. Asukaskohtainen lainamäärä nousi vuoteen 2015 verrattuna 203,45 euroa. Keskimäärin kunnissa on lainaa per asukas 2.930 euroa (vuoden 2016 tilinpäätösarvotieto).

Suhteellinen velkaantuneisuus -tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista (toimintatuotot, verotulot, valtionosuudet) tarvittaisiin vieraan pääoman takaisin mak-suun. Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selvittää velan takaisinmaksusta tulo-rahoituksella. Kuusamon kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus tunnusluku vuoden 2016 tilinpäätöksessä oli 37,8 prosenttia.

6. KOKONAISTULOT JA – MENOT

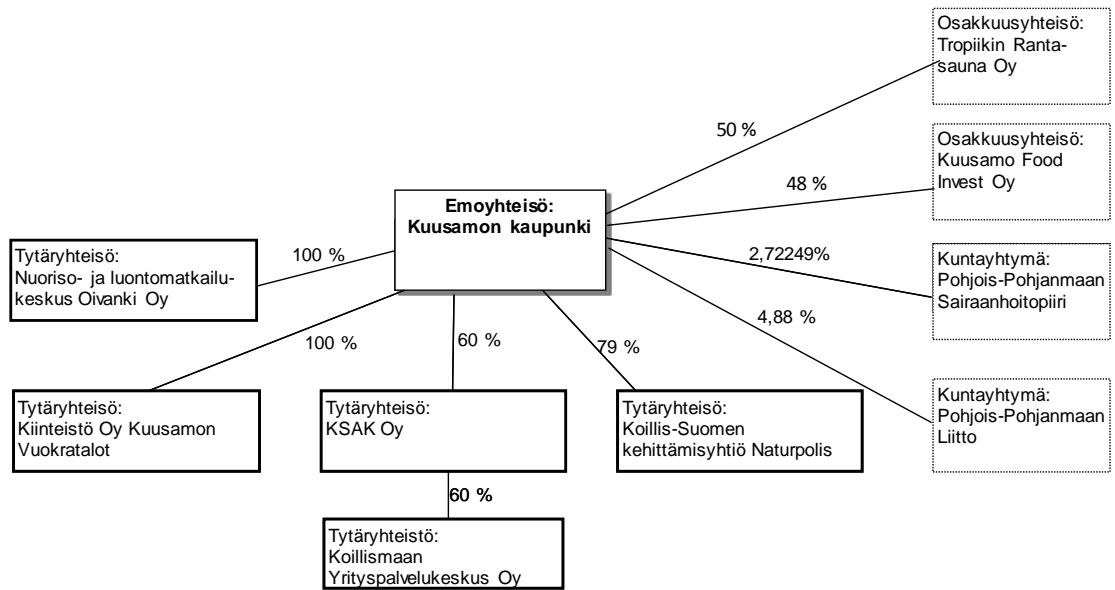
Kuusamon kaupungin kokonaistulot ja -menot

TULOT	teur	MENOT	teur
Varsinainen toiminta		Varsinainen toiminta	
Toimintatuotot	23 227	Toimintakulut	115 112
Verotulot	51 794	-Valmistus omaan käyttöön	-466
Valtionosuudet	46 600	Korkokulut	502
Korkotuotot	-35	Muut rahoituskulut	235
Muut rahoitustuotot	1 701	Satunnaiset kulut	
Satunnaiset tuotot		Tulorahoituksen korjauserät	
Tulorahoituksen korjauserät		Pakollisten varausten muutos	
- Pysyvien vastaavien hyödyk-		- Pakoll. varausten lis.(+), väh.(-)	11
keiden luovutusvoitot	-1 385	- Pysyvien vastaavien hyödyk-	
Investoinnit		keiden luovutustappiot	0
Rahoitusosuudet investointimenoihin	753	Investoinnit	
Pysyvien vast. hyödykk. luovutustulot	1 403	Investointimenot	8 055
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset	130	Antolainasaamisten lisäykset	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 609
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	Lyhytaikaisen lainojen vähennys	
Oman pääoman lisäykset	707	Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	131 396	Kokonaismenot yhteensä	127 058

7. KUUSAMO-KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

7.1. Konsernitilinpäätökseen sisältyvät yhteisöt

Kuusamon konsernirakenne

Kuusamon kuntakonserniin kuuluvat yhtiöistä Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalot, Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy, Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy, KSAK Oy sekä sen tytäryhtiö YPK Valmennus Oy sekä kuntayhtymistä Pohjois-Pohjanmaan Liitto ja Pohjois-Pohjanmaan Sairaanhoitopiiri. Kuusamon kuntakonserniin kuuluu lisäksi osakkuusyhtiöt Kuusamo Food Invest Oy, joka on perustettu vuonna 2015 ja ensimmäinen tilikausi päättyy vuoden 2016 lopussa sekä Tropiikin Rantasauna Oy, joka on perustettu vuonna 2016 ja ensimmäinen tilikausi päättyy vuoden 2017 lopussa, joten sitä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen.

7.2. Olennaiset, konsernia koskevat tapahtumat

Tytäryhteisöjen toiminnasta on raportoitu tarkemmin toimintakertomuksen luvussa 9.

7.3. Konsernin toiminnan ohjaus ja konsernivalvonnan järjestäminen

Kuntalain mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin.

Tytäryhtiöt ja niille asetetut tavoitteet on sisällytetty vuosittain kaupungin talousarvioon lukuun ottamatta kuntayhtymiä. Kuusamon kaupungin päivitetty konserniohjeet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 24.6.2014 § 47. Hyväksytyt ohjeet pitävät sisällään 1.1.2014 voimaan tulleet kuntalain muutokset koskien sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa. Konserniohjeissa on määritelty konsernijohto ja sen vastuut. Kaupunginhallitus johtaa kuntakonsernia. Konsernin operatiivinen johtaminen on kaupunginjohtajan vastuulla.

Kaupungin tytäryhteisöt ovat raportoineet toiminnastaan, taloudestaan ja tavoitteiden toteutumisesta kaupunginvaltuustolle osavuosikatsauksissa kolmannesvuosittain. Konsernijohtamista - ja omistajaohjausta on toteutettu yhtiökokousedustajien ja kaupunginhallituksen asettamien hallitusten jäsenten evästämällä.

Konsernissa hoidetaan keskitetysti Koillis-Suomen Kehittämisyhtiö Naturpolis Oy:n, Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalojen, Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n taloushallinto ja maksuliikenne. Sijoitusten ja vakuutusten sekä tilintarkastuspalvelujen kilpailutusprosessit on aikanaan tehty yhteistyössä kaupungin ja tytäryhtiöiden kanssa.

7.4. Konsernin henkilöstö

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen henkilöstömäärä 31.12.2016 oli 1 254. Kaupungin henkilöstömäärä oli 1 180, Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratalojen 11, KSAK Oy:n 39, YPK Valmennus Oy ei henkilöstöä tilikaudella 2016, Koillis-Suomen kehittämisyhtiö Naturpolis Oy:n 14 ja Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n 10.

7.5. Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	49 234	44 788
Toimintakulut	-136 667	-134 359
Osuus osakkuusyhteistöjen voitosta (tappiosta)	1	20
Toimintakate	-87 432	-89 551
Verotulot	51 794	52 714
Valtionosuudet	46 600	44 846
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-30	51
Muut rahoitustuotot	1 726	1 677
Korkokulut	-954	-1 102
Muut rahoituskulut	-237	-124
Vuosikate	11 469	8 511
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 409	-7 241
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	3 060	1 270
Tilinpäätössiirot	538	525
Tilikauden verot	-15	-3
Laskennalliset verot	-147	-90
Vähemmistöosuudet	2	-9
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	3 438	1 692

Konsernituloslaskelman tunnusluvut

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	36,0	33,3
Vuosikate/Poistot, %	136,4	117,5
Vuosikate, euroa/asukas	737,87	542,31
Asukasmäärä	15 543	15 693

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

= 100 * Toimintatuotot / Toimintakulut

Vuosikate prosenttia poistoista

= 100 * Vuosikate / (Suunnitelman mukaiset poistot + Arvonalentumiset)

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2016	2015
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 469	8 511
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-15	-3
Tulorahoituksen korjaukset	-1 142	-121
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 362	-7 205
Rahoitusosuudet investointimenoihin	753	1 064
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 441	109
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 144	2 354
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksetn muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-7	-462
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 170	5 629
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 938	-5 713
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-313	-472
Oman pääoman muutokset	850	608
Muut maksuvlamiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1	2
Vaihto-omaisuuden muutos	17	-27
Saamisten muutokset	-711	1 107
Korottomien velkojen muutokset	-1 214	-1 115
Rahoituksen rahavirta	-146	-444
Rahavarojen muutos	2 999	1 911
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	33 401	30 402
Rahavarat 1.1.	30 402	28 491
	2 999	1 911

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut

Toiminnan ja investoinnin rahavirran kertymä 5 vuodelta €	3 062	-2 452
Investointien tulorahoitus, %	133,2	138,6
Lainanhoitokate	1,8	1,4
Kassan riittävyys, pv	80	74,6

Investointien tulorahoitus, %
= 100 * Vuosikate / Investointien omahankintameno

Lainanhoitokate
=(Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys (pv)
= 365 pv x Rahavarat 31.12. / Kassasta maksut tilikaudella

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA	2016 1 000 €	2015 1 000 €	VASTATTAVAA	2016 1 000 €	2015 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	126 537	126 386	OMA PÄÄOMA	85 636	82 033
Aineettomat hyödykkeet	1 007	1 241	Peruspääoma	54 182	54 182
Aineettomat oikeudet	197	221	Yhdistysten ja säätiöiden peruspä	5	5
Muut pitkävaikutteiset menot	764	975	Arvonkorotusrahas	2 425	2 425
Ennakkomaksut	46	45	Muut omat rahastot	10 467	11 009
Aineelliset hyödykkeet	121 415	121 273	Edell. tilik. yli-/alijäämä	15 119	12 720
Maa- ja vesialueet	18 392	18 068	Tilikauden yli-/alijäämä	3 438	1 692
Rakennukset	88 371	89 665	VÄHEMMISTÖOSUUDET	1 401	1 386
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 754	7 709	PAKOLLISET VARAUKSET	1 461	1 217
Koneet ja kalusto	3 385	3 755	Eläkevaraukset		
Muut aineelliset hyödykkeet	105	62	Muut pakolliset varaukset	1 461	1 217
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankkeet	1 409	2 014	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	489	474
Sijoitukset	4 115	3 872	VIERAS PÄÄOMA	81 280	81 299
Osakkuusyhteisöosuudet	610	80	Pitkäaik. korollinen vpo	53 959	52 520
Muut osakkeet ja osuudet	2 689	3 139	Pitkäaik. koroton vpo		
Joukkovelkakirjalainasaamiset	26	0	Lyhytaik. korollinen vpo	6 810	7 201
Muut lainasaamiset	546	412	Lyhytaik. koroton vpo	20 511	21 578
Muut saamiset	244	241	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	170 267	166 408
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	406	392			
VAIHTUVAT VASTAAVAT	43 323	39 630			
Vaihto-omaisuus	529	546			
Saamiset	9 354	8 642			
Pitkäaikaiset saamiset	1 200	1 272			
Lyhytaikaiset saamiset	8 154	7 371			
Rahoitusarvopaperit	22 858	21 151			
Rahat ja pankkisaamiset	10 583	9 291			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	170 267	166 408			
Konsernitaseen tunnusluvut	2016	2015			
Omavaraisuusaste, %	51,8	50,8			
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	53,6	55,6			
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	18 557	14 413			
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1194	918			
Konsernin lainat, €/asukas	3 910	3 806			
Konsernin lainakanta 31.12., 1000 €	60 769	59 721			
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000 €	572	412			
Kunnan asukasmäärä	15 543	15 693			

Omavaraisuusaste,%

= 100 * (Oma pääoma + Vähemmistöosuus + Konsernireservi + Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= 100 * (Vieras pääoma - Saadut ennakot) / Käyttötulot

Konsernin lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Konsernin lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut saamiset

8. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Kaupunginhallitus esittää, että tilikauden tulokseen 1.654.150,26 euroon lisätään Kuumamon kehittämis- ja investointirahastosta

- 315.343,77 euroa seudullisiin kehittämishankkeisiin
- 215.176,32 euroa elinvoima- ja kehittyvä kaupunki -hankkeisiin
- 9.221,00 euroa henkilöstön kehittämisrahastosta henkilöstön kehittämiseen käytettyjen menojen kattamiseksi.

Tilikauden ylijäämä 2.193.891,35 euroa siirretään taseen omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämätilille. Tuloksen jälkeen kaupungin taseeseen jää 14.581.565,92 euroa ylijäämää.

Toteutumisvertailu

9. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

9.1. Toimielimille asetettujen tavoitteiden toteutuminen

Kaupungin tulokortti

Hyvinvointi – näkökulma

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
1. Aktiivinen ja hyvinvoiva kuusamolainen	Sote-uudistuksen valmistelu	Sosiaali- ja terveydenhuolto- palveluiden yhteistyötä ja sosiaalihuoltolain soveltamiskäytänteitä on käyty läpi yhteisissä kokoontumisissa. Kaupungin edustajia on aktiivisesti mukana Popster – työryhmissä. Sosiaali- ja terveydenhuollon käytössä olevista kiinteistöistä ja irtaimistosta on tehty alustava selvitys Sote -uudistusta varten. Perusturvan organisaation kehittäminen SOTE -linjausten mukaiseksi on aloitettu. SOTE-uudistukseen liittyvät KASIn palvelut siirretty perusturvan organisaatioon 1.1.2017 alkaen. Lapset-puheeksi -toimintamalli otettiin laajamittaisesti käyttöön 1.8.2016 alkaen.
	Pitkäaikaistyöttömien sakkojen määrä alle 20.000 €/kk 12/2016	Työmarkkinatuen kuntaosuutta (passiivitukea) on maksettu 561.905 €, keskimäärin 153 hlöstä/kk ja keskimäärin 46 825 €/kk.
	Liikuntakeskuksen kävijämäärä kasvaa 2 % ja lähiliikuntareitistöihin panostetaan 300.000 €	Liikuntakeskuksen kävijämäärä laski hieman edellisvuoteen verrattuna. Uimahalli ei ole ollut käytössä 1-8/16 (avattiin 26.8) ja se oli kuukauden vähemmän aikaa toiminnassa kuin edellisenä vuonna. Kelanranta-Kirkkosaaren valaistus, urheilukentän pk sekä Torankijärven ympärysreitit rakennustyöt kesäkäyttöön toteutuivat kokonaisuudessaan loppuvuoden aikana.
	Hoitotakuun toteutuminen Kuusamon terveyskeskuksessa	Terveyskeskuslääkärin vastaanotolle pääsee hoitotakuun puitteissa.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
	Omaishoitajien terveystarkastusten määrä 100 kpl ja muut tukitoimet	Kutsu hyvinvointi- ja terveystapaamiseen on lähetetty 158 omaishoitajalle, joista 80 on vastannut kyselyyn ja 63 on halunnut tulla terveystapaamiseen, jotka jatkuvat vuoden 2017 puolelle. Porkkapirtillä on toteutettu 92 suuhygienistin tarkastusta, joista osa on tehty omaishoitajille. Omaishoitajien ryhmäkuntoutukseen on osallistunut 35 omaishoitajaa.
	Lastensuojelun laitossijoitusten vähentäminen avohuollon tukitoimenpiteitä lisäämällä	Sijoitettuja lapsia on yhteensä 35. Heistä luvanvaraisessa laitos- ja perhehoidossa 9 ja sijaisperheissä 26 eli perhehoidossa 74 % ja laitoshoidossa 26 %.
	<p>Lasten päivähoiton tilaratkaisujen uudelleen suunnittelu.</p> <p>Tarkastellaan perheiden tukemista lastenhoidossa laajasti (vrt tehty kysely). Mm. selvitetään lasten kotihoidon kuntalisän käyttöönotto v. 2017 alkaen. Valtuusto päättää, että vuonna 2016 tehdään selvitys kotihoidonkuntalisästä ja päätös käyttöönotosta tehdään 2017 talousarviokäsittelyn yhteydessä.</p>	<p>Suunnitelman valmistuminen siirtyy vuodelle 2017. Suunnittelua ei ole käynnistetty määrärahan puuttumisen johdosta. Käyttäjätoimialan tarveselvitys on pohjana tulevalle suunnittelulle.</p> <p>Tilapäisissä yksiköissä on 1/2017 80 lasta. Yksi yksityinen päiväkotitoiminta lopetti toimintansa 31.12.2016 Pphoitajia eläköityy 4 vuoteen 2021 mennessä.</p> <p>Selvitys tehty ja esitelty lautakunnassa 30.11.2016. Kotihoidon tuen kuntalisää ei oteta tässä vaiheessa käyttöön.</p>

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
2. Tasapainoinen väestörakenne	Kaupungin määräraikaisten työntekijöiden vakinaistaminen 50 henkilöä	<p>Vakinaistettu yhteensä 42 henkilöä.</p> <p>KASI: vakinaistettu 2 lähihoitajaa 1 päiväkotiapulainen 3 perhepäivähoitajaa 10 koulunkäynninohjaajaa 1 alppikoulun päävalmentaja 1 uimahallin kassanhoitaja.</p> <p>YHTEK: vakinaistettu 3 määräraikaista henkilöä.</p> <p>Perusturva: vakinaistettu yhteensä 16 määräraikaista työntekijää.</p> <p>Keskushallinto: vakinaistettu yksi hallinnossa ja neljä tehtävää ateria- ja puhtaanapitopalvelussa.</p>
	Kaupungin ja yritysten yhteinen työntekijöiden rekrytointikampanja	Aloituskokoontuminen oli suunniteltu pidettävän 06/2016, ei toistaiseksi toteutunut.
	Paluumuuttajan paketin valmistelu	Ensimmäinen 30 erä paluumuuttajan paketteja toimitettiin Kuusamoon muuttaneille 12/2016.
	Kaksoiskuntalaisten kotipaikan vaihtotavoite 50 henkilöä	Esitys kaksoiskuntalaisuudesta jätetty VM:lle syksyllä 2015. Hanke ei ole edennyt.
	Loma-asunnon muuttaminen vakituisiksi asunnoksi	Periaatteet on linjattu yleiskaavassa. Edellyttää myös tapauskohtaista arviointia, täyttääkö lomarakennus pysyvän asunnon kriteerit.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
<p>3. Suvaitsevainen ja hyväksyvä ilmapiiri</p>	<p>Koulu- ja työpaikkakiusaamisen nollatoleranssi</p>	<p>Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ehkäisymalli on jalkautettu eri yksiköihin. MiniVerso-koulutus järjestetään v. 2017</p> <p>KiVa -koulutoiminta ja vertaissovittelu käytössä kaikilla kouluilla.</p>
	<p>Turvapaikanhakijoiden kaupungin aktivointitoimenpiteiden toteuttaminen ja yhteistoiminnan lisääminen III-sektorin kanssa. Maahanmuuttajat tutuksi ohjelman suunnittelu ja toteutus</p>	<p>Esikoto-hanke, jossa kaupunki on mukana, on käynnistynyt.</p> <p>Säännöllisiä tapaamisia on toteutettu kaupungin, vastaanottokeskusten ja III sektorin toimijoiden kanssa.</p> <p>Ensimmäinen perheryhmäkoti perustettu 1.7.2016 alkaen ja toinen sekä tukiasumisyksikkö perustettu 1.11.2016.</p> <p>Perusopetuksen valmistavaa koulutusta järjestetty viidelle ryhmälle keväällä ja kolmelle ryhmälle syksyllä.</p> <p>Oppivelvollisuuden ylittäneille järjestetty kotouttamiskoulutusta yhteistyössä Kuusamo-opiston ja Koillis-Suomen aikuiskoulutus Oy:n kanssa.</p> <p>Toteutuu neuvolassa, varhaiskasvatuksessa, kotipalvelussa ja perheiden sosiaalityössä.</p> <p>Nuorisopalvelut on mukana esikotoutumisessa ja kotoutumisessa vapaa-ajan toimintojen osalta.</p> <p>Henkilökunta on saanut täsmä- ja täydennys- koulutusta aiheeseen liittyen.</p> <p>Kirjastoon on käynyt tutustumassa 6 ryhmää, yht. 75 hlöä.</p>
	<p>Sukupuolivaikutusten huomioonottaminen päätöksenteossa ja kuntaorganisaatioissa ns. suvauskriteerit</p>	<p>KH:n päätös 213§ 31.10.2016: Pilottikokeilun valmistelu.</p> <p>KH:n päätös 248§ 15.12.2016: Laadittu kaupungin henkilöstöä koskeva tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2017 – 2018.</p>

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
4. Toimivat yhteisöt ja palvelut	Liikuntapaikkojen kunnossapidon kehittäminen yhteistyöverkkojen avulla	Työ on kesken, yhteydenpitoa on jatkettu kolmannen sektorin kanssa.
	Monitoimihallin suunnittelu	Suunnittelu valmistui ja hankkeelle haettiin OKM:N valtionavustusta.
	Elinvoimaisten kylien kehittämissuunnitelmien laadinta	Linjataan yleiskaavassa. Maa-seudun kehittämissuunnitelman laadinta elinkeinoyhtiöllä.
	Haja-asutusalueen tieverkkojen päivitetyn kunnossapito-ohjelman toteutus	Uudet yksityisteiden avustusperiaatteet hyväksyttiin 26.9.2016.
	Nuorten vaikuttamiskanavien rakentaminen	Osallisuustyö aktivoitunut laaja-alaisesti ala- ja yläkoulutasolla. Kehittäminen tapahtunut koulutoimen kanssa uuden opetussuunnitelman mukaisesti. Osallisuuskasvatus liitetty osaksi opetussuunnitelmaa.

Elinvoima – näkökulma

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
1. Kuusamo –maineen hallinta	Kuusamon brändikirjan ja viestintäsuunnitelman laadinta	Innolink Reserch'in laatima Kuusamon kaupungin brändi-strategia on hyväksytty kaupungihallituksessa ja brändikäsikirja on valmis, viestintäsuunnitelman laadinta kesken.
	Kaupungin nettisivujen kehittämisen. Kuntalaisen palveluopas	Verkkosivusto on julkaistu asiakaskäyttöön 4.4. Verkkosivuston Palvelut – kokonaisuus on toiminnallisuudeltaan palveluopas. Suurin osa perusturvan palveluita koskevista tiedoista on päivitetty uusille nettisivuille. Sivujen täydentäminen ja päivittäminen on jatkuvaa työtä. Käynnistetty suomi.fi palvelutietovarantoon liittyminen 11/2016.
	Alueellisia markkinoita ja kumppanuutta vahvistavat palvelujen järjestämis- ja hankintasuunnitelmat yhdessä naapureiden kanssa	Työtä on toteutettu Popster – työryhmissä ja valmistautumisessa Sote- ja maakuntauudistukseen.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
2. Yrittäjyys ja työllisyyden nostaminen	Uusia yrityksiä 60 kpl	Uusia yrityksiä on perustettu 1.1.2016–31.12.2016 välillä 83 kpl (Kaupparekisterin mukaan). Starttirahapäätöksiä 01.01.-31.12.2016 25 kpl.
	Yrityskehityksen piirissä 15 % alueen yrityksistä ja 80 % aloittavien yritysten neuvonnasta	Toteutunut 1.1.–31.8.2016. Neuvontatapahtumia 302 kpl, 108 yrityksessä.
	Yhteensä 80 yrityskauppaa / sukupolvenvaihdosta /vuosi	Arvioidaan toteutuneen vuositasolla.
	Ennakoivan rakennemuutoksiin varautumissuunnitelman laatiminen	Työ on aloitettu elintarvikealan osalta (elintarvikealan kasvuhjelma). Maitotalous analyysi valmistunut kesäkuun lopussa.
	Työpaikkojen määrä 31.12.2015 n. 6 000. Kasvutavoite 2016 100 työpaikkaa (Työnantajat: Yksityinen 3480, Kunta 1200, Yritykset 1000, Valtio 250, Valtio Oy 70	31.12.2016 tilanne: Työvoima 6 935 hlöä, työttömiä työnhakijoita 931 hlöä. Avoimia työpaikkoja 52 kpl. Kuusamon työttömyysprosentti (13,4) ja Koillismaan työttömyysprosentti (14,1) ovat alle maakunnan keskiarvon (15,3). Työttömiä työnhakijoita 12 % vähemmän kuin v.2015 joulukuussa. Askeleen kautta on työllistetty työmarkkinatuen kuntaosueella yhteensä 143 työtöntä 76 yritykseen, 3 yhdistykseen ja 19 kaupungin yksikköön.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
3. Kestävä ja monipuolinen puhtaan luonnon ja luonnonvarojen hyödyntäminen	Matkailu; kesämatkailun masterplan, kv myynti- ja markkinointihanke, tapahtumamyynti- ja markkinointi organisointi. Tapahtumien järjestämisen organisointi	Kesämatkailun kasvuohjelma valmistunut, matkailun kv-markkinointi- ja lentoliikenteen kehittämishanke käynnissä, lentomatkestajien määrä v.2016 oli + 12% vuoteen 2015 verrattuna. Rekisteröidyissä yöpymisissä oli n. 14 % kasvu. Tapahtumien järjestämisen organisoimiseksi Kuusamon kaupunki ja Ruka-Kuusamo Matkailu sopineet yhteensä 2 hlön palkkaamisesta.
	Metsä ja puujalostus: Biojalostamohanke, puurakentamisen hankkeet. Puurakentamisen huomiointi kaupungin hankkeissa.	Bioproduct Investments in Kuusamo Region -hanke käynnissä. Kajaanin AMK:n rakennusinsinööri koulutus käynnistynyt Kuusamossa. Jätteenpolton mahdollisuuksia Kuusamossa selvitettiin ja sen todettiin onnistuvan ainakin puhtaan maalaamattoman puun osalta. Puurakentaminen on huomioitu kaupungin hankkeissa (mm Tropiikin Rantasauna, monitoimihalli).
	Kaivostoiminnan tutkimisen ja toiminnan periaatelinjausten luominen	Linjattu strategisessa yleiskaavassa. Kaavasta on valittu.
	Tuulivoiman rakentamisen edistäminen	Linjattu strategisessa yleiskaavassa. Kaavasta on valittu.
	Maatalous- ja luonnontuoteala sekä lähiruoka: elintarvikealan teollistamishankkeen luominen	Elintarvikealan kasvuohjelma valmistunut, luonnonvara-alan tuotannon kehittämishanke ja villiruokahanke käynnissä.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
4. Osaaminen ja koulutus	Ammattiopiston toimitilojen suunnittelu ja kehittäminen	Suunnitelma toteutunut. Oppi 3 -tiloista luovuttu. Muutostyöt toteutettiin suunnitellusti.
	Kaikilla peruskoulun päättäneillä II-asteen koulutuspaikka	Kaikille peruskoulun päättäneille opiskelupaikka tarjottu
	Alppilukion oppilashankintamarkkinoinnin toteutus	Suunnitelman laadinta käynnissä, valmistuu keväällä 2017 (opinnäytetyö).
	Kaupungin yhteistyötohojen turvapaikanhakijoiden kotouttamiskoulutuksen aloittaminen, perusturvan koulutusyhteistyön lisääminen	KoillisKoto –koulutus on päätynyt keväällä Kuusamo-opistossa ja turvapaikanhakijoiden koulutuksia toteutettu mm. KSAK Oy:ssä. Te-toimiston järjestämä kotouttamiskoulutus on toteutunut paikkakunnalla.
5. Hyvät yhteydet ja kehittyvä toimintaympäristö	Päivittäisen asiointiyhteyden luominen Helsinkiin ja kansainvälisen reitin avaaminen. Lentävien paikkojen määrä lisääntyy. Kv.lentomatkailun myyntihanke.	Kansainvälistyvän Ruka-Kuusamo matkailualueen kilpailukyvyyn kehittäminen (Gateway to Kuusamo Lapland) – hanke käynnissä. Lentomat-kustajien määrä kasvussa, uusia chartereita saatu alueelle ja reittilentoja luvattu lisää seuraavalle vuodelle.
	Kansallinen periaatepäätös ja linjaus ratayhteyden kunnostamisesta sekä mahdollisen jatkorakentamisen toteuttamisesta	Asiaa on selvitetty Kainuun Liiton johdolla ja on päätetty keskittyä puutavaraterminaalien perustamiseen Suomussalmelle. Tavoite on, että päätös asiassa syntyy vuoden 2017 aikana. Rautatieyhteyden kunnostus Taivalkoskelle on jätetty toistaiseksi lepäämään.
	Korkeimman luokan runkotiiverkko Kuusamoon	Yhteydenpitoa Ely -keskuksen kanssa on jatkettu.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
	Kaupunkikeskustan ilmeen kohentaminen ja keskustan kehittämissuunnitelman jatkotyöstäminen. Keskustan masterplan	Kitkantie-Ouluntaival – yhteistyöhankkeen suunnittelu etenee maastomallin laatimisella.
	Rukan masterplanin kehittäminen	3.vaiheen suunnitelmat ovat valmiit. Puitesopimus ja gondolihanke on hyväksytty, päätöksestä on valitettu.

Kehittyvä kaupunki – näkökulma

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
1. Kansainvälinen, kilpailukykyinen ja verkostoitunut seutukeskus	Matkailua tukevan maisteriohjelman suunnitelman laadinta ja toteutuksen aloitus	Matkailua tukevan maisteriohjelman rahoituspäätös saatu. Opiskelijavalinnat vuoden 2017 alussa.
	AMK insinöörikoulutuksen aloitus, puurakentamiskoulutuksen selvitys	Kajaanin ammattikorkeakoulun insinöörikoulutus käynnistynyt, aloittaneita 40 opiskelijaa.
	Biotalouden T&K ohjelma, yliopisto-, laitetoimittaja- ja tutkimuslaitosyhteistyö	Bioproduct investments in KuusamoRegion –hanke käynnissä, KAMK:in T&K – yhteistyön kehittämisestä keskustelut käynnissä.
	Perusturvan palveluverkoston vahvistaminen. Perustason erikoissairaanhoidon ja päivystyksen turvaaminen. Yhteistyö naapureiden ja yksityisen sektorin kanssa.	Ct -tutkimukset on otettu käyttöön kesäkuussa. Naapurikuntien kanssa on vahvistettu yhteistyötä esim. lääkehuollon ja erikoissairaanhoidon osalta.
	Eri kulttuuritoimijoiden järjestämien tapahtumien ja osallistujien määrä kasvaa	Kuusamotalossa tilaisuuksien määrä kasvoi yli 50 %, mutta kävijämäärä jäi hiukan edellisvuotta pienemmäksi. Kirjastossa oli pienimuotoisia kulttuuritilaisuuksia eri-ikäisille 64 kpl, osallistujia 1794.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
2. Kaupunkikonsernin talouden tasapaino ja ohjaus	Vuosikate tasolle, joka vastaa poistojen ja investointien määrää	Vuosikate 7,905 milj.€, poistot 6,251 milj.€ ja nettoinvestoinnit 7,283 milj.€.
	Vuosikate vuonna 2015 on 4,635 milj € (osavuositarkastus II/2015 ennuste), 2016 4,290 milj €, 2017 4,950 milj €, 2018 4,575 milj €	Vuosikate tp 2016 7,905 milj.€
	Toimintakate vuonna 2015 93,555 milj € (osavuositarkastus II/2015 ennuste), 2016 93,735 milj €, 2017 92,382 milj €, 2018 94,114 milj €.	Toimintakate tp 2016 91,418 milj.€.
	Investointitaso (netto) 2015: 6,242 milj €, 2016: 6,616 milj €, 2017: 4,974 milj €, 2018 6,176 milj €	Investointien nettototeutuma 7,283 milj.€.
	Asukaskohtainen lainamäärä 31.12. Alle maan keskiarvon.	2.076 €/as (kuntien ka tp2016 ennakkotieto 2.930 €/as.)
	Konsernin sijoitus- ja omistajapolitiittiset linjaukset	Sijoitustoiminnan periaatteet päivitetty 11/2015 ja omistajapolitiittisista linjauksista valtuuston iltakoulu 05/2016 ja ne on hyväksytty 27.2.2017.
	Kiinteistö kustannukset, - 0,2 milj.euroa	Lämmön kulutus + 6 %, sähkö +2,8 % (uimahallin käyttöön-otto elokuussa 2016). Vuoden 2014 kulutuksiin verrattuna säästöä muutamia prosentteja.
3. Uusiutuva ja innovatiivinen palvelukaupunki	Koulujen digiloikka, opetuksen ja välineiden kehittäminen, oppilaiden osallisuus	Koulujen langattomat verkot pääosin toteutunut. Vuonna 2016 hankittiin iPadeja 110, Chromebookkeja 216 ja 1 Macbook. 1 päätelaite/2 oppilasta tavoite toteutuu vuonna 2017. Uudet OPSit hyväksytty kesäkuun lautakunnassa. Opettajien 3-portainen täydennyskoulutuksen osaamistasot määritelty ja hyödynnetään täydennyskoulutuksessa. Digitalisaation tukeva tutortoiminta laajennettu osin esiopeutukseen. Tutortoiminta jatkuu myös vuonna 2017. Sähköisen materiaalin käyttö lisääntynyt ja kokeilut käynnissä.
	Kotona asuu >93 % yli 75-vuotiaista	Tavoitetta ei ole saavutettu, kotona asunut 92,1 %.

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
	Ikäihmisten digipalvelujen vahvistaminen	<p>Kaupungissa on tehty päätös mahdollisesta virtuaalihoivan käyttöönotosta kuntahankintakilpailun voittaneen Videovisitiin kanssa.</p> <p>Tabletit ja teknologia on enenevässä käytössä ryhmissä ja yksilökuntoutuksessa sekä yksiköiden sisällä toiminnallisuudessa.</p>
	Tietohallinnon toiminnan ja budjetin selvitys. Tulostus- ja kopiopalvelujen kustannusten lasku 30 %. Asianhallinnan uudistaminen, paperiton kokouskäytäntö konsernissa	<p>Tietohallinnon toiminnan ja budjetin selvitys on laadittu ja annettu tiedoksi kh:lle 29.3.2016.</p> <p>Kaupungintalon tulostaminen on keskitetty monitoimilaitteille v. 2015 laaditun tehostamissuunnitelman mukaisesti ja tulostus- ja kopiointipalvelukustannukset ovat laskeneet tavoitteen mukaisesti.</p> <p>Asianhallinnan projektissa on tutustuttu 03-06/2016 aikana markkinoilla oleviin asianhallinnan tietojärjestelmiin (CaseM, Dynasty, TWEB). Projektissa on edetty kaupunginhallituksen ja valtuuston päätöksiensä mukaisesti, (kh 27.4.2015 § 111, kh 2.2.2016 § 43, kv 7.12.2015 § 88). Projektia on tehty yksin sekä yhteistyössä Rovaniemen ja Kajaanin kaupunkien kanssa. Kuusamon kj linjasi kesällä 2016, että asianhallintajärjestelmän uusimista siirretään ja jokainen toimiala hoitaa oman toimialan toimielimen sihteeritehtävät itse. Tiedonohjaussuunnitelman (TOS) laadintaa on jatkettu kuntayhteisenä tekemisenä.</p> <p>YHTEK: Lautakunnan ja jaoston kokoukset ovat ns paperittomia. Käytäntöä sovelletaan myös muihin kokouksiin. Päätös asianhallinnan palautumisesta toimialan omaan tuotantoon on tehty.</p>

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
	Valtuustosalin kokousvälineistön kehittäminen	Nykyratkaisujen käytettävyyttä ja toiminallisuutta on parannettu, mm. mikrofonit uusittu, valtuustosalin kokonaisuudistus toteutetaan v 2017.
	Itsepalveluvaraus- ja palautejärjestelmien kehittäminen	Terveyskeskuksessa on otettu käyttöön kaksi itseilmoittautumispäätettä.
4. Muutosjohtaminen ja tuottava henkilöstö	Perehdyttämisopas ja työpaikan pelisäännöt päivitys	Laadittu ja esitelty esimiesforumissa 04/2016. Sinetti intranet sivustolle laadittu kevään aikana laajat henkilöstöhallinnon sivustot, joista löytyy keskeinen henkilöstöhallinnollinen ohjeistus sekä uusi laadittu hr-käsikirja.
	Työtehtävien tarkastaminen, työn tasainen jakautuminen ja vajaatyökykyisten kuntoutus sekä uudelleensijoitus	YHTEK: Työtehtäviä tarkastellaan ja muutetaan tarpeen mukaan. Perusturvan organisaatio on muutettu Sote-linjausten mukaiseksi 1.1.2017 alkaen. Uudistuksen valmistelussa on huomioitu työtehtävien ja työn tasainen jakautuminen sekä henkilöstön osaamisalueet.
	Kokonaishenkilöstömäärä säilyy, henkilömäärä muutokset toimialojen välillä mahdollisia	Henkilöstö 1180 (31.12.2016) YHTEK: Henkilöstömäärä kehittyy toimialan hieman kehittämissuunnitelmasta poiketen, johtuen ennakoitua aiemmin toteutuneista eläköitymisistä ja osa-aikaisuuksista. Perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle vuoden 2017 alusta vähentää arviolta 2 htv työpäntöksen perusturvasta. Yhden työntekijän siirtyminen keskushallintoon on valmisteltu yhteistyössä keskushallinnon kanssa.
	Työilmapiirikartoituksen aloitus	Valmistelu tehty 2016 ja kysely toteutettu 1/2017 työhyvinvointiohjelman 2018-2019 laatimisen lähtötiedoiksi.
Sairauspoissaolojen määrä 2014 tasolle	2016 18.167 kpv. 2015 20.958 kpv. 2014 18.642 kpv.	

Kriittiset menestystekijät	Vuositavoite 2016	Toteutuma 1.1.-31.12.2016
	Kehityskeskustelu, varhaisen tuen keskustelut, lähtöhaastattelu käytössä	<p>Varhaisen tuen malli käytössä ja toteutettu tehostetusti vuoden 2016 syksyn aikana työyksiköiden, työterveyshuollon ja HR-yksikön yhteistyönä. KASilla käytössä myös lähtöhaastattelut.</p> <p>Työhyvinvointikyselyn (1/2017) vastaajien mukaan 59% työntekijöistä ja 53% esimiehistä ilmoittaa käyneensä vuosittaisen kehityskeskustelun oman esimiehensä kanssa.</p>

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vuonna 2016

”Terveempi ja paremmin voiva kuusamolainen, yhdessä ja porukalla”

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on ollut keskeinen painopiste Kuusamon kaupungissa vuodesta 2009 lähtien. Hyvinvointityötä koordinoi työryhmä, jossa on edustajat kaupungin toimialoilta. Vuonna 2016 hyvinvointityöryhmä kokoontui kolme kertaa.

Keskeisiä asioita hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä ovat osallisuuden, hyvinvoinnin ja terveyden lisääntymiseen, syrjäytymisen vähentymiseen sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumiseen tähtäävät toimenpiteet. Kunnalla on velvoite seurata asukkaitensa terveyttä ja hyvinvointia sekä tekijöitä ja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista raportoidaan vuosittain ja laajemmin kerran valtuustokaudessa.

Kuusamon kaupungin vuoteen 2021 ulottuvan strategian laatimisen yhtenä keskeisenä lähtökohdaksi olivat hyvinvointikertomuksen tiedot. Hyvinvointi on yksi kolmesta näkökulmasta strategiassa. Hyvinvointitavoitteet ja toimenpiteet on kirjattu kaupungin ja toimialojen tulokorteille ja niitä toteutetaan vuositason suunnitelmien mukaan kaupungin toimialoilla, tulosalueilla ja tulosyksiköissä.

Asiakaspalvelu Askel

Laki työttömien monialaisesta yhteispalvelusta tuli voimaan joulukuussa 2014 ja otettiin käyttöön tammikuussa 2016. Työttömien palvelukeskustoiminta vakiinnutettiin uudella lainsäädännöllä koskemaan kaikkia Suomen kuntia. Kuusamon Askel tuli osaksi Pohjois-Pohjanmaan TYP- verkostoa. Askeleen järjestämä kuntouttava työtoiminta ja työllistäminen tukevat kaikkein heikoimmassa työmarkkina-asemassa ja syrjäytymisvaarassa olevien kuntalaisten omaehtoista selviytymistä, elämänhallintaa, työllistyvyyttä ja työllistymistä, sekä koulutukseen hakeutumista.

Passiivituella olevien henkilöiden määrä toimintakertomusvuonna oli 153 henkilöä / kk. Pitkäaikaistyöttömyys jatkoi kasvuaan. Ikävelvoitteiden määrä kasvoi edelleen. Kaste-ohjelma päättyi ja Pärnäsen Sylin palvelut jouduttiin lopettamaan. Tehostettiin yli 1000 pv työttöminä olleiden kuntouttamista palvelujen piiriin AIHKI- kutyn avulla. Kehitettiin työkyvyn ja palvelutarpeen arviointia tarjoamalla TYP- asiakkaille kartoituskäytön palveluja. Työmarkkinatuen kuntaosuus muutettiin ”aktiiviseksi rahaksi” työllistämisen avulla.

Pärnäsen Sylissä toteutettiin 10 työkliniikkatutkimusta vuonna 2016. Asiakkaiden huono työ- ja toimintakyky olivat vuonna 2016 erityisenä huolena. Työkliniikkatutkimuksia ei saatu käynnistettyä sovitusti ja suunnitellut asiakkaat vaihtuivat useaan otteeseen. Päivätoimintaan osallistui 25 - 30 asiakasta. Avoimeen lapsiperheteroimintaan osallistui 81 perhettä, yksilö- ja kotikäyntityön piirissä oli 16 perhettä. Kehittäjäkahvilatoiminnan piirissä olivat kaikki päivätoiminnan asiakkaat.

Vuonna 2016 Kuusamon kaupunki sai ELY- keskuksen rahoituksen 3-vuotiseen TYÖ-HYPE- hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on työllisyyden edistäminen. Kohderyhmänä ovat alle 30-vuotiaat työttömät, joilla työttömyyttä on kestänyt vähintään vuoden tai ovat toimeentulotuen asiakkaita; ilman ammatillista koulutusta ja työkokemusta olevat nuoret; 30-vuotiaat ja vanhemmat henkilöt, jotka ovat olleet työttömänä ja saaneet työmarkkinatukea 300 päivältä työttömyyden perusteella. Hankkeeseen palkattiin kaksi hanketyöntekijää. Hanke aloitti toimintansa elokuussa 2016 ja tähän mennessä hankkeessa on työllistynyt tai ollut työkokeilussa 27 henkilöä, koulutuksissa on ollut 60 henkilöä. Hankkeessa on marraskuussa aloittanut oma työnhaun sparrausryhmä. Hankeyh-

teistyötä jatkettiin myös Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy:n työllisyshankkeiden kanssa. Askeleen asiakkaita työmarkkinoille jatkopoluttivat Välittävät Verkostot -hanke ja uutena TYÖ OPETTAA –HANKE. Yhteistyössä aikuiskoulutuskeskuksen kanssa aloitettiin myös sosiaalisen kuntoutuksen palvelutarjottimen suunnittelu.

Terveyskeskuksen ryhmätoiminta

Ryhmätoimintaa on jatkettu ja kehitetty terveyskeskuksen fysioterapiaoastolla. Ryhmät ovat tavoittaneet 1655 asiakasta mm. sydäntulpparyhmissä, selkäryhmissä, olkapääryhmissä ja sydänliikunta-ryhmissä. Yhteistyötä liikuntatoimen kanssa tehdään ryhmäläisten siirtyessä liikuntatoimeen. Käytössä on liikuntalähete ja suorat kontaktit liikuntatoimen ja fysioterapia henkilöstön välillä. Digitalisaatiota on testattu diabetes- ja astma -asiakkaille Elisa-Appelsiinin -pilotin etämittauksien avulla. Asiantuntija-hoitajat sydän-, keuhko-, diabetes – syöpähoitajat ja lääkärit ovat käyneet luennoimassa eri tilaisuuksissa, sairauksien hoitamisen ja terveyden edistämisen hengessä.

Lapset ja perheet

Kuusamon kaupunki on ollut mukana Pohjois-Suomen Lasten Kaste-hankkeessa, joka on toteutunut 1.8.2014 - 30.10.2016. Hankkeessa on kehitetty lasten hyvinvointipalveluita. Mukana on ollut toimijoita ympäri Pohjois-Suomen. Oulu on toiminut hankkeen hallinnoijana ja Kuusamo on kuulunut Lapin lastensuojelua kehittävän osahankkeen piiriin. Kuusamossa hankkeen kehittämisteemoina olivat perhetyö ja kotipalvelu osana lastensuojelun prosessia, lasten ja nuorten toiminnalliset ryhmät, sijaisvanhempien koulutus sekä lastensuojelun asiakaskehittäjätoiminta.

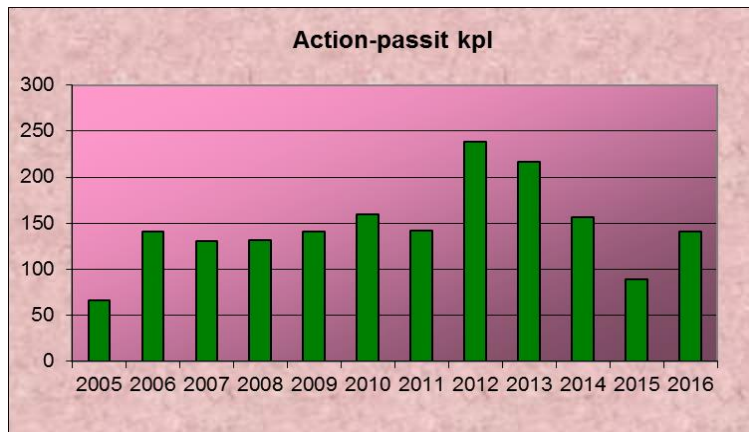
Keskeisin hyvinvointia edistävä toimenpide on Lapset Puheeksi -menetelmän käyttöönotto peruskoulussa, esikoulussa sekä lapsi- ja perhetyössä. Menetelmää käytetään nivelvaiheissa esim. huoltajan, opettajan ja lapsen välisessä keskustelussa. Keskustelu tukee lasten kehitystä etenkin, kun lapsen elämäntilanteeseen liittyy vaikeuksia.

Peruskoulujen Liikkuva koulu -hanke edistää lasten ja nuorten liikkuvaa elämäntapaa.

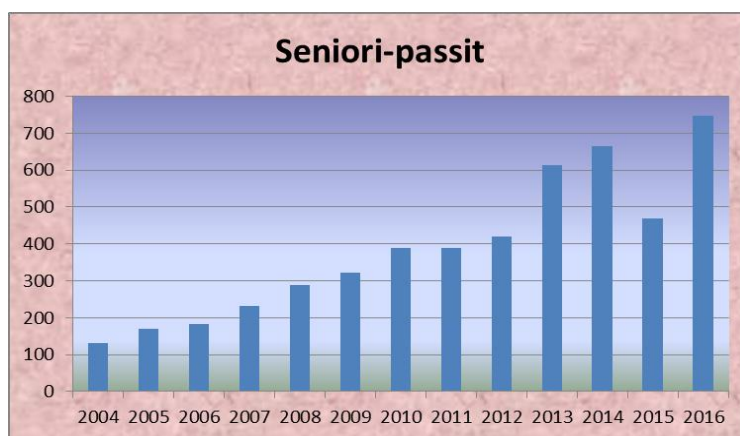
Liikunta

Liikuntaneuvonnassa tehdään yhteistyötä terveyskeskuksen kanssa. Perusrakenne on kunnossa. Eikkabussi tavoittaa noin 300 - 400 ihmistä. Kaikkiaan noin 500 kuntalaista on liikuntaneuvonnan piirissä vuosittain. Liikuntaneuvonta tavoittaa hyvin erityisryhmät (Riihi, Askel, Keva-keskus), mutta varsinkin työikäisten osalta on parantamisen varaa. Liikuntaresepti on käytössä, mutta henkilökunnan sisällä innokkuus liikuntareseptin käyttöön vaihtelee. Liikuntaneuvontaan toivotaan mukaan asiantuntijahoitajia, kuten diabeteshoitaja ja keuhkohoitaja sekä yhteistyötä kouluterveydenhuollon kanssa.

Action-passi on vuosina 1998 – 2013 syntyneille nuorille suunnattu henkilökohtainen kulkukortti liikuntakeskukseen. Passilla pääsee rajattuina aikoina edullisesti liikkumaan liikuntakeskuksen kuntosalilla, uimahallissa ja jäähallissa. Passiin sisältyy myös sali- ja vesijumppia, sisäpyöräilyä, trampoliinia ja yleisurheilua. Kuvassa 1 näkyy nuorten hankkimien action-passien määrän kehittyminen vuosina 2005 – 2016.

Senioripassi on ikääntyneille suunnattu henkilökohtainen kulkukortti liikuntakeskukseen. Käyttäjien määrä on moninkertaistunut kymmenen vuoden aikana.

Liikuntakeskuksen kävijämäärät 2013 – 2016

2013	205707
2014	208234
2015	188368
2016	180867

Liikuntakeskuksen kävijämäärät ovat pudonneet aikavälillä 2015 – 2016. Tämä johtuu ko. vuosille osuneesta uimahallin remontista, jolloin uimahalli ei ollut käytössä. Vaikutus on ollut puoli vuotta kummankin tarkasteluvuoden aikana.

Ravitsemus

Kuusamon kaupunki on sitoutunut tuottamaan ja tarjoamaan ravitsemussuosituksiin perustuvaa terveellistä ravintoa. Ateriapalveluille haetaan Sydänmerkki-tunnustusta.

Vanhustyön toimenpiteitä ja hankkeita

Toimintakertomusvuonna laadittu toimintamalli ikääntyneen asiakkaan palvelu- ja kuntoutustarpeen arvioinnista viedään käytäntöön vuonna 2017. Tavoitteena on palvelu- ja kuntoutustarpeen arvioinnin suorittaminen jatkossa systemaattisesti, moniammatillisesti ja kokonaisvaltaisesti. Toimintamallissa on kuvattu palvelu- ja kuntoutustarpeen arvioinnin työnjako, toimintakyvyn arviointimenetelmät ja palvelu- ja kuntoutussuunnitelman kirjaaminen.

Koko vanhustyön henkilökunta on käynyt vuoteen 2016 mennessä kinestetiiikan peruskurssin ja uusia työntekijöitä koulutetaan jatkuvasti. Syventäviä kursseja on järjestetty kolme. Kinestetiiikkatyöryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Yksiköissä on säännölliset kinestetiiikan kertaukset. Katrinkoti sai kinestetiiikan laatusertifikaatin 2016, Niittyvillä aloittaa laatuprosessin vuonna 2017. Tulevina vuosina laatuprosessi jatkuu muissa yksiköissä. Yksityiset palvelun tuottajat ovat lähteneet mukaan koulutukseen ja ovat osittain kouluttaneet henkilökuntansa.

Uutena toimintana aloitettiin vuonna 2016 omaishoitajille suunnatut hyvinvointi- ja terveystapaamiset. Halukkuutta tapaamiseen tiedusteltiin noin 160 omaishoitajalta, joista 63 halusi tapaamisen. Omaishoitaja voi valita käynnin joko terveydenhoitajan tai fysioterapeutin luona. Mahdollisuus hyvinvointi- ja terveystapaamiseen järjestetään joka toinen vuosi.

Voimaa ja varmuutta kuntosalilta, VoiTas –ryhmät on kohdennettu ikäihmisille joilla on vaikeuksia tasapainossa tai liikkumisessa. Ryhmiä on ollut kaksi viikossa ja kesällä yksi ryhmä viikossa. Ryhmät ovat erittäin suosittuja ja tarve on suurempi, mitä voidaan tarjota. Porkkatörmän toimintakeskuksen kuntosali on aktiivisessa käytössä. Muistiasiakkaille on omia kuntosaliryhmiä. Erilaisen ryhmätoiminnan lisäämiseksi sekä monipuolistamiseksi tehdään työtä järjestöjen ym. tahojen kanssa. Esimerkiksi Koillismaan seudun muistiyhdistyksen kanssa on alkanut muistiasiakkaiden kuvataideryhmä vuonna 2016.

Kotihoidon asiakkaiden hoito- ja palvelusuunnitelmiin on määritelty asiakkaiden ulkoilu- suunnitelmat. Asiakkaita kannustetaan myös erilaisiin sosiaalisiin tilanteisiin. Sosiaalista ympäristöä on vahvistettu erityisesti niiden asiakkaiden kohdalla, joiden palvelun tarve on korkea. Asumisyksiköissä seurataan asukkaiden ulkoilukertoja sekä tuetaan ja kannustetaan ulkoiluun. Toiminta on asiakaslähtöistä. Asiakkaan omat voimavarat ja ympärillä oleva verkosto huomioidaan.

Keväällä käynnistyneen Vanhassa vara parempi -hankkeen tavoitteena on aktiivisen ja yhteisöllisen Kuusamon rakentaminen, jossa ikäihmiset ovat tiiviisti mukana toimijoina ja osallistujina. Kuusamolaisien omia vahvuuksia hyödyntävän toimintamallin kehittäminen on aloitettu. Tavoitteena on omannäköinen toimintamalli, joka aktivoi ikäihmisiä yhteistyöhön kunnan, kolmannen sektorin ja alueen yrittäjien kanssa. Hankkeessa on yhteistyössä eri tahojen kanssa kartoitettu vapaaehtoistyötä, järjestetty kuntoavustaja- valmennusta, tilaisuuksia ja tapaamisia sekä kehitetty toimintaa. Hyvinvointikoordinaattori aloitti työnsä syksyllä ja on tehnyt yhteistyötä hankkeen kanssa em. asioissa. Vanhustyötä, Porkkapirtin toimintakeskuksen tarjoamia palveluja ja toimintaa on pyritty tekemään näkyväksi, jotta asiakkaat löytävät tarvitsemansa palvelut ja avun mahdollisimman helposti.

Yhdyskuntatekniikka

Uimahallin peruskorjauksen valmistuminen ja urheilukentän pinnoitteen peruskorjaus, reitistöjen parantaminen (mm. Torankijärven ympärysreitti) sekä Kirkkosaaren ja Kelanrannan valaistuksen valmistuminen tukevat kuntalaisten omaehtoista hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen seuranta

Toimintakertomuksessa on raportoitu vuodesta 2009 lähtien seuraavien hyvinvointia ja terveyttä kuvaavien indikaattorien toteutuminen viiden vuoden periodilta:

	2011	2012	2013	2014	2015
Sairastavuusindeksi, vakioitu (koko maa 100)					
Pohjois-Pohjanmaa	113,9	113,8	114,3	114,2	113,8
Kuusamo	120	121,7	123,0	125,6	124,2
Kansantaudit, vakioitu (koko maa 100)					
Pohjois-Pohjanmaa	138,9	138,5	137,9	137,4	136,2
Kuusamo	152,4	150,9	149,9	147,6	146,3
Nuorisotyöttömät, % 18 -24 -vuotiaasta työvoimasta*)					
koko maa	11,9	12,4	14,6	16,0	17,3
Pohjois-Pohjanmaa	16,8	18,0	21,0	22,9	23,7
Kuusamo	18,3	18,8	21,9	26,1	23,8
*) Nuorisotyötön on 15 - 24-vuotias työtön. Indeksii kuvaa 15 - 24-vuotiaiden työttömien osuuden prosentteina 18 - 24-vuotiaasta työvoimasta.					
Toimeentulotuen pitkäaikaisasiakkuudet, % ikäluokasta 18 - 24 -vuotiaat					
koko maa	2,9	3,1	3,4	3,6	3,6
Pohjois-Pohjanmaa	2,4	2,6	2,4	2,5	2,6
Kuusamo	4,5	5,3	4,3	3,9	3,2
25 - 64 -vuotiaat					
koko maa	2,2	2,1	2,2	2,3	2,4
Pohjois-Pohjanmaa	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Kuusamo	2,3	1,8	2,0	1,8	1,9
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä					
koko maa	11,2	10,8	9,4	8,6	*)
Pohjois-Pohjanmaa	9,7	9,1	7,7	6,8	*)
Kuusamo	9,0	8,0	7,2	5,6	*)

(lähde: Sotkanet 1.3.2017), *) ei tietoa saatavana

Opintonsa keskeyttäneiden määrä on yksi nuorten hyvinvoinnin seurantamittari. Taulukossa 1 on kuvattu opintonsa keskeyttäneiden määrän kehitys Kuusamon lukiossa ja Kainuun ammattiopisto Kuusamossa. Keskeyttäneiden määrä on vähentynyt lukiossa lukuvuodesta 2011 – 2012 lähtien. Kainuun ammattiopisto Kuusamossa keskeyttäneiden määrässä on tapahtunut vaihtelua. Keskeyttäneiden määrä oli seurantavuosina alimmillaan (2, 3 %) lukuvuonna 2013- 2014.

Taulukko 1. Eronneiden/ opintonsa keskeyttäneiden määrän kehitys toisen asteen oppilaitoksissa Kuusamossa

Lukuvuosi	2009 - 2010	2010 - 2011	2011 - 2012	2012 - 2013	2013 - 2014	2014 - 2015	2015 - 2016	syksy 2016
Kuusamon lukio								
Eronneet/keskeyttäneet	34	13	21	14	12	8	10	2
Opiskelijamäärä ka. 20.9./20.1.	388	356	319	295	277	268	246	249
Ero %	8,8	3,6	6,6	4,7	4,3	3,0	4,1	0,8
Kainuun ammattiopisto Kuusamo								
Eronneet/keskeyttäneet	20	24	22	23	10	19	24	6
Opiskelijamäärä ka. 20.9./20.1.	527	512	495	457	444	420	374	336
Ero %	3,8	4,7	4,4	5,0	2,3	2,8	6,4	1,8

Visio vuoteen 2021

**Kaikkien aikojen Kuusamo.
Elinvoimainen edelläkävijä ja moniarvoinen
Pohjolan luontopääkaupunki.***

Kuusamo on rajoja ylittävä, omatoimisten ja yritteliäiden ihmisten vieraanvarainen alueensa keskus. Innostus ja rohkeus ovat yhteistyön perustana - täällä asiat tehdään vähän eri tavalla.

Hyvä elämä kukoistaa kansainvälisessä ja luovassa ympäristössä. Kuusamon menestyminen perustuu toimiviin palveluihin, ympärivuotiseen matkailuun, puhtaan luonnon ja sen raaka-aineiden kestävään käyttöön.

*www.kuusamo.fi/ymparistojulistus1993

Toiminta-ajatus

Kuusamon kaupunginhallitus luo edellytyksiä kaupunkilaisten hyvälle elämälle edistämällä Kuusamon kehitystä Koillis-Suomen alueellisena palvelukeskuksena ja Suomen tunnetuimpana matkailu- ja luontokaupunkina.

Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja yhdessä muodostavat konserniohjeen mukaisesti konsernijohton. Konsernijohto vastaa kuntakonsernin omistajaohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen alainen keskushallinto vastaa strategisesta suunnittelusta, kaupunginhallituksen ja valtuuston valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, yhteistoiminta- ja luottamusmiesjärjestelmien toiminnasta, kunta- ja valtiollisista vaaleista, suhdetoiminnasta, yleisestä tiedottamisesta sekä ystävyyskuntatoiminnasta.

Lisäksi keskushallinnon palveluyksiköt hankkivat tai tuottavat kaupunkiorganisaation tarvitsemat tukipalvelut kuten taloushallinto ja kirjanpito, henkilöstöhallinto- ja palkanlaskenta, tietohallinto ja kaupunginarkisto, ICT - palvelut, hankinta-asiat sekä ateria- ja puhtaanapitopalvelut.

Kaupunginhallituksen kokoonpano vuonna 2016:

Puheenjohtaja, agronomi Tuomo Hänninen
I varapuheenjohtaja, myymäläpäällikkö, eläkeläinen Leena Mustonen
II varapuheenjohtaja, sairaanhoitaja, kättilö Liisa Siikaluoma

Jäsenet:

Kesk: Tuomo Hänninen, Liisa Siikaluoma, Heikki Kallunki, Elina Kemppainen, Mika Määttä 25.8.2014 asti, 1.9.2014 alkaen Veli Määttä, Ulla Parviainen, Jyrki Saarela

PS: Joukamo Kortesalmi, Vuokko Käsmä

Kok: Martti Turunen

SDP: Mustonen Leena

Vihr: Mika Flöjt

Kaupunginhallituksen esittelijänä on toiminut kaupunginjohtaja Jouko Manninen. Asianhallintasihteeri Sinikka Määttä on toiminut sihteerinä 23.5.2016 saakka, hallinto-assistentti Anniina Pesonen 14.6.2016 – 10.10.2016 ja asiantuntijasihteeri Leena Tervo 31.10.2016 alkaen.

Kaupunginhallitus kokoontui 19 kertaa vuonna 2016 ja käsitteli 257 §:ää.

Toimialajohtajan katsaus

Kaupunginhallituksen ja keskushallinnon painopistealueina vuonna 2016 olivat;

Asiakas-, hallinto- ja tukipalveluiden osalta

- keskushallinnon esimiesten määrän vähentäminen osana organisaation uudelleen organisointia
- kaupungin viestintäsuunnitelman laadinta
- asiantuntijajärjestelmän kehittämiprojektin jatkotyöt tavoitetilan saavuttamiseksi ja tiedonohjaussuunnitelman (Eams) käynnistäminen

Koko kaupungin toimintasuunnitelma

- tulostus- ja kopiopalvelujen kustannusten lasku 30 %
- asiantuntijajärjestelmän uudistaminen, paperiton kokouskäytäntö konsernissa

Toteutunut:

Keskushallinnossa esimiesten määrä on vähentynyt sekä hallinnossa että ateria- ja puhtaanapalveluissa. Lisäksi tietohallintojohtaja toimi Sote-uudistuksen ICT-selvityshenkilön tehtävässä 14.3. - 30.9.2016 välisen ajan. Hallinto- ja talousjohtaja valittiin Pöytyän kunnanjohtajaksi, jonka vuoksi hän jäi joulukuussa vuosilomalle ja hänen virkasuhteensa päättyi 31.12.2016.

Brändikäsikirjan valmistelun yhteydessä käynnistettiin viestintäsuunnitelman laadinta ja työ on kesken.

Kaupunkitason tulostus- ja kopiointipalvelujen kustannukset vähenivät arviolta n. 30% tulostusjärjestelmän uudistamisen vaikutuksena. Kaupunginhallitus päätti 2.2.2016 käynnistää asiantuntijajärjestelmän uudistamistyön tavoitteena sähköinen kokouskäytäntö ja keskitetty kirjaamo 06/2017 mennessä. Kevään aikana toteutettiin uuden asiantuntijajärjestelmän CaseM:n pilotointi yhdessä Rovaniemen, Kajaanin ja Kuntien Tiera Oy:n kanssa. Pilotointi päättyi toukokuussa. Lisäksi kaupungin toimialojen yhteinen asiantuntijajärjestelmä tutustui touko-kesäkuussa muihin vaihtoehtoihin asiantuntijajärjestelmiin. Rovaniemi ja Kajaani aloittivat pilotoidun järjestelmän tuotantokäyttöön syksyllä 2016. Sähköisen asiakirjahallinnon perustana tarvittavan tiedonohjaussuunnitelman laadintaa jatkettiin tiiviissä yhteistyössä muiden Pohjois-Suomen kuntien kanssa.

Kaupungin johtaja linjasi kesällä 2016, että asiantuntijajärjestelmään ei vielä hankita uutta asiantuntijajärjestelmää ja että vuonna 2015 käynnistetystä keskitetystä asiantuntijajärjestelmästä ja keskitetystä esityslista-pöytäkirja-tuotannosta luovutaan. Jokainen toimiala hoitaa oman toimialan asiantuntijajärjestelmät. Näin ollen tämä tarkoittaa, että kaupunginhallituksen 2.2.2016 mukaisia linjauksia ei toteuteta ja paperittoman kokouskäytännön laajentaminen siirtyi.

Kaupunkikonsernin talouden tasapaino ja ohjaus

- talouden ohjaaminen kaupungin toimintasuunnitelman mukaisesti
- talousraportoinnin kehittämisen tueksi uusi raportointijärjestelmä
- taloushallinnon kehittämisprojektiin jatkotyöt tavoitetilan saavuttamiseksi
- konsernin omistajapoliittiset linjaukset

Toteutunut:

Talousraportoinnin taajuutta on vähennetty vuoteen 2015 verrattuna. Vuoden aikana osavuositarkastuksien lisäksi taloutta on erikseen raportoitu kaupunginhallitukselle kaksi kertaa. Talouden erillistä raportointijärjestelmää ei ole vielä hankittu vaan raportointi tapahtui olemassa olevilla työkaluilla ja kehittämällä taloushallinnon toimintatapoja. Omistajapoliittisia linjauksia on laadittu yhteistyössä FCG:n kanssa. Toukokuussa 2016 kaupunginvaltuustolle järjestettiin omistajapolitiikkaa koskeva valtuuston iltakoulu, jossa tehtiin omistajapoliittisia linjauksia ryhmätöiden kautta. Omistajapolitiikka-asiakirja viimeistely siirtyi vuoden vaihteeseen ja hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 27.2.2017.

Henkilöstöhallinto- ja johtaminen

- hr-palvelukeskuksen toiminnan kehittäminen ja muutoksen johtaminen

Toteutunut:

Hr-palvelukeskuksen toiminnan kehittäminen eteni suunnitelman mukaan. Hr-palvelukeskuksella avattiin omat hr-sivustot Sinettiin, josta löytyy kattavasti hr-asiat ja ohjeistukset mm. hr-käsikirja. Se sisältää palvelussuhteen elinkaaren mukaiset asiat ja toimintaohjeet. Hr-käsikirjaa koskevat koulutukset toteutettiin esimiehille.

Keskushallinnon toimialalla vuosina 2015 - 2016 on toteutettu suuria toiminnan muutoksia, työyhteisön jäseniä on vaihtunut ja keskitettyjen palvelujen muutokset ovat koskeneet koko kaupunkiorganisaatiota. Muutoksen tukena toteutettiin MuuMi - muutoksenjohtamiskoulutus keskushallinnon asianhallinta- ja hr-palvelukeskuksen henkilöstölle. Koulutus toteutettiin yhteistyössä Terveystalo Oy:n kanssa.

Tietohallinto

- kaupungin nettisivujen kehittäminen
- tietohallinnon toiminnan ja budjetin selvitys
- valtuustosalin kokousvälineistön kehittäminen

Toteutunut:

Kaupungin uudet www-sivut avautuivat 4.4.2016, henkilöstölle ja valtuutetuille sivut avautuivat kommentoitavaksi 1.1.2016. Kansallisten palvelujen käyttöönottamiseksi 1.7.2017 mennessä (ns. Kapa -laki) käynnistettiin palvelutietojen kuvaaminen palvelutietovarantoon.

Tietohallinnon toiminnan ja budjetin selvitys saatettiin kaupunginhallitukselle tiedoksi 29.3.2016. Kaupungin ICT kokonaiskustannukset pysyivät tavoitetasolla (2,5% - 2,7% kokonaismenoista). Kaupunkitason tulostus- ja kopiointikustannusten vähentämiseksi toimeenpannun optimointisuunnitelman vaikutuksesta kustannukset vähenivät yli 50.000 euroa. Matkapuhelinpalvelujen uuden sopimuksen myötä matkapuhelinkustannukset vähenivät n. 37.000 euroa. Merkittävimpiä kustannusnoussuja aiheuttivat ICT-järjestelmien päivitykset ja uusien järjestelmien käyttöönotot.

Kuusamon kaupungin ICT-palvelujen käyttäjäkyselyn perusteella (Lapit Oy:n asiakastytyväisyystutkimus 11/2016) käyttäjien tyytyväisyys saamaansa palvelutasoon on hieman noussut (4,5/6). Mobiililaitteiden keskitetyn hallinta- ja tukimallin toteutus on

kesken - kasvatus- ja sivistystoimi toteutti mobiililaitteille erillisen tukipalveluratkaisun. Kotihoidossa jatkettiin edellisenä vuonna käynnistynyttä mobiilin toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa ja tuotanto aloitettiin keväällä 2016. Sähköisen palvelusetelijärjestelmän käyttöönotto eteni suunnitellusti ja lupapistepalvelun sähköisen arkiston käyttöönoton mahdollistamana siirryttiin kattavaan sähköiseen käsittelyyn 1.1.2017 alkaen. Valtuustosalin kokousvälineistöä on kehitetty mm. mikrofonit uusimalla ja laajempi uudistaminen tapahtuu investointiohjelman mukaisesti vuonna 2017.

Tietohallintoasioita käsiteltiin toimialojen johtoryhmissä ja uutena käynnistettiin tietohallinnon koordinaatioryhmä, jossa on edustus jokaiselta toimialalta. Se kokoontuu joka toinen kuukausi. ICT-valmiussuunnitelmat ovat valmistuneet kotihoidon, vanhushpalvelujen sekä sosiaalityön ja lapsi- ja perhetyön käyttöön. Sote- ja maakuntauudistuksen ICT muutoksen suunnittelu käynnistyi lokakuussa. Tietohallintojohtajan kansallisen selvitystehtävän ajalle (3-9/2016) tietohallintotiimin asiantuntijaresursseja hankittiin Kuntien Tieralta edellistä vuotta enemmän.

Ateria- ja puhtaanapitopalvelut

Laitoshuoltopalvelut ja siivous sekä pesulapalvelut

Siivous- ja laitoshuollossa toiminnan laajuus on säilynyt edellisen vuoden tasolla. Henkilöstöressurssien kehittämistä on jatkettu edellisten vuosien malliin kouluttamalla oppisopimuskoulutuksella henkilökuntaa työelämästä lähtevien henkilöiden tilalle. Siivouksen ostopalvelujen käyttö on jatkunut voimassa olevien sopimusten mukaisesti. Pesulan toiminta on jatkunut samanlaisena kuin edellisenä vuonna. Pyykkikilojen määrä on pysynyt n.120000 kilossa.

Ateriapalvelut

Ateriapalvelujen tuotanto on hieman kasvanut edellisestä vuodesta (n. 0,8 milj. ateriaa/v) Ateriapalveluissa on paneuduttu ruokalistojen ravitsemukseen ja paikallisuuteen. Toiminnassa on onnistuttu lisäämään paikallisten kalan, marjojen ja vihannesten käyttöä. Palvelukeittiöiden prosessien tarkastelu saatiin päätökseen vuoden 2016 loppuun mennessä.

Vuosi 2016 on painostettu koulutukseen, palvelun laadun parantamiseen ja työntekijöiden osaamisen ja työkyvyn parantamiseen. Ateria- ja puhtaanapitopalvelujen koko henkilökunnalle on järjestetty useita koulutustilaisuuksia. Esimerkiksi laitossiivouksen haasteet, kouluttajana Tuula Suontamo, alueellinen koulutuspäivä puhdistuspalvelun työntekijöille Oys:stä videokoulutuksena, menetelmäkoulutusta laitos/siivoushenkilökunnalle. Osallistuttiin Oulussa sydänmerkki-, keliakia-, erityisruokavaliot – sairaalaruokailukoulutuksiin. Lisäksi järjestettiin kylmävalmistuskoulutusta Salvian henkilökunnalle. Lisäksi kaikille ateria – ja puhtaanapitopalvelujen henkilökunnalle on työterveyshuollon toimesta järjestetty ergonomiakoulutus. Kaksi henkilöä on osallistunut tuotekehittäjäkoulutukseen ja yksi henkilö oppisopimuskoulutuksella esimieskoulutukseen.

Vuoden 2016 aikana on myös lisätty yhteistyötä paikallisten yritysten kanssa mm. kalamassan kehittäminen ja sen käytön lisäämiseen. Ouka -hankintarenkaiden toimintaan osallistuttiin sekä elintarvike- että puhdistusainehankintojen kilpailuttamisvalmisteluihin. Ateriakuljetuspalvelut kilpailutettiin 2016 aikana.

Toteutuneet keskushallinnon henkilöstöresursoinnin muutokset

Henkilöstön vakinaistamisen osalta on palkattu kaksi vakituista varahenkilöä ateriapalveluihin ja kaksi puhtaanapitopalveluihin sekä toimisto- ja sihteeripalveluihin hallintoassistentti 07/2016 alkaen. HR-palvelukeskuksen käynnistymisen myötä henkilöstösihteerien tehtäviin muilta toimialoilta on siirtynyt keskushallintoon kolme henkilöä.

Talouden toteuma keskushallinnon toimialalla

Keskushallinnon ulkoinen toimintakate eli raami oli vuodelle 2016 talousarviossa -11.350.000 euroa. Toimiala alitti ulkoisen talousarvion 854.429,61 eurolla.

(sis.+ulk.)	TA 2016	TP 2016
Toimintatuotot	9.608.300	9.815.732,37
Valmistu omaan käyttöön		1.413,04
Toimintakulut	-13.745.690	-12.917.694,01
Toimintakate	-4.137.390	-3.100.548,60

Tunnusluvut	TA 2016	TP 2016
Toimintamenot €/asukas	880	831
Kvalt. käsittelemät § kpl	90	84
Khall. käsittelemät § kpl	300	257
Palkkاپusseja/palkanlaskija *)	3 945	3 954
WebTallennus: virkamäär., työ- ja palkkiosop., kpl	3 200	3 035
Vientejä kirjanpidossa, kpl *)	650 000	724 776
Siivouskust./sm ² €/sm ² /v	32,00	34,73
Pyykkikilon hinta €/kg	3,66	3,46
Keskim.suoritteen hinta €/ateria	4,83	4,28

*) Kaupungin palkkاپussien ja vientien määrä

Perusturva

Visio

Kuusamon perusturva on innovatiivinen edelläkävijä laadukkaiden ja vaikuttavien perusturvan palveluiden järjestäjä.

Toiminta-ajatus

Perusturva luo edellytyksiä kuntalaisten ja perheiden itsenäiselle selviytymiselle ja kotona asumiselle sekä järjestää terveyttä ja elämässä pärjäämistä edistäviä palveluja alueellisesti ja yhteistoiminnallisesti.

Perusturvan toimialalla sosiaali- ja terveydenhuolto muodostavat toiminnallisen kokonaisuuden, joka jakautuu Kuntoutumisen ja hoivan (HOIKU) sekä Sairaanhoidon tulosalueisiin (SAHO). Tulosalueiden työtä tukee hallinnon ja tukipalvelujen yksikkö.

Toimialajohtajan katsaus

Perusturvan vuodelle 2016 tehtyä talousarviota on korjattu 2,8 miljoonan euron lisämäärärahalta kesäkuussa tehdyllä valtuuston päätöksellä (20.6.2016 § 44). Sairaanhoidopiiriin erikoissairaanhoidolle on budjetoitu noin 2,1 miljoonaa euroa lisää sairaanhoidopiiriin antaman ennusteen mukaisesti. Terveyskeskuslääkäritoiminnan henkilöstömenoihin on lisätty toiminnan mukainen 700 000 euron lisämääräraha.

Erikoissairaanhoidon ostopalvelusopimus Coronaria Oy:n kanssa on parantanut merkittävästi lähipalveluina saatavaa erikoissairaanhoidon lääkäripalvelua Kuusamossa. Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannuksiin Coronaria Oy:n toiminnalla ei ole ollut merkittävää vaikutusta. Sairaanhoidopiiriin tuottamissa palveluissa saavutetulla kustannussäästöllä pystyttiin kattamaan Kuusamossa tuotetun erikoissairaanhoidon kasvaneet kustannukset.

Henkilöstöjohtamista ja sijaisten käyttöä on pystytty tehostamaan ja henkilöstökuluissa on saavutettu merkittävä säästö vuoden aikana, lähes 1,2 miljoonaa euroa. Sairausvakuutuskorvaukset ovat noin 220 000 euroa suuremmat ja Kuel -eläkeperusteiset eläkemaksut ovat yhteensä noin 85 000 euroa budjetoitua pienemmät. Vanhustyössä on palkkamenoissa saavutettu noin 580 000 euron säästö ja perusterveydenhuollon palkkamenoissa suurin osa lopusta, noin 315 000 euroa.

Laskutuskäytäntöjen tehostuminen on parantanut merkittävästi tulorahoituksen seuranta. Toimintatuotot ovat toteutuneet budjetoitua suurempana, johtuen pääasiassa perusterveydenhuollon valtakunnallisesti ohjeistettujen maksujen korotuksista joulukuulla 2015. Korotuksia ei ollut huomioitu talousarvissa.

Laskujen kirjaamiskäytännöissä on edelleen suuria puutteita. Talouden hallinta ja seuranta ovat parantuneet, mutta edellyttää vielä merkittävää toiminnan ja talouden johtamisen vahvistamista.

Talousarvion toteuma

Toimintakate 31.12.2016 on 97,4 % ja se alittaa muutetun talousarvion 1 498 048 €.

Toimintatuotot

- Toimintatuotot ovat talousarvioon nähden toteutuneet hyvin, 106,4 %. Ylitystä noin 690 000 €. Tuotoissa näkyy noin 200 000 € turvapaikanhakijoille järjestettyjen palvelujen korvauksia. Muutoin tuotot ovat pääasiassa perusterveydenhuollon myynti- ja maksutulojen kasvua.

Palvelujen ostot

- Asiakaspalvelujen ostot ovat toteutuneet talousarvion puitteissa. Kirjanpidossa asiakaspalvelujen ostoja on kirjattu myös muiden palvelujen ostoihin ja avustuksiin. Sairaanhoidopiiriin toiminnassa tulleet säästöt kattavat Kuusamoon ostetun erikoissairanhoidon kustannusten ylitykset.

Henkilöstömenot

- Henkilöstökuluissa on toteutunut lähes 1,2 miljoonan euron säästö.
- Määräaikaisia työntekijöitä on vakinaistettu 16 vuoden loppuun mennessä.

Aineet, tarvikkeet ja tavarat

- Aine- ja tavaraostoissa on noin 130 000 euron ylitys, johtuen lähinnä hoitotarvikkeiden hankinnan ylittymisestä.

Vuokramenot

- Vuokrakuluissa noin 130 000 euron ylitys

	muutettu TA	toteuma
Toimintatuotot	10 833 200	11 538 656
Toimintakulut	-68 714 264	-67 921 672
Toimintakate/jäämä	-57 881 064	-56 383 016

Keskeisimmät tunnusluvut

	TP2015	Muutettu Ta 2016	Tp 2016
Henkilöstön lkm (vakainainen henkilöstö)			
Henkilötyövuodet * ilman poissaoloja			
Henkilöstömenot €	22 477 844	23 376 568	22 170 217
Henkilöstömenot, % ulkoisista menoista	37,1	37,2	35,9
Palvelujen ostot €	34 090 189	32 822 502	33 122 185
Palvelujen ostot, % ulkoisista menoista	56,3	52,2	53,7
Toimintakate (sis+ulk) €/asukas (ennakkotieto 15.543 asukasta*)	-3 594	-3 706	-3 629*
Lääkärillä käynnit (koko organisaatio), - siitä terveyskeskuslääkärillä käynnit, - siitä erikoislääkärillä käynnit (oma ja os- top.)	67 250 51 393 15 857	49 500 41 000 8 000	38 285
Asiantuntijasairaanhoidajalla käynnit	12 840	11 000	
Hammashuollon asiakaskäynnit	16 705	16 000	16 649
Sisätauti- ja kirurgisen osaston hoitopäivät	13 942	16 500	13 687
Psykiatrisen osaston hoitopäivät	2994	2 800	3 122
Leikkaustoimenpiteiden määrä	870	850	908
Laboratoriotutkimusten määrä, siitä omana toimintana suoritettut	191 400 176 800	185 000 174 000	198 083
Tutkimukset röntgenissä	19 394	17 000	18 885
Fysioterapian yksilökäynnit	8 500	7 500	8 480
Laitoshoito, vrk	1 160	2 910	1 460
Tehostettu (yövalvonnallinen) asuminen, vrk	92 014	93 000	91 316
Muu palveluasuminen, vrk	16 176	20 440	18 229
Asuminen yhteensä, vrk	109 350	116 350	111 005
Seniorineuvolan käynnit (yksilökäynnit)	6 023	6 500	5 689
Kotihoidon käynnit	99 920	100 000	95 910
Omaishoito, asiakkaat	160	140	156
Toimeentulotuki € / vuosi	1 491 831	1 541 100	1 374 825
Toimeentulotuki €/asukas	95	101	88
Lautakunnan kokousten määrä	11	12	11
Käsittellyt asiat	109	140	120

Toimialan hallinto ja tukipalvelut

Toiminta-ajatus ja palvelun sisältö

Lautakunta

Perusturvalautakunta yhdessä toimialajohtajan ja toimialan johtoryhmän kanssa vastaa toimialan johtamisesta sekä vastaa koko toimialan linjauksista ja keskeisestä päätöksenteosta.

Tukipalvelut

Tukipalvelut tukee perusturvan kokonaisjohtamista suunnittelussa, taloudenpidossa, hallinnossa ja seurannassa. Tuloalue opastaa ja neuvoo perusturvan muita tulosalueita ja tulosityksiköitä sekä vastaa hankintatoimesta ja lisäksi välittää lakisäätteisiä sosiaalivastuuja kuntalaisille.

Palvelut sisältävät lautakunnan toiminnon, perusturvan hallinnon, ICT- ja toimistopalvelut sekä hankintapalvelut.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Tukipalvelut on omalta osaltaan toteuttanut kaupungin asettamia tavoitteita henkilöstömäärän vähentämisestä. Toimistopalveluista siirtyi keskushallintoon yksi työntekijä, jonka toimialalle jääneet tehtävät on hoidettu sisäisin järjestelyin.

Henkilöstön osaamista, ammattitaitoa ja monitaitoisuutta on vahvistettu koulutuksin. On osallistuttu kaupungin järjestämiin koulutuksiin, etälähetyksenä toteutettuihin koulutuksiin sekä omaan työhön liittyviin asiantuntija- ja kehittämispäiviin muualla. Kaupungin yhdessä Tamoran kanssa järjestämiin tuotekehittäjäkoulutuksiin on tukipalveluista osallistunut kolmea lukuun ottamatta kaikki. Viimeisimmässä koulutuksessa mukana olleiden toimistopalvelujen työntekijöiden kehitystyönä oli sosiaalityön asiakkaiden valmentaminen toimeentulotuen siirtymiseen Kelalle vuoden 2017 alusta.

Toimintakertomusvuonna jatkettiin valtakunnallisen sähköisen palveluseteli- ja ostopalvelujärjestelmän (PSOP) käyttöönottoa. Järjestelmä on käytössä kotihoidon, omaishoidon (lakisääteinen vapaa ja kotipalvelu), vammaispalvelujen (henkilökohtainen apu, kehitysvammaisten palveluasuminen) ja vanhuspalveluiden (tehostettu palveluasuminen) palvelusetelitoiminnassa. Järjestelmä otetaan käyttöön myös asumisen ostopalvelutoiminnassa sekä rintamaveteraanipalveluiden ja erikoissairaanhoidon palvelusetelitoiminnassa.

Talouden toteutuminen

Toimistopalveluissa toimintakulujen toteutuma on noin 108,2 % budjetoidusta (331.220 euroa). Henkilöstökulujen toteutuma on 107,3 %. Määräaikainen työntekijä palkattiin työllistämistuella puoleksi vuodeksi terveyskeskukseen purkamaan työruuhkaa. Hankintapalveluissa toimintakulujen toteutuma on 98 % budjetoidusta. Henkilöstökulut ovat ylittyneet (toteutuma 108,2 %) sairauspoissaoloista johtuvan sijaistyövoiman palkkaamisesta ensimmäisellä vuosineljänneksellä.

	muutettu TA	toteuma
Toimintatuotot	220 505	498 045
Toimintakulut	-2 546 304	-2 676 987
Toimintakate/jäämä	-2 325 799	-2 178 942

Sairaanhoidon tulosalue

Toiminta-ajatus ja palvelun sisältö

Kuusamon terveyskeskus eli sairaanhoidon tulosalue on terveyspalveluiden tuottaja ja järjestäjä. Sen tehtävänä on edistää väestön terveyttä, ohjata asiakkaita sairauksien ennaltaehkäisyyn ja omahoitoon sekä järjestää perusterveydenhuollon ja sitä tukevien perustason erikoissairaanhoidon palveluja. Vaativa erikoissairaanhoito järjestetään pääasiassa Oulun yliopistollisessa sairaalassa.

Tulosalue sisältää asiantuntijasairaanhoitajien ja terapeuttien sekä lääkärien vastaanotot ja päivystyspoliklinikan palvelut, terveyskeskuksen sisätautipainotteisen ja kirurgisen akuuttivuodeosaston palvelut, leikkausosaston palvelut, mielenterveystyön palvelut mukaan lukien mielenterveyspoliklinikan, psykiatrisen vuodeosaston, kuntouttavan toiminnan ja päihdehuollon palvelut, suun terveydenhuollon palvelut, fysioterapian, laboratorion ja röntgenosaston palvelut, lääkekeskuksen ja sairaanhoidon hallinnon palvelut sekä erikoissairaanhoidon ostot ja erikoissairaanhoidon palvelusetelitoiminnan.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Sairaanhoidon tulosalueen tavoitteiden mukaisesti on pyritty tarjoamaan kuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisille laadukasta ja kustannustehokasta perusterveydenhuoltoa ja perustason erikoissairaanhoitoa tukien mm. kotona asumista. Henkilöstön saatavuuteen, osaamiseen, hyvinvointiin ja tuottavuuden parantamiseen on kiinnitetty huomiota. Korjatun talousarvion myötä talouden hallinta onnistui.

Perusterveydenhuollon palveluita on kehitetty edelleen pyrkien parantamaan lääkärien vastaanottoaikojen saatavuutta ja työn hallintaa sekä karsimaan hukkatyötä. Pikapoli-klinikka-vastaanottoa lisättiin tarjoamalla vastaanottoaikoja 2-3 vuorokauden sisällä nopeasti hoidettaviin, ei päivystyksellisiin terveysongelmiin. Hyväksi koettua konsultti-lääkäritoimintaa jatkettiin ja terveyskeskuksen akuuttivuodeosastoille on ollut sijoitettuna yhteensä 2-3 terveyskeskuslääkärinä turvaten osastolle riittävä lääkäryöpanos ja työn hallinta. Vanhusten hoivan ja terveyspalveluiden alueelle sijoitettiin yhden terveyskeskuslääkärin jatkuva viikoittainen työpanos geriatrian erikoislääkärin ohjauksessa. Ostopalvelusopimukset terveyskeskuslääkäryövoiman vuokraamisesta ei ole käytetty. Edelleen vakituisten terveyskeskuslääkäreiden ja sijaisten rekrytointia on jatkettu. Rekrytoinnista vastaa MediApu. Sairaanhoitajan tekemä hoidon tarpeen arvio otettiin käyttöön ajanvarausvastaanotolla. Itseilmoittautuminen alkoi toukokuussa 2016, mikä on helpottanut terveyskeskusavustajien työtä. Automaatilla voi ilmoittautua terveyskeskuslääkärin, hammaslääkärin, asiantuntijahoitajan, sairaanhoitajan ja röntgenin vastaanotoille.

Kuusamon terveyskeskus sai poikkeusluvan päivystyksen jatkamisesta ympärivuorokautisena 31.12.2020 saakka. Päivystyspotilaille tehdään TRIAGE- arvio välittömän hoidon tarpeen arvioimiseksi ja päivystyksessä toimii aina laillistettu lääkäri. Päivystykseen on nimetty vastuulääkäri, jonka johdolla päivystyksen toimintaa on kehitetty. Päivystyksellistä aivoinfarktin liuotushoitoa suunniteltiin kuluneen vuoden aikana tietokonetomografia-laitteen saamisen myötä yhdessä HUS telestroke-yksikön, OYS neurologian klinikan, erikoissairaanhoidon yhteistyökumppanin, ensihoidon, terveyskeskuksen röntgenin ja ensiavun henkilökunnan kanssa ja aivoinfarktin liuotushoito päästiin aloittamaan 2.1.2017. Viikonloppu- ja arkipyhien päivystys on ollut ulkoistettuna Coronaria Hoitoketju Oy:lle kevästä 2014 lähtien ja jatkosopimus toiminnasta on tehty option mukaisesti.

Ensihoito järjestetään Oulu-Koillismaan pelastuslaitoksen toimesta. Kuusamossa päivystää kaksi hoitotason ja yksi perustason ambulanssi. Yhteistyö ensihoidon kanssa on toiminut hyvin. Terveyskeskus osallistui syksyllä Kuura 16 -suuronnettomuus-harjoitukseen.

Perustason ei kiireellisen erikoissairaanhoidon palvelun tuottaa Coronaria Hoitoketju Oy 14 erikoisalalla. Kumppanuustoiminta tarjoaa erikoislääkärin vastaanottoa, toimenpiteitä, konsultaatioita ja koulutusta mm. sisätautien, kardiologian, keuhkotautien, gastroenterologian, gastrokirurgian, ortopedian, urologian, naistentautien, korva-, nenä- ja kurkkutautien, neurologian, reumatautien, silmätautien ja radiologian alalla sekä suun erikoissairaanhoidon. Palvelua on tarjottu hyvin joustavasti ja laadukkaasti hoitotakuun puitteissa. Kustannuskehitys sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidossa erityisesti silmätautien ja keuhkotautien osalta on ollut suotuisa. Silmäpotilaista lähes 85 % voidaan hoitaa Kuusamon terveystieteiden erikoissairaanhoidossa. Yhteistyö palvelun tuottajan kanssa on toiminut hyvin. Erikoislääkärikonsultaatiot ja heidän tarjoamansa koulutus on koettu henkilökunnan taholta erittäin tarpeelliseksi tukien henkilökunnan osaamista ja työssä kehittymistä. Perustason erikoissairaanhoidon palveluita on järjestetty myös Taivalkosken ja Posion kunnille erillisen sopimuksen mukaisesti. Uusina asiakaina tuli loppuvuodesta myös Pudasjärven kaupunki kaihipotilaiden osalta ja Kemijärven kaupunki.

Terveyskeskuksessa on omana erikoislääkäritoimintana virassa anestesia- ja geriatrinen, osa-aikainen psykiatri ja osa-aikainen lastenlääkäri. Nämä toiminnot ovat vähentäneet sairaanhoitopiirin erikoissairaanhoidon kuluja. Ostopalveluna on hankittu lasten-, nuoriso- ja aikuispsykiatrian työpanosta sekä silmänpohjakuvauksia, neurofysiologian ja kliinisen fysiologian tutkimuksia.

Palveluseteliä on tarjottu erikoissairaanhoidon osalta erikoislääkärikonsultaatioihin, joita ei ole saatavilla Kuusamon terveystieteiden keskuksessa, kuten ihotautilääkärin ja fysiatriin konsultaatioihin ja tiettyihin toimenpiteisiin, joita ei tehdä perustason erikoissairaanhoidossa eli lähinnä polven ja lonkan tekonivelleikkauksiin ja laihdutusleikkauksiin. Uutena palvelusetelituotteena otettiin käyttöön syöpähoitoihin liittyvän sädehoidon palveluseteli rintasyövän ja eturauhassyövän hoidossa.

Leikkausosaston toimintaa pyrittiin tehostamaan kumppanuustoiminnan myötä lisäten päiväkirurgisia toimenpiteitä. Leikkaussalissa tehtiin yhteensä 1186 toimenpidettä hoitotakuun puitteissa. Preoperatiivinen käynti tai soitto edelsi toimenpidettä suurimmalla osalla potilaista. Toimenpiteistä pääosa oli päiväkirurgisia. Leikkaussalin henkilöstö siirtää päiväkirurgisia toimenpiteitä klinikalla niinä päivinä, jolloin ei ole leikkauksia. Leikkausosaston sulku toteutettiin 27.6-7.8.2016.

Terveystieteiden keskuksen akuuttivuodeosastojen: sisätautipainotteisen osasto yhden ja kirurgispainotteisen osasto neljän toiminta-ajatuksena on ollut tarjota kuntalaisille sekä kiireellistä hoitoa tarvitseville ulkopaikkakuntalaisille kokonaisvaltaista ja asiakaslähtöistä sairaanhoitoa ympäri vuorokauden. Osasto 4:n yhteydessä on toteutettu polikliinista palvelua haavanhoito-, syöpähoito- ja äitiyspoliklinikkatoimintana. Osastolta käsin hygieniahoitaja palvelee myös koko kaupunkia. Osastojen vuodepaikkamäärä on ollut yhteensä 57, mutta terveystieteiden keskuksen 3. krs remontti vähensi vaihdellen paikkalukua. Kesäsulun aikana molempien osastojen paikkaluku oli 20. 19.12 alkaen osastojen paikkaluvuiksi muutettiin 23+22 paikkaa ja henkilöstömitoitukseksi 5-4-2, kirurgisella osastolla viikonloppuisin 4-4-2. Keskimääräinen hoitoaika on ollut 4.3 vuorokautta. Kuormitus sisätautiosastolla oli 68.6 % ja kirurgisella osastolla 74.7 %. Vaihtuvuus n. 7 potilasta vuorokaudessa / osasto. Joulukuussa runsas influenssapotilaiden määrä vaikutti osastojen toimintaan. Potilasmäärät, hoitopäivät ja hoitajaksot ovat vähentyneet, mutta yli 85-vuotiaiden ja hoidollisesti vaativampien potilaiden osuus on korkeampi.

Mielenterveyspoliklinikka on vastannut avohoidon mielenterveyshäiriöiden tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen tarpeisiin tavoitteellisesti ja menestyksekkäästi, jono on 2 viikkoa, mutta akuuttitilannearvioon pääsee 1-3 päivän sisällä. Lääkärikäyntejä on ollut yhteensä 2581/vuosi. Sairaanhoidajan käyntejä on ollut 3318. Psykologin palvelu on ostettu Taivalkosken kunnalta. Psykiatrinen osasto pääsi muuttamaan uusiin terveyskeskuksen 3. kerrokseen remontoituihin tiloihin heinäkuussa 2016 tarjoten 10 akuuttihoitopaikkaa vapaaehtoisuuteen perustuvaan psykiatriseen hoitoon ja kuntoutukseen. Osastolla on hoidettu myös nuorempia akuuttipotilaita. Kevään ajan osasto oli joka 3. viikko suljettuna. Osastolla hoitopäivien määrä on ennallaan edellisvuoteen nähden. Keskimääräinen hoitoaika on ollut 8 vuorokautta. Muuton jälkeen on tarvittu vain yksi yöhoitaja.

Päihdetyö on pyrkinyt lisäämään ennaltaehkäisevästi päihdetietoutta, varhaista puutumista ja vähentämään päihteiden ja eri riippuvuuksien käytöstä aiheutuvia haittoja yksilölle ja hänen perheelleen. Yksilöllisen ja moniammatillisen työryhmän tuen avulla on arvioitu asiakkaan palvelutarvetta, laituskuntoutuksen, lääkkeiden ja huumeainesten vieroitushoidon tai tukiasumisen tarvetta. Asumisen ohjaus ja neuvonta tapahtui yhteistyössä Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokralojen kanssa. Käyntejä päihdetyössä on ollut 2079, korvaushoidossa 9. Terveysneuvontapisteessä on vaihdettu n. 25000 pistovälinettä.

Toimintakeskus Riihi on tarjonnut mielenterveys- ja päihdekuntoutujille arjessa selviytymistä ja kuntoutumista sekä toimintakykyä ylläpitäviä palveluja. Koti- tai työpaikkakäyntejä on ollut 1397, yksilökäyntejä 1960, avoimien ovien käynnit 426 ja ryhmissä 1974 kävijää.

Suun terveydenhuollon yksikkö on käytettävissä olevin voimavaroin ylläpitänyt ja edistänyt kuntalaisten suun ja hampaiden terveyttä tuottamalla korkealaatuisia suun terveydenhuollon palveluita. Kiireettömän hoidon tarpeen arvio on tehty terveydenhuollon ammattilaisen toimesta 3 päivän sisällä ja hoito on toteutunut 3kk/6 kk hoitotakuun puitteissa. Suun terveydenhuollon käyntien kokonaismäärä on 16199, joista päivystyskäyntien osuus on 14.3 % (2326). Yksikköön saatiin uusi hammashoituhuone ja yksi hammaslääkäri vakinaistettiin. Suun terveydenhuollon kiireetön erikoissairaanhoito aloitti yksikön tiloissa 1.1.2016. Käyntejä on ollut yhteensä 902.

Laboratorio tuotti diagnostiikkaan, hoidon seurantaan ja ennaltaehkäisevään terveydenhuoltoon alueellisesti tarkoituksenmukaisia laboratoriopalveluja yhteensä edellisvuotta vastaavan määrän. Kemistikonsultaatiot toteutuivat aiesopimuksen mukaisesti NordLabin toimesta ja varsinaista liikkeenluovutusta järjesteltiin loppuvuoden aikana. Laboratoriotoinnot siirtyivät 1.1.2017 NordLabille.

Röntgenosasto on tuottanut kattavasti laadukkaita röntgenpalveluja ja sydänfilmejä. Tutkimusten kokonaismäärä oli 14878, joista natiivi-rtg-tutkimuksia on ollut 6390, hammas-rtg -tutkimuksia 958, mammografioita 1423, lepo-EKG- / rasitus-EKG-tutkimuksia 2896/285, UÄ-tutkimuksia 1517/188, MRI-tutkimuksia 585 ja 6/17 käyttöön otetulla CT-laitteella 538. RTG-lausuntoja pyydettiin 4007 kpl (62.7%). Radiologipalvelut tuottaa Coronaria. Asiakastytyväisyyttä on seurattu.

Fysioterapiaoasasto tarjosi toimintakykyä edistävää fysioterapiapalvelua ja jatkohoitoa akuutisti sairaille ja osastoilla oleville potilaille, apuvälinepalveluja, ohjausta ja ennaltaehkäisyyn painottuvaa palvelua, asiantuntijapalvelua, fysioterapiaryhmiä ja jalkojenhoitajan palveluita. Potilaskäyntejä oli yhteensä 8480 (113 %), näistä fysioterapiakäyntejä oli 4512 (100 %). Akuuttiosastojen ft-käyntejä oli 1666 (93 % tavoitteeseen verrattuna). Ryhmäkertoja oli 290 ja yhteensä 1655 asiakasta. Apuvälinelainauksia oli 2821 kpl. Fysioterapiaoasasto kasvoi loppuvuodesta runsaan kysynnän takia. Jalkojenhoitajan palveluihin on ollut ruuhkaa.

Lääkekeskuksen yhteistyö on jatkunut Posion, Puolangan ja Taivalkosken kanssa. Yhteistyö jatkui myös Coronaria Hoitoketju Oy:n kanssa.

Talouden toteuma

Omaa palvelutuotantoa tehostettiin ja kehitettiin. Asiakasmaksutuottoja ja myyntituloja kunnilta saimme ennakoitua paremmin. Menot ylittyivät erikoislääkäreiden toiminnan osalta. Erikoissairaanhoidon kuluihin vaikuttavat suurelta osin vakavasti sairastuneiden potilaiden hoito ja näiden tilanteiden ennakoimattomuus. Oman erikoissairaanhoidon tuottaminen on näkynyt selkeimmin kolmella erikoisalalla kustannuksia hilliten: geriat-
ria, keuhkotaudit, silmätaudit, eikä laskennassa ole huomioitu PPSHP erikoissairaan-
hoidon käynneistä syntyviä välillisiä kustannuksia.

	muutettu TA	toteuma
Toimintatuotot	4 514 000	5 092 296
Toimintakulut	-39 345 157	-38 976 150
Toimintakate/jäämä	-34 831 157	-33 883 854

Kuntoutumisen ja hoivan tulosalue

Toiminta-ajatus ja palvelun sisältö

"Hyvä arki omassa kodissa ja lähiyhteisössä."

Kuntoutumisen ja hoivan tulosalueen tehtävänä on järjestää ja osaltaan tuottaa laadukkaita palveluja aikuisen tai ikääntyneen henkilön tai perheen päivittäisen pärjäämisen tueksi.

Arvot ja eettiset periaatteet: Työtä ja toimintaa ohjaa ihmisen kunnioittaminen ja luottamus, oikeudenmukaisuus, asiakaslähtöisyys, osallisuus ja kumppanuus

Kuntoutumisen ja hoivan palveluja ovat kotihoito, kotisairaala, seniorineuvola, omaishoito, kuntoutus, päivä- ja työtoiminta, asuminen, palvelutarpeen arviointi sekä aikuis-, vammais- ja vanhussosiaalityö.

Keskeistä ovat ennalta ehkäisevä, hyvinvointia ja terveyttä edistävä työ sekä kotona asumisen ensisijaisuus. Yhdessä laadittu suunnitelma luo perustan hyvälle palvelulle. Työyhteisöt ovat monialaisia ja yhteistyötä lisätään entisestään eri työyksiköiden välillä. Toiminta on voimavaralähtöistä ja osallistavaa. Johtaminen on vuorovaikutteista, henkilöstö osaavaa sekä kehittämismyönteistä ja oman työn kehittäminen onkin arkipäivää.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vanhustyön asiakastarpeisiin on pystytty vastaamaan hyvin. Kotisairaalan lisääntyvien käyntien myötä asiakkaiden siirtymiset terveyskeskusosastohoitoon on saatu vähene-
mään. Pitkään tehty sitkeä työ kinestetikan näkyväksi tekemisessä tuottaa hedelmää
arkityössä ja julkisuudessa. Katrinkoti sai ensimmäisenä suomalaisena julkisena yksik-
könä kinestetikan laaduntunnustuksen. Yli 75-vuotiaiden kuntalaisten määrän kasva-
essa olemme pystyneet vähentämään "raskaimpien" säännöllisten palveluiden käyttäji-
en määrää ja lisäämään ryhmäkäyntejä ja kontakteja kevyemmissä, ennakoivissa pal-
veluissa. Palvelutarpeen arviointeja on kehitetty moniammatillisempaan suuntaan niin,

että niissä on suunnitellusti mukana myös terapeuttiosaamista. Kotihoidon hoitajien välitöntä työaikaa on saatu nostettua, mutta vielä ei olla 60 % tavoitteessa.

Ikäihmisten, yli 75 –vuotiaiden kotona asumisen tavoitteeksi asetettiin > 93%. Tavoitetta ei ole saavutettu. Tavoitteena on tehostetun palveluasumisen määrän vähentyminen ja samalla kotona asumisen tukitoimien vahvistaminen entisestään. Tehostetun palveluasumisen paikkojen määrää on vähennetty 11 paikalla Kuuselan toiminnan lopettamisen myötä. 29 % kuusamolaisista yli 75 vuotiaista on säännöllisten palvelujen piirissä. Kääntäen toisinpäin 71% heistä asuu kotonaan ilman säännölliseksi luokiteltuja palveluja. Säännölliseksi palvelut luokitellaan silloin, kun asiakas saa niitä jatkuvasti vähintään kerran viikossa.

Omaishoidon piirissä on tällä hetkellä 156 asiakasta, joista yli 75-vuotiaita on 110. Omaishoitajia on 152, joista neljä (4) saa extraluokan palkkiota. Vuoden aikana on tehty 46 uutta omaishoidon sopimusta, vastaavasti 39 sopimusta on päättynyt. Seniorineuvola on lähettänyt hyvinvointi- ja terveystapaamiseen kutsun 158 omaishoitajalle tammikuussa ja elokuussa 2016. Elokuun kirjeistä selkeästi useampi omaishoitaja vastasi kirjeeseen. Kaikkiaan 80 omaishoitajaa on vastannut kirjeeseen ja palauttanut Coppe-kyselyn, 63 omaishoitajaa halusi terveystapaamiseen. Kaikkia ei pystytty työntekijän poissaolon vuoksi toteuttamaan vuoden 2016 aikana, mutta työ jatkuu.

Omaishoitajilla on mahdollisuus varata aika myös suuhygienistille ja tätä mahdollisuutta on otettu aktiivisesti käyttöön. Suuhygienistin maksullista tarkastusta on tarjottu Porkkapirtillä myös hyvinvointia edistävän kotikäynnin ja terveystapaamisten asiakkaille. Kaikkiaan vuoden aikana on toteutettu yhteensä 92 suuhygienistin suorittama tarkastusta. Omaishoitajien ryhmäkuntoutukseen on osallistunut alkuvuoden aikana 35 eri omaishoitajaa. Muut tukitoimet (ryhmätoiminnot, kotiapu, vapaan seteli, vuorohoito jne.) toimivat entiseen tapaan.

Vanhustyössä on ollut Koilliskodon kiintiöpakolaisia työssä oppimassa ja kokemukset ovat olleet positiivisia. Loppuvuoden aikana olemme tarjonneet myös työharjoittelu- ja työkokeilupaikkoja maahanmuuttajille usean eri yhteistyökumppanin kanssa, samaan tapaan kuin kantasuomalaisten kanssa.

Vanhustyö Kuusamossa – facebookisivut ovat saaneet paljon myönteistä palautetta. Vanhustyön johtaja kirjoittaa kuukausittain informatiivisen kuukausikirjeen koko vanhustyön porukalle.

Kehitysvammatyössä alitettiin talousarvio ja säästöjä saatiin aikaan muun muassa henkilöstökuluissa säännöllisellä työkierrolla. KeVa-keskuksessa työtuloja kertyi myös odotettua enemmän. Tähän vaikutti osittain uudet alkuvuodesta valmistuneet nettisivut. Vuoden aikana KeVa-keskuksen toimintaa markkinoitiin ja työtulot kasvoivat selvästi loppuvuotta kohti. Lisäksi KeVa-keskus osallistui aktiivisesti myyjäisiin.

KeVa-keskuksessa on ollut asiakkaita 103, joista 13 vaikeavammaista. Kolmella asiakkaalla on ollut henkilökohtainen avustaja. Avotyötoiminnassa 33 asiakasta, joista osa osallistuu viikoittain myös KeVa-keskuksen työtoimintaan. Käyntipäivät lisääntyivät 241 päivällä edellisvuoteen verrattuna. Aikaisempina vuosina KeVa-keskus on ollut suljettu kesällä viisi viikkoa. Omaisilta on tullut palautetta, että kesäloma on liian pitkä ja se aiheuttaa haasteita kehitysvammaisen henkilön hoidon järjestelyissä loma-aikana. Viime kesänä KeVa-keskus oli suljettu kesällä neljä viikkoa ja työyhteisön kanssa on sovittu, että jatkossa kesäloma on neljän viikon pituinen.

Ruijanmutkan toiminta on ollut vakiintunutta ja lisäksi yksikön työntekijäresurssi oli hyvä. Vuoden 2016 alusta toiseen vuorohoitopaikkaan otettiin pysyvä asukas ja tämä nä-

kyy myös toimintatuotoissa. Asiakkaat ovat kuitenkin haastavia ja fyysinen kunto on vanhemmilla asukkailla huonontunut nopeasta ja kahden autettavaa asukkaita on tällä hetkellä kaksi. Ruijanmutkan asukkaat pääsivät osallistumaan hyvin eri tapahtumiin, harrastuksiin ja retkiin. Pihakirppiksellä kerättiin yhteisiä rahavaroja ja tuotoilla toteutettiin retki Rovaniemelle joulupukin maahan lokakuussa. Asukkaiden ulkoiluun kiinnitettiin enemmän huomioita ja asukkaat pääsevät ulos päivittäin vointinsa mukaan. Henkilökohtaisia avustajia on viidellä asukkaalla. Joka kuudes viikko on Ruijanmutkassa vuorohoidossa vaikeavammainen asiakas, joka tarvitsee vierihoitoa. Lisäksi kaksi vaikeavammaista asiakasta tarvitsee lisäresurssia Ruijanmutkan vuorohoitojaksoilla.

Apajakodin toiminta on laajentunut, syyskuussa 2016 Apajakoti sai vapautuvan kolmion käyttöönsä, ja siihen muutti kaksi miespuolista asukasta. Lisäksi yhteen Apajakodin täyttämättömään paikkaan saatiin asukas.

Vammaispalveluista osallistuttiin Popster-työskentelyyn vammaispalvelujen työryhmässä. Kehitysvammaisten asumispalveluihin laadittiin sääntökirja ja otettiin käyttöön palveluseteli. Vammaisneuvosto kokoontui vuoden 2016 aikana kahdeksan kertaa

Aikuissosiaalityössä valmistauduttiin perustoimeentulotuen Kela-siirtoon. Kela-siirron myötä työvoiman tarve väheni kahden henkilötyövuoden verran. Vähennys tapahtui sisäisenä siirtona ja määräaikaisen työsopimuksen päättymisenä. Sosiaalityössä suunniteltiin ja valmistauduttiin organisaatiomuutokseen. Kasvatus- ja sivistystoimesta siirtyi perusturvaan vuoden 2017 alussa lapsiperheiden sosiaalipalvelut, neuvola ja perheneuvola. Maahanmuuttajien kotouttamistyö jatkui kiintiöpakolaisten kanssa. Uutena asiakasryhmänä tulivat aikuissosiaalityönpalveluihin oleskeluluvan saaneet turvapaikanhakijat.

Laki työttömien monialaisesta yhteispalvelusta tuli voimaan joulukuussa 2014 ja otettiin käyttöön tammikuussa 2016. Työttömien palvelukeskustoiminta vakiinnutettiin. Kuusamon Askel tuli osaksi Pohjois-Pohjanmaan TYP- verkostoa.

Työmarkkinatuen kuntaosuudella, ns. passiivituella olevien henkilöiden määrä ei laskeutunut vuoden 2015 tasosta. Vuonna 2016 henkilöitä oli 153 henkilöä / kk, yhteensä 561 905 euroa. Työmarkkinatuen kuntaosuus muutettiin ”aktiiviseksi rahaksi” työllistämisen avulla. Työmarkkinatuen kuntaosuudella työllistyi 143 työtöntä, yhteensä 143 henkilöä 76 yritykseen, 3 yhdistykseen ja 19 kaupungin yksikköön. Avustuksia maksettiin 159 025 euroa. Vuonna 2016 kesätukea myönnettiin 50 yritykselle ja 2 yhdistykselle, yhteensä 135 koululaisen ja 25 opiskelijan työllistämiseen. 31.12.2016 kesätukea oli maksettu 26 863 euroa. Alkurahoitusta myönnettiin 3 yhdistykselle 12 henkilön työllistämiseen. Alkurahoitusta maksettiin 10 550 euroa. Näistä toimenpiteistä huolimatta pitkäaikaistyöttömyys jatkoi kasvuaan.

Ikävelvoitteiden määrää kasvoi edelleen. Vuonna 2016 Kuusamon kaupunki työllisti 21 ikävelvoitteiden piiriin kuuluvaa työtöntä; kiintiömäärärahoilla 11 henkilöä, joiden nettomeno oli 53 170 euroa (ikävelvoitteita ei ollut talousarviossa). Kaste-ohjelma päättyi. Osa Pärnäsen Sylin palveluista lopetettiin, osa jatkaa omana toimintana.

Vuonna 2016 Kuusamon kaupunki sai ELY- keskuksen rahoituksen 3-vuotiseen TYÖ-HYPE- hankkeeseen. Hankkeen tavoitteena on työllisyyden edistäminen. Hankkeen kohderyhmänä ovat alle 30-vuotiaat työttömät, joilla työttömyyttä on kestänyt vähintään vuoden tai ovat toimeentulotuen asukkaita. Kohderyhmään kuuluvat ilman ammatillista koulutusta ja työkokemusta olevat nuoret. Lisäksi 30-vuotiaat ja vanhemmat henkilöt, jotka ovat olleet työttömänä ja saaneet työmarkkinatukea 300 päivältä työttömyyden perusteella. Hankkeeseen palkattiin kaksi hanketyöntekijää. Hanke aloitti toimintansa

elokuussa 2016 ja tähän mennessä hankkeessa on työllistynyt tai ollut työkokeilussa 27 henkilöä, koulutuksissa on ollut 60 henkilöä.

Vuonna 2016 jatkettiin myös hankeyhteistyötä Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy:n työllisyshankkeiden kanssa; Välittävät Verkostot - hanke ja TYÖ OPETTAA – HANKE. Yhteistyössä aikuiskoulutuskeskuksen kanssa aloitettiin myös sosiaalisen kuntoutuksen palvelutarjottimen suunnittelu.

Talouden toteuma

Suurin yksittäinen selittäjä talousarvion alitukseen on henkilöstömenojen ”säästö”, mikä on runsaat 650 000 €. Myös asiakaspalveluostojen kulut jäivät noin 430 000 € budjetoitua pienemmiksi. Palvelusetelihankintoihin varattua rahaa jäi lähes 130 000 € käyttämättä.

Vanhustyön osalta sisäisen ruokahuollon ja elintarvikkeiden kustannuksiin on mennyt runsaat 150 000 € arvioitua enemmän. Suurin yksittäinen tekijä on noin 80 000 € Kiviharjun ostojen jäänti kokonaan pois ostojen budjetista.

Omaishoidontukea maksettiin 68 000 € budjetoitua enemmän. Tämä saatiin tasattua kustannuspaikan sisällä, kun vapaaseteleihin kului huomattavasti suunniteltua vähemmän rahaa.

Kunnallinen tukityöllistäminen ja sen toimintojen budjetointi on haasteellista. Tulosityksikkö ylitti budjettinsa noin 310.000 euroa. Ylitys koostui kasvaneista vuokrista, henkilöstökuluista ja erityisesti kasvaneesta työmarkkinatuesta.

	muutettu TA	toteuma
Toimintatuotot	6 098 695	5 948 315
Toimintakulut	-26 822 803	-26 268 534
Toimintakate/jäämä	-20 724 108	-20 320 219

Kasvatus- ja sivistys

Visio

Rinnalla kulkien yhteiseen kasvuun - elämän eväitä ja elämisen sisältöjä joustavasti ja vahvasti verkostoituneena.

Toiminta-ajatus

Kasvatus- ja sivistystoimiala antaa mahdollisuuksia jatkuvaan itsensä kehittämiseen ja hyvinvointiin ja tukee perheiden omaa selviytymistä joustavasti, yhteisöllisesti ja ympäristöönsä arvostavasti.

Toimialajohtajan katsaus

Varhaiskasvatuksessa hoitopäivien määrä kasvoi jälleen edelliseen vuoteen verrattuna. Vuonna 2016 ylitettiin 100 000 hoitopäivän määrä. Lisäksi kunnallisen päivähoiton tarvetta lisäsi yhden yksityisen päivähoitoyksikön toiminnan loppuminen. Varhaiskasvatus joutuu erityisesti talvikaudella käynnistämään useita väliaikaisia, pieniä, tehottomia ja toiminnan kannalta epäkäytännöllisiä yksiköitä tiloissa, jotka ei ole suunniteltu varhaiskasvatusta varten.

Esi- ja perusopetuksen ja lukion uudet opetussuunnitelmat hyväksyttiin kasvatus- ja sivistyslautakunnassa kesäkuussa 2016 ja ne otettiin käyttöön alakouluissa lukuvuoden 2016-2017 alussa. Koulujen digitalisaatiota tuettiin suunnitellusti koulujen laitekantaa lisäämällä ja opettajien osaamista tukemalla. Kuusamon koululaitokselle palkattiin päätoiminen ”digi-tutor”, jonka tehtävänä on ollut toimia koulujen arjessa opettajien tukena ja ohjaajana. Uusi opetussuunnitelma painottaa myös oppilaiden osallisuuden lisäämistä. Tätä tukemaan Kuusamon koululaitoksella ja nuorisotoimella on ollut yhteinen nuorisotyöntekijä, joka tehtäviin on kuulunut työskennellä kouluilla tukemassa koulujen edustajistojen toimintaa. Molemmat uudet tavat kehittää toimintaa ovat saaneet myönteistä palautetta ja niitä on tarkoitus jatkaa myös vuonna 2017

Vuoden 2016 alussa Kuusamoon perustettujen pakolaisten vastaanottokeskusten kautta perusopetuksen piiriin tuli tammikuussa 2016 yli 60 pakolaislasta. Koululaitoksen sisälle perustettiin viisi erillistä valmistavan koulutuksen opetusryhmää. Syksyllä 2016 ryhmien määrä väheni kolmeen.

Ilman huoltajaa tulleille alaikäisille turvapaikkapäätöksen saaneille perustettiin ELY-keskuksen ja Kuusamon yhteisellä sopimuksella kaksi valtion rahoittamaa ryhmäperhekotia ja yksi valtion rahoittama tukiasumisyksikkö. Yhteensä toiminta pitää sisällään 24 sijoituspaikkaa, jotka vuoden 2016 lopulla olivat täynnä. ELY-keskuksen kanssa tehty sopimusta on jatkettu vuodelle 2017.

Ammatillisen koulutuksen valtionrahoituksen supistuminen näkyi myös Kajaanin koulutusliikelaitoksen Kuusamon yksikön taloudessa. Kuusamolle ja koko seudulle tärkeän monialaisen ammatillisen koulutuksen säilyttäminen paikkakunnalla edellyttää, että myös Kuusamon kaupunki joutuu osallistumaan koulutuksen kustannuksiin.

Kajaanin ammattikorkeakoulun yhteistyölle saatiin jatkoa, kun syksyllä Kuusamossa käynnistyi insinööritutkintoon tähtäävä koulutus aiemmin alkaneiden tradenomi ja sairaanhoitajakoulutusten lisäksi.

Lapin Yliopiston, Kuusamon kaupungin ja Kuusamo-opiston yhteistyönä suunnittelema soveltavan kuvataiteen ja luontokuvauksen maisteriohjelma sai ELY-keskuksen myönteisen rakennerahastopäätöksen syksyllä 2016. Kevään 2017 suoritetaan opiskelijarekrytointi ja ohjelma käynnistyy syksyllä 2017.

Syksyllä 2016 käynnistyi Kuusamon kaupungin rahoittama teatteritilan rakentaminen Kuusamo-opiston tiloihin. Kuusamon aktiivinen teatteritoiminta saa oman tilan kevään 2017 aikana. Kuusamon urheilukenttä sai uuden pinnoitteen kesällä 2016 ja uimahallin mittava saneeraus valmistui syksyllä 2016. Uuden jää/monitoimihallin suunnittelu saatiin päätökseen ja hanke on tarkoitus käynnistää vuoden 2017 keväällä.

	Ta 2016	Tp 2016
Henkilöstömenot €	19 784 197	19 709 471
Toimintakate €/asukas	-2 229	-2 219
Kotihoidontuki ja yksityisen hoidontuki	1 250 000	1 081 135
Kotihoidon piirissä lapsia	260	228
Kunnallisen päivähoidon hoitopäivät	93 000	100 875
Neuvolan asiakaskäynnit	16 500	18 247
Kotipalvelun asiakkaat (lapsiperheet)	85	101
Huostaanotettujen määrä	35	35
Peruskoulujen oppilasmäärä	1 522	1 522
Lukio oppilasmäärä	251	254
Kirjasto/lainoja/vuosi	320 000	251 585
Kirjasto/lainoja/asukas	20	16
Kulttuuritilaisuuksissa kävijöitä	46 000	56 800
Kulttuuritilaisuudet kpl	350	670
Liikuntakeskus kävijämäärä	180 000	180 087
Liikuntakeskus kävijät/asukas	11	12
Nuorisopalvelujen kävijämäärä	10 000	19 071

Hallintopalvelut

Toiminta-ajatus

Kasvatus- ja sivistyslautakunta

Kasvatus- ja sivistyslautakunnan tehtävänä on linjata kasvatus- ja sivistystoimialan kehittämistä. Kasvatus- ja sivistyslautakunta vastaa lainsäädännön ja kaupungin hallintosäännön määrittämästä päätöksenteosta ja tukee kasvatus- ja sivistystoimialan johtamista.

Toimistopalvelut

Toimistopalveluiden tehtävänä on vastata tarkoituksenmukaisesti ja joustavasti tulosyksiköiden tukipalveluiden kysyntään.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- Kaupunki maksoi joukkoliikennetukia 112 609 euroa vuonna 2016, mikä oli 30 499 euroa enemmän kuin vuonna 2015.
- Kajaanin koulutusliikelaitoksen alaisen Kuusamon ammattiopistojen toimitilojen tilakäyttöä tehostettiin luopumalla Oppi-3 tiloista.
- Teatteritilan saneeraussuunnitelma saatiin valmiiksi ja saneeraustyö käynnissä.
- Kajaanin ammattikorkeakoulun insinööriopisto käynnistyi syksyllä ja koulutuksen aloitti 40 opiskelijaa.
- Ympäristökasvatuskeskuksen toimintamallin suunnittelu tehty ja rahoitushakemus jätetty yhteistyössä Oulun ja Lapin yliopistojen, Kuusamo-opiston ja kasvatus- ja sivistystoimen kanssa.
- Pohjoisen ympäristöön, taiteeseen ja valokuvaukseen painottuvan maisteriohjelman suunnittelu toteutettu yhteistyössä Lapin yliopiston taiteiden tiedekunnan, Kuusamo-opiston ja kasvatus- ja sivistystoimen kanssa. Koulutus käynnistyy vuonna 2017. Koulutukseen on saatu ELY-keskuksen myöntämä rakennerahasto rahoitus.
- Kaikille peruskoulun päättäneille löytyi 2. asteen koulutuspaikka.
- Henkilöstön koulutusyhteistä on lisätty Kuusamo-opiston kanssa. Mm. opettajien täydennyskoulutusta on jatkettu aluehallintoviraston myöntämällä Osaava - rahoituksella.
- Määräaikaisia työntekijöitä vakinaistettiin 18 henkilöä.
- Osa henkilöstöhallinnosta keskitetty HR-palvelukeskukseen.

Lapsi- ja perhetyön tulosalue

Toiminta-ajatus

Lapsi- ja perhetyön tehtävä on tukea perheiden omaa selviytymistä päämääränä lasten ja perheiden hyvinvointi.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- Neuvolapalvelut ja lapsiperheiden kotipalvelu pilotoivat yhteistyömallia, jossa kotipalvelun ohjaaja oli terveydenhoitajien tavattavissa sovittuina aikoina kuukaudesta. Kuusamo osallistui sote- ja maakuntauudistukseen liittyvään PopSTER -työhön ja sitoutui valtakunnalliseen Lasten ja perheiden muutosohjelmaan, joka käynnistyy v. 2017.
Lastensuojelun sijaishuollossa sijoitukset painottuivat perhehoitoon. Sijoituksista 74 % oli sijaisperheissä ja 26 % luvanvaraisessa laitos- tai perhehuollossa. Sijaisperheitä valmennettiin osana Lasten Kaste -hanketta.
- Esiopetuksen opetussuunnitelma otettiin käyttöön 1.8.2016 ja varhaiskasvatuslain uudistamisen ensimmäinen osa linjattiin siten, että subjektiivisen päivähoiton 20 tunnin rajaus otettiin käyttöön, mutta päiväkodin yli 3-vuotiaiden ryhmäkoko ei kasvatettu.
Valtakunnalliset varhaiskasvatuksen perusteet valmistuivat lokakuussa 2016. Kaupunkivasu päivitetään sen mukaiseksi vuoden 2017 alkupuolella. Päivähoidon tilasuunnittelu käynnistyy v. 2017.
- Lasten Kaste -hanke päättyi lokakuussa 2016 ja Lapset puheeksi -toimintamalli sekä siihen liittyvä palveluohjaus otettiin laajasti käyttöön 1.8.2016 alkaen. Menetelmäkoulutukset ja toimintamallin kehittäminen jatkuvat edelleen osana Lape-muutosohjelmaa.

Koulutuspalvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

Perusopetus

Kuusamon yhtenäisen perusopetuksen tehtävänä on turvata tasapuolinen ja ajanmukainen opetus ja kasvatustyö sekä vahvistaa edellytyksiä jatkuvaan itsensä kehittämiseen. Perusopetus toimii yhteistyössä kotien ja eri yhteistyötahojen kanssa.

Alppikoulu

Kuusamon alppihiihdon koulutus- ja valmennuskeskuksen, Rukan alppikoulun tavoitteena on yhdistää koulunkäyntiä ja alppilajien huippuvalmennusta.

Lukio

Lukio on jatkuvasti uudistuva oppimiskeskus, jossa kasvaa monipuolisesti sivistyneitä nuoria ja aikuisia.

Musiikkiopisto

Musiikkiopiston toiminta-ajatuksena on tarjota lapsille ja nuorille laadukasta ja monipuolista musiikkitaiteen perusopetusta ja tukea alueen asukkaiden musiikin harrastamiseen.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

- Oppilasryhmäkoot säilytetty vuoden 2015 tasolla.
- Keväällä oli viisi valmistavan koulutuksen opetusryhmää Kuusamon vastaanottokeskuksiin sijoitettuja lapsia varten. Syksyllä ryhmiä oli kolme.
- Uudet opetussuunnitelmat otettiin käyttöön lukuvuoden 2016-2017 alusta.
- 2016 kouluille hankittiin 110 iPadia, 216 Chromebookia ja 1 Macbook. Koulujen digitalisaation tueksi palkattiin yksi tutor, joka tuki opettajia TVT:n hyödyntämisessä. Turtortoiminta jatkuu myös vuonna 2017.
- Koulutuspalvelujen henkilöstökulut olivat n. 138 000 euroa pienemmät kuin vuonna 2015.
- KiVa -koulutoiminta ja vertaissovittelu on ollut käytössä kaikilla kouluilla.
- Alppikoulun oppilashankintamarkkinointisuunnitelma toteutetaan opinnäytetyönä ja valmistuu keväällä 2017.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen tulosalue

Toiminta-ajatus

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut tuottaa laatua ja hyvinvointia elämään ja vapaa-aikaan tarjoamalla väestölle henkisiä virikkeitä ja tukemalla niiden saantia. Kulttuuripalvelut edistää taiteen harjoittamista ja harrastamista, paikallisen kulttuuriperinteen vaalimista sekä tasavertaista pääsyä tiedon lähteille yhteistyössä Koillis-Suomen alueen kuntien kanssa.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut tuottaa laatua ja hyvinvointia lasten, nuorten, työikäisten ja ikääntyvien ja erityisryhmien elämään yhteistyössä Koillis-Suomen alueen kuntien kanssa tarjoamalla asiakaslähtöisiä ja monipuolisia palveluja ja huolehtimalla tarvittavasta liikuntapaikkarakentamisesta.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Kirjastotoimi

Kirjastojärjestelmän vaihdettiin avoimen lähdekoodin Koha-järjestelmään ja liittyminen OUTI-kirjastoihin valmisteltiin yhteistyössä Oulun maakuntakirjaston ja Koha Suomi Oy:n kanssa. Koekonversiot ja koulutukset toteutettiin joulukuussa ja vuodenvaihteessa oltiin valmiit lopulliseen tuotantokonversioon.

Pääkirjastossa otettiin käyttöön omatoiminen aukiolo ma-la klo 8 – 10, jolloin asiakkaat voivat asioida omatoimisesti ja lainata automaattilla. AVI myönsi avustusta jatkohankkeeseen kulunvalvontalaitteiden hankintaan, jolloin aukioloa voidaan laajentaa Koha-järjestelmän käyttöönoton myötä.

Pääkirjaston sisääntuloaulan yhteyteen suunniteltiin esteettömät lehtilukusali ja ryhmätila kirjaston tilaisuuksia ja järjestöjä varten sekä tila palautusautomaattia varten AVIn myöntämällä hankerahalla.

Kulttuuritoimi

Kulttuuritoimi on kehittänyt yhteistyötä paikallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa ja osallistunut Suomi100 -juhlavuoteen liittyvien kulttuuritapahtumien suunnitteluun ja koordinointiin. Kuusamotalon tiloja on kunnostettu ja suunniteltu näyttämön ääni- ja valotekniikan uusimista. Kuusamotalon tilaisuuksien määrä kasvoi yli 50 %, mutta kokonaiskävijämäärässä oli hieman laskua edelliseen vuoteen verrattuna. Museoalueen kävijämäärä oli 1 647. Syksyllä haettiin avustusta museon näyttelyiden uusimiseksi.

Liikuntapalvelut

Uimahallin peruskorjaus valmistui elokuussa ja halli otettiin heti käyttöön.

Ohjatussa liikunnassa ja tapahtumissa oli 22 185 kävijää. Liikuntakeskuksen kokonaiskävijämäärä oli 180 867 kävijää, mikä on hieman enemmän kuin edellisenä vuonna.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut on kehittänyt verkkonuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä saamallaan valtionavustuksella. Koulujen ja nuorisotoimen yhteisen nuoriso-ohjaajan avulla osallisuus on aktivoitunut laaja-alaisesti ala- ja yläkouluasteilla. Nuorisopalveluiden kävijämäärää on kasvanut lähes kaksinkertaiseksi, mihin on vaikuttanut maahanmuuttajien runsaat kävijämäärät.

Yhdyskuntatekniikka

Visio

Yhdyskuntatekniikan toimiala turvaa monimuotoisen, viihtyisän ja turvallisen elinympäristön sekä hyvän toimintaympäristön yritystoiminnalle kustannustehokkaalla tavalla.

Toiminta-ajatus

Yhdyskuntatekniikan lautakunnan keskeisimpänä tehtävänä on vastata kestävä kehityksen vaatimusten mukaisesti yhdyskuntasuunnittelusta ja -rakentamisesta niin, että niillä turvataan ja taataan monimuotoinen, viihtyisä ja turvallinen elinympäristö. Lisäksi lautakunta vastaa hyvästä rakentamistavasta ja mm. luonnon monimuotoisuuden turvaavasta ympäristönsuojelusta.

Toimialajohtajan katsaus

Vuosi 2016 toteutui talousarviossa asetettujen tavoitteiden ja painopisteiden osalta lähes suunnitellusti. Toimiala alitti sitovan toimintakatteen 370 500 eurolla. Tilinpäätösnusteeet onnistuivat vuonna 2016 erinomaisesti - eroa osavuositarkastuksessa I annettuun ennusteeseen oli 44 000 euroa ja osavuositarkastus II:ssa vain 5 000 euroa.

Yritystilojen vuokrausaste on edelleen lähes 100 %. Suurimpia muutoksia tilavuokraukseen aiheutti vuoden aikana Kainuun ammattiopiston tilojen muutokset, joissa vapautui syyskuussa noin 3.000 neliön tila kauppaoppilaitoksella. Kaupunki purki vuodenvaihteessa Kitkantie 10-12 vanhat puutalot keskustasta.

Myyntisaamisten määrä oli 31.12.2016 186 965 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 566 876 euroa. Luottotappioriskien suhteen tilanne parantui edellisvuodesta.

Toimialan kehittämissuunnitelman ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteuttamista jatkettiin. Uuden organisaation valmistelu saatiin päätökseen yksittäisiä delegointipäätöksiä lukuunottamatta vuodenvaihteeseen mennessä. Askeleen toiminnan siirtyminen perusturvasta yhdyskuntatekniikan toimialalle toteutui valtuuston talousarviopäätöksen myötä.

Investointiohjelmaa on toteutettu valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa. Kesäkuussa valmistuivat terveyskeskuksen kolmannen kerroksen muutostyöt ja elokuussa otettiin käyttöön uusi uimahalli. Nilon koulun ruokasalien remontti valmistui vuoden loppuun mennessä. Juhannuskallion risteysalueen hanke valmistui syyskuun lopulla. Hankkeen taloudellinen loppuselvitys on tehty, ja maksatushakemus toimitetaan rahoittajalle helmikuussa 2017. Myös Rukan stadionin liittyvät jääladun muutostyöt sekä tuuliverkkojen asennus on saatu valmiiksi aikataulussaan. Kuusamon kaupungin ja Holiday Club Resorts Oy:n väliseen puitesopimukseen liittyvä Tropiikin Rantasauna Oy on perustettu ja saunarakennuksen rakentamisurakat ovat käynnissä. Toteutuma-aste investointimäärärahan käytön osalta on 90 %.

Yhdyskuntatekniikan toimialan vuonna 2016 valmisteleva suurin kehittämishanke- ja investointihankepaketti on Rukan kehittämisen puitesopimus, sisältäen mm Itä-Rukan alueen kaavoittamisen käynnistämissopimuksen sekä nk kevyen liikenteen gondolin investointihankkeen. Toteutuessaan hankekokonaisuus loisi satoja rakennusaikaisia työpaikkoja ja jopa 100 uutta pysyvää työpaikkaa. Hankkeen toteutuminen on epävarmaa siihen saakka, kunnes tehdyt valitukset on käsitelty hallinto-oikeudessa.

Myönnettyjen lupien määrä on noussut vuoden 40 % vuoden 2015 tasosta. Rakennusten kerrosala on 22 % suurempi ja tilavuus samoin kasvanut 3,5 %. Rakennusjärjestys on ollut nähtävillä ja hyväksymisprosessi on kesken odottaen maan hallituksen toimia. Lupapiste.fi on käytössä ja sen kautta käsitellään nyt kaikki luvat.

Ympäristö –tulosalueella on maa-aineslain heinäkuun alussa 2016 voimaan tulleen muutoksen johdosta panostettu perehtymiseen, suunnitteluun ja työjärjestelyihin.

Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin mahdollisuuksien mukaan, panostuksia koulutautumiseen jatketaan. Toimialan henkilöstö on osallistunut mm asianhallinnan prosessien ja hallintosäännön kehitystyöhön. Sairauspoissaolojen määrä on laskenut 34 % (709 kpv) edellisvuoteen verrattuna, ja on 24 % vähemmän kuin vuonna 2014. Henkilöstön riskikartoitukset on saatu valmiiksi ja toimenpiteet riskien poistamiseksi tai vähentämiseksi ovat käynnissä.

Talousarvion toteutuma

Sitova toimintakate	-456 456
Talousarvion toteutuma	-85 935
Talousarvion alitus	370 521

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Toimintamenot euroa/asukas	1 127	1 224

Painopisteiden toteutuminen

Toimialan kehittämissuunnitelman toimeenpano ja seuranta

- organisaatorakenteen muutos vuodelle 2017 on valmis
- eläköitymisiä on tapahtunut ennakoitua aikaisemmassa vaiheessa, jolloin rekrytointeja on tehty suunniteltua nopeammalla aikataululla
- muilta osin muutoksiin on vastattu sisäisillä tehtäväjaoilla
- valmius asianhallintaprosessien hoitamiseen omana työnä vuoden 2017 alussa saavutettiin

Kestävä ja monipuolinen luonnon ja luonnonvarojen hyödyntäminen

- yleiskaava oli nähtävillä ja valtuuston hyväksymismenettelyssä vuoden loppuun mennessä

Kiinteistö- ja metsästrategian toteuttaminen

- suunniteltujen tilamuutosten toteuttaminen jatkuu, tavoitteena tilojen vähentäminen
- vuoden 2016 puukaupat toteutuivat suunnitellusti

Hyvät yhteydet ja kehittyvä toimintaympäristö

- haja-asutusalueen elinvoimaisuuden tukeminen: tieverkon ylläpito ja sen kehittäminen yhteistyössä tiekuntien ja Pohjois-Pohjanmaan Ely- keskuksen kanssa jatkuu, vuonna 2016 perusparannettiin Oijusluomantie
- Kirkkosaaren ja Kelanrannan valaistus valmistui syksyn aikana
- yksityistieavustusperiaatteet hyväksyttiin valtuustossa 26.9.2016 § 56
- Liikasenvaarantien perusparantamisen suunnittelu on käynnistetty

Elinvoima- ohjelman ja kaupunkistrategian tukeminen kaupunginhallituksen kehittämismäärärahalta

- World Cup – resort: valmistelu ja suunnittelu suorituspaikkojen sekä toiminnallisen kokonaisuuden osalta. Rukan Master Plan 3.päivitysvaihe on valmis.
- puurakentaminen ja biohankkeet: puu- ja bioteollisuusalueen suunnittelu. Maanhankintatoimenpiteet ovat käynnissä.
- kaupunkikeskustan kehittämiseksi hankituilla kiinteistöillä olevien rakennusten purkaminen. Kitkantie 10-12 purettiin vuoden loppuun mennessä.
- Vesistöjen vaaliminen ja kalastusmatkailun kehittäminen. Selvitys Kuusingin voimalaitoksen ja kanavan ennallistamisesta on kesken.

Investointiohjelman toteuttaminen

- kaupungin omarahoitteisten sekä ulkoista osarahoitusta saavien hankkeiden valmistelu ja toteuttaminen. Toteutuma-aste määrärahan käytön osalta on 90 %.

Hallinto ja talous

Hallinnon ja talouden toiminta on keskittynyt perustehtäväänsä yhdyskuntatekniikan lautakunnan toiminnan tukemiseen ja resurssien kohdentamiseen mahdollisimman tehokkaalla tavalla.

Sisäisen tarkastuksen osalta on tyydytty vähäisessä määrin pistokokein tehtäviin tarkastuksiin osana normaalia talouden seurantaa. Myyntisaamisten määrä on tilinpäätöstilanteessa 186 965 euroa, kun se vuotta aiemmin oli 566 876 euroa. Luottotappioriskien suhteen tilanne parantui edellisvuodesta.

Toimialan kehittämissuunnitelman toimeenpano ja seuranta keskittyi lähiajan (vuoden 2016) rekrytointeihin. Lisäksi on avustettu kiinteistö ja ympäristö- tulosalueita KuntaRekry- järjestelmän osalta HR- käsikirjan mukaisesti. Kaavasunnittelija siirrettiin toimistopalveluihin, johon liittyen maapolitiikan toimeenpanoon liittyvä tehtävien (tontin vuokraus ja myynti, maan osto) siirto eläköityvältä toimen haltijalta kaavasunnittelijalle on käynnistetty.

Hallinnon ja talouden henkilöresursseja on kohdennettu ydintehtävien ohella kehittämishankkeisiin (Rukan Master Plan päivitys ja Rukan matkailun kehittämisen puitesopimus) ja investointeihin (Juhannuskallion hanke ja nk Gondoli- hanke). Viimeksi mainituista puitesopimus on koko kaupungin mittakaavassa suuri kehittämis-/investointihankepaketti ja tuo toteutuessaan satoja rakennusaikaisia työpaikkoja ja jopa 100 uutta pysyvää työpaikkaa. Hankkeen toteutuminen on epävarmaa siitä tehtyjen valitusten johdosta.

Tropiikin Rantasauna Oy on perustettu ja rakennusurakat ovat käynnistyneet. Lisäksi hallinnon ja talouden resursseja kohdennettiin Salpalinjan kunnostamistöiden valmisteluun kaupungin johtoryhmältä tulleen tehtävänannon mukaisesti (Suomi 100 v – juhla-vuosi 2017).

Asianhallinnan pilotointiin (3 henkilöä) liittyen on tehty uudelleen arviointi, jonka mukaisesti on valmistauduttu asianhallinnan prosessien (esityslista- asiat lautakunta/ jaostot, täytäntöönpanot) ottamiseksi takaisin hallinnon ja talouden tehtäviksi vuoden 2017 alusta.

Toimintatuottoja kirjautui yhteensä noin 7 300 euroa, lähinnä sairauspoissaoloihin liittyviä tukia ja avustuksia KELALta. Palvelujen ostot ovat ylittyneet (n 1,8 %). Henkilöstö-

menot sen sijaan ovat alittuneet (n 11,6 %). Kokonaisuutena hallinto ja talous alitti raamin 1,4 %:lla.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Toimintamenot euroa/asukas	107	110

Maankäyttö ja rakennusvalvonta tulosalue

Kuusamon strateginen yleiskaava on hyväksytty valtuustossa joulukuussa 2016. Kaavasta on sittemmin jätetty valitus. Pääosin kaupungin omana työnä laadittu Muojärven rantayleiskaavan luonnos on ollut nähtävillä 7.7. - 9.9.2016. Kaavaehdotuksen valmistelu on käynnistynyt syksyllä 2016. Ruka-Kuusamo matkailualueen osayleiskaava valmisteltiin hyväksymiskäsittelyyn, mutta viranomaisneuvottelussa hanke päätettiin jättää odottamaan Kuusamon strategisen yleiskaavan etenemistä. Pohjois-Pohjanmaan Elykeskus antoi myöhemmin pyynnöstä lausunnon, jonka perusteella kaavahanke kuitenkin tuotiin hyväksymismenettelyyn. Yhdyskuntatekniikan lautakunta jätti 24.8.2016 §:ssä 136 kaavan pöydälle odottamaan kevään 2017 maankäyttö- ja rakennuslain muutosta.

Asemakaavoja on tullut lainvoimaiseksi vuoden 2016 aikana 2 kappaletta (joista toinen oli valituksenalainen), joiden lisäksi on hyväksytty 4 kpl asemakaavan muutoksia. Ranta-asemakaavoja on hyväksytty 4 kappaletta, joista 2 kpl on tullut lainvoimaiseksi. Vuonna 2015 hyväksytyistä ranta-asemakaavoista on saanut 1 kpl lainvoiman.

Toimivallan siirtymisen jälkeen 1.4.2016 Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta kaupungille rantapoikkeamislupia on käsitelty maankäytössä 50 kpl, joihin sisältyy 3 kpl Ely- keskukselle annettuja lausuntoja.

Vuoden lopussa rakennuslupien määrä on edellisvuoteen verrattuna noin 40 % suurempi. Rakennusten kerrosala on 22 % suurempi ja tilavuus samoin kasvanut 3,5 %. Rakennusjärjestys on ollut nähtävillä ja hyväksymisprosessi on kesken odottaen maan hallituksen toimia mm. normitalkoiden osalta. Lupapiste.fi on käytössä ja sen kautta luvista kulkee nyt 100 %. Neuvonta ja opastus luvan hakijoille helpottaa Lupapisteen omaksumista. Rakennustarkastaja on tehnyt 7 poikkeamispäätöstä ja 5 suunnittelutarveratkaisua.

Toimintatuottojen toteutuma on liki kaksinkertainen (181,8 %) budjetoituun verrattuna, joka johtuu ennen kaikkea rakennusvalvonnan maksutuottojen kasvusta. Palvelujen osat ovat toteutuneet edellisvuoden tasolla, ylitys budjetoituun verrattuna on 14 %. Henkilöstömenot ovat ylittyneet 7 % (8,5 % edellisvuodesta). Rakennusvalvontaan palkattiin määrä-aikainen työntekijä Lupapiste- järjestelmän kehittämis- ja käyttöönotto tehtäviin. Aineet, tarvikkeet ja tavarahankinnat ovat ylittyneet n 41 %. Kokonaisuutena maankäyttö ja rakennusvalvonta alitti sitovan toimintakatteen n 15 %.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Toimintamenot euroa/asukas	57	63

Ympäristö tulosalue

Maaseutupalveluiden yhteistoiminta-alueelta jätettiin yhteensä 363:lta tilalta tukihakemuksia, joista sähköisesti jätettyjen hakemusten osuus oli 82,7 % (Kuusamo 80,98 %). Yhteistoiminta-alueen kunnissa panostettiin sähköiseen tukihakuun järjestämällä hakijoille koulutusta ja opastusta sekä asiakastilat tietokoneineen ja nettiyhteyksineen. Työpainetta hakuaikana aiheutti yhtä aikaa tapahtuva v. 2015 tukien loppumaksatus. Tuet saatiin maksukäsiteltyä määräaikaan 30.6.2016 mennessä. Tukihakemuksia ja niihin liittyviä asiakirjoja otettiin vastaan 2359 kpl koko yhteistoiminta-alueella.

Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaisten viranomaistoimintojen lisäksi on maksettu käyttösuunnitelman mukaisesti tukea mm. maksulliseen lomitukseen, eläinlääkinnän matkasubventioon ja maatilojen sukupolvenvaihdoksiin.

Maaseutuasiamiehen irtisanouduttua rekrytoitiin uusi viranhaltija toistaiseksi voimassa olevaan virkasuhteeseen.

Ympäristöterveydenhuollossa ja ympäristönsuojelussa tapahtui henkilöstömuutoksia johtuen eri syistä toteutuneista virkavapaista, työaikajärjestelyistä sekä toimialan sisäisistä työjärjestelyistä. Rekrytointiin ja perehdytykseen jouduttiin panostamaan tavallista enemmän. Ympäristönsuojelun ympäristötarkastajan virka täytettiin toistaiseksi voimassa olevana.

Maa-aineslain viime heinäkuun alussa voimaan tulleen muutoksen johdosta ympäristönsuojelun työmäärä lisääntyi huomattavasti ja tulosalueella panostettiin perehtymiseen, suunnitteluun ja työjärjestelyihin.

Ympäristönsuojelussa jatkettiin valvontatoimenpiteitä viemäröimättömien rakennusten osalta Kuusamon EVO:n toiminta-alueella.

Toimintavuoden yhdeksi tavoitteeksi asetettu infotilaisuuksien järjestäminen Kuusamon kylissä talousvesien haitallisten aineiden pitoisuuksien selvittämiseen liittyen virkahenkilöstö järjesti infotilaisuuksia mökkiläistapahtuman yhteydessä 1.7.2016 sekä Maaninnan tuulivoimahankkeen YVA- selostuksen esittelytilaisuudessa Käylässä 29.11.2016. Kuntalaisia neuvottiin ja ohjattiin talousvesiasioihin liittyen normaalin virkatyön yhteydessä.

Ympäristö- tulosalueella toimintatuotot ovat ylittyneet 5 % budjetoituun verrattuna, mutta laskeneet edellisvuodesta n 2 %. Palveluiden ostot ovat alittuneet n 4 % , (2 % edellisvuodesta). Myös henkilöstökulut ovat alittuneet 3 %. Aineet ja tarvikkeet kustannukset ovat ylittyneet 80 %. Kokonaisuutena ympäristö- tulosalue alitti raaminsa n 8 %:lla.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Tarkastukset	700	717
Hoidetut eläimet	14 000	13 800
Toimintamenot eu-roa/asukas	63	64

Kiinteistö tulosalue

Yritystilojen vuokrausaste on lähes 100 %. Teollisuushalli 2 rakennus 1:n tilat on vuokrattu 80%:sti. Kainuun ammattiopistolta vapautui noin 3000 neliön tilat syyskuussa. Strategian mukainen selvitystyö kaupungin eri toimintojen tilatarpeista on käynnissä. Tiloja on esitelty myös mahdollisille ulkoisille vuokralaisille.

Kunnossapitopalveluiden myyminen Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokrataloille on jatkunut suunnitellusti sekä määrällisesti että laadullisesti. Kiinteistönhoidon ja -huollon yhteistyösopimusta laajennettiin Rukan, Kirkkokedon, Nilon kohteiden lisäksi keskustan noin 180 huoneistoon.

Yhtiö hoitaa vastavuoroisesti Tolpanniemen koulun ja Kolvangintien päiväkodin kiinteistöhoitotyöt.

Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:lle on tehty kunnossapitotöitä lähinnä majoitustiloihin. Keittiön kunnostamiseen saatiin OKM:ltä avustusta ja hanketta suunniteltiin vuonna 2016 ja toteutus siirtyi vuoden 2017 alkuun. Varastotilojen järjesteleminen siirtyi vuodelle 2017.

Kunnossapitotoimia on tehty mm. Rukan, Torangin ja Määttälän kouluilla, postilla, terveyskeskuksessa (os I), Porkkatörmän palvelukeskuksessa (alakerta) sekä Tervaskoivussa. Lisäksi joulukuussa tehtiin muutos- ja kunnossapitotöitä Kuuselassa, johon perustetaan avopalvelukeskus (ml. Riihen toiminnan muutto kaupungintalolta).

Investointiohjelmaa on toteutettu suunnitellusti valtuuston hyväksymän talousarvion puitteissa. Kesäkuussa valmistuivat terveyskeskuksen kolmannen kerroksen muutostyöt ja elokuussa uimahallin peruskorjaus. Nilon koulun ruokasalien peruskorjaus saatiin kokonaisuudessaan valmiiksi joulukuussa. Kainuun ammattiopistolle tehdyt muutokset saatiin tehtyä valmiiksi pääosin koulun alkuun mennessä. Terveyskeskuksen vesikattoa uusittiin ja KeVa-keskuksen kesällä alkanut laajennus valmistuu vuonna 2017.

Kohdentamattomalla määrärahalla tehtäviä kiinteistöjen peruskorjauksia on tehty lautakunnan hyväksymän ohjelman mukaisesti.

Energiatehokkuustoimia jatkettiin vuoden aikana edelleen. Sähkön osalta kasvua oli 2,8 % edelliseen vuoteen verrattuna ja lämmössä kasvua noin +6 % (lukuihin vaikuttaa uimahallin käyttöönotto elokuussa 2016). Vuoden 2014 kulutuksiin verrattuna ollaan edelleen saatu säästöä muutamia prosentteja. Energiasaneerauksia on suunniteltu ja osin tehtykin, mm. ovien ja ikkunoiden sekä valaistuksien uusimista useammassa eri kohteessa.

Kiinteistö- tulosalueen toimintatuottojen toteutuma ylitti budjetoidun n 2 %:lla. Palveluiden ostot ovat kasvaneet edellisvuodesta n 6 %, ylitys budjetoituun verrattuna oli n 18 %. Henkilöstömenot toteutui budjetoidusti (kasvua n 5 % edellisvuoteen verrattuna).

Aineet ja tarvikkeet määräraha ylittyi n 7 %. Kokonaisuutena kiinteistö – tulosalue ylitti positiivisen toimintakatteen n 1 %:lla.

Keskeisimmät tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Rakennusten -lämmin tilavuus (m3)	526 800	522 600
-kylmä tilavuus (m3)	98 100	99 200
Huoneistoneliöt (htm2)	141 100	140 700
Poistettut rakennukset (htm2)	564	1 107
Toimintamenot eu- roa/asukas	564	619

Kunnallistekniikka tulosalue

Tulosalueen vuosi toteutui suunnitellusti.

Vuonna 2016 jäteasemalle tuotiin jätettä noin 7 100 kuormaa ja 14 300 tonnia. Oulun Energialle toimitettiin noin 200 kuormaa ja 7 500 tonnia polttokelpoista jätettä (kasvu 17 %). Loppusijoituspaikan hoitoa varten vastaanotettiin ylijäämämaata noin 3 300 tonnia. Loppusijoitetun jätteen määrä pysyi ennallaan, ollen noin 2400 tonnia. Loppusijoitettavan jätteen määrää vähensi jäteasemalla tapahtuva rakennusjätteen lajittelu, mutta sitä kasvattivat vastaanotetut lievästi saastuneen maan jäte-erät. Kattohuopaa toimitettiin kierrätykseen 340 tonnia. Puhtaan maalaamattoman puun erilleen keräys aloitettiin toukokuussa.

Vuoden 2016 puukaupat ovat toteutuneet suunnitellusti.

Investointiohjelman mukaiset hankkeet toteutuivat suunnitellun aikataulun mukaisesti.

- Juhannuskallion risteysalueen urakka valmistui suunnitellusti syyskuussa.
- Torangin sillan liikenneaurion korjausurakka valmis.
- Rukan suurmäen jääladun ja tuuliverkon rakentamisurakan työt valmistuivat suunnitellusti.
- Urheilukentän peruskorjauksen urakka valmistui elokuun alkuun mennessä.
- Moottorikelkkareitin Rönnyranta – Likosuo - Pökkelöaho rakentaminen on pääosin tehty.
- Oijusluoman yksityistien perusparannus on valmistunut suunnitellusti
- Kaavateiden rakennuskohteet ovat edenneet suunnitellusti.
- Liikenneturvallisuuskohteet ovat valmistuneet aikataulun mukaisesti.
- Kaavateiden saneeraukset valmistuivat aikataulussaan.

Ympäristöhankeohjelma:

- Torankijärven ympärysreitin rakentaminen on edennyt suunnitelman mukaisesti
- Kelanranta-Kirkkolahti virkistysalueen kehittäminen on edennyt suunnitellusti

Reitistöt:

- Rukan latuverkoston opasteet uusittu ja reitit raivattu
- MK-reittejä raivattu ja tasattu
- Salpalinjan rakenteita kunnostettiin Lahtelassa (suomi 100v.) Työ jatkuu keväällä 2017

Omana työnä tehtäväksi suunniteltujen rakentamiskohteiden työt etenevät suunnitellusti. Konekeskuksen käytössä ollut vanhin traktori on vaihdettu vähän käytettyyn.

Kunnallistekniikan tulosalueella toimintatuottojen kasvu on ollut tuntuva (13 %) edellisvuoteen verrattuna. Toimintatuotot ylittivät budjetoidun n 32 %:lla. Kasvusta merkittävä osa selittyy latujen kunnossapitoon kerätyillä avustuksilla, konserniyhtiölle tehdyn ulkoalueiden hoidon myyntituotoilla, puun myyntituottojen sekä etenkin jätteenkäsittelymaksutuottojen kasvulla. Jätteenkäsittelymaksutuotot ovat ylittyneet 22 %, kasvua edellisvuodesta n 17 %. Palveluiden ostot kasvaneet edellisvuoden tasosta 17 %, ja ylittyivät n 22 %. Henkilöstökulut ovat alittuneet hienoisesti (3 %) ja pysyneet liki viime edellisvuoden tasolla. Aineet ja tarvikkeet määrärahan osalta on ylitystä n 19 %. Kokonaisuutena kunnallistekniikka – tulosalue alitti raaminsa 4 %:lla.

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Liik. al hoito ilman viheral. m2	0,42	0,81
Toimintamenot euroa/asukas	302	338
Jätehuoltomenot	1 259 800	1 395 601
Jätehuoltomeno euroa/asukas	79,2	89,8
Toimintakate euroa/asukas	-170	-164

Laskennallisesti eriytetyt yksiköt

Maankäyttösopimusyksikkö

Toiminta-ajatus

Maankäyttösopimusten perusteella tulleiden velvoitteiden ja kaupunkiympäristön kehittäminen maankäyttösopimuksilla tulleilla varoilla. Sopimusten velvoitteet ja varat seurataan kaava-alueittain erikseen; Länsi-Ruka, Ruka, Kirkonkylä.

Talous ja tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Toimintamenot (ulkoiset)	70 000	0
Toimintamenot (sisäiset)	15 000	15 000
Toimintatulot (ulkoiset)	100 000	375 631
Toimintatulot (sisäiset)	0	0
Toimintakate (ulkoiset)	30 000	375 631
Toimintakate (yhteensä)	15 000	360 631

Ulkoisiin toimintatuottoihin on kirjattu rakentamisveloitteen laiminlyöntiin liittyvä sopimussakko v. 2011 - 2016 (329 034 euroa, alv 0 %), joka erääntyy maksettavaksi 28.2.2017. Saatuja korkoja on hyvitetty Kiint Oy Rukankyläntielle sopimuksen muutoksen takia, näkyvät tuloksessa miinuksena korkotuloissa 54 999 euroa. Muutoksessa sopimusta alennettiin 250 000 euroa ja samalla kaupungin 250 000 euron vastuut pysäköintipaikkojen lunastamisesta poistuivat.

Rukan pysäköintilaitos

Toiminta-ajatus

Rukan Pysäköintilaitos tarjoaa pysäköintipalveluita Länsi-Rukan kävelykylän asiakkaille, majoitus- ja muille kaupallisille kävijöille.

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Pysäköintilaitokseen on sijoitettu vuokraamalla yläpuolisten kiinteistöjen velvoitepysäköintipaikat. Laitoksen toteuttajana ja ylläpitäjänä kaupunki järjestää alueen asiakkaille maksullisia pysäköintipalveluita.

Yksikön talous muodostuu hallirakennuksesta, sen ylläpito- ja hoitomenoista, kannen yläpuolisten tonttien 104/4, 104/3, 99/1, 118/2 ja 120/1 (50 %) maanvuokrista, pysäköinti sekä velvoitepaikkatuloista sekä hallin toteuttamista varten otetuista lainoista ja niiden hoitomenoista.

Pysäköintihallin kävijämäärä oli vuonna 2016 yhteensä 37 000 ajoneuvoa. Täyttöaste oli keskimäärin 19 % (kuukausittaisen täyttöasteen vaihteluväli 4 – 45 %).

Talous ja tunnusluvut

	TA 2016 (muutettu)	TP 2016
Toimintamenot (ulkoiset)	100 000	97 197
Toimintamenot (sisäiset)	0	10 018
Toimintatulot (ulkoiset)	670 000	669 840
Toimintatulot (sisäiset)	0	45
Toimintakate (ulkoiset)	570 000	572 643
Toimintakate (yhteensä)	570 000	562 670

Tuloksen parantumiseen ovat vaikuttaneet etenkin 1) pysäköintimaksujen lisäys n. 55 600, 2) Sisäisen lainan ja Kuntarahoituksen lainan pääomat ovat pienentyneet, jota kautta Kuntarahoituksen korkomenot ovat vähentyneet n. 7 000 eurolla ja sisäisen lainan korkomenot pienentyneet n. 12 000. Tulos on parantunut n 76 500 euroa.

Sisäisen lainan korko on vuoden 2016 aikana alentunut 0,2 % yksikköä. Pysäköintimaksuja korotettu 1.11.2015 alkaen 1,5 kertaiseksi.

Investointimäärärahojen ylitykset

Talousarvion investointiosassa kohteille myönnettyt määrärahat ovat irtaimistomäärärahojen osalta toimialakohtaisesti sitovia, rakentamismäärärahojen osalta hankeryhmittäin sitovia. Yli 200 000 euron hankkeiden osalta määrärahat ovat hankekohtaisesti sitovia. Kun hanke ajoittuu useammalle vuodelle, sitovuustasona on hankkeen kokonaiskustannusarvio.

Investointien toteutumisaste oli 90 % (tilanne 13.2.2017). Määräraha (muutettu) vuodelle 2016 oli nettomenoina 8 124 359 euroa. Investointiryhmittäin eriteltynä ylitykset vuoden 2016 talousarvioon ja siihen valtuuston päätöksin tehtyihin muutoksiin nähdessä:

Kaupungin peruspalvelutuotantoa tukevat investoinnit

Kaupungin peruspalvelutuotantoa tukevat investoinnit -hankeryhmä on alittunut 182 000 (toteutumisaste 95 %), mutta siihen sisältyy hankekohtaisesti sitovia ylityksiä vuoden 2016 osalta seuraavasti:

	TA 2016	Toteutuma	Ylitys
Terveyskeskuksen tilojen muutokset ja saneeraukset	680 000	816 000	136 000

Hanke ajoittuu useammalle vuodelle, jolloin sitovuustaso on hankkeen kokonaiskustannus-arvio. Hanke on toteutunut kokonaisuudessaan kustannusarvion puitteissa.

	TA 2016	Toteutuma	Ylitys
Kiinteistöjen peruskorjaus ja takuuajan työt	500 000	539 000	39 000

Määräraha on jaettu useampiin hankkeisiin, joita toteutetaan koko vuoden aikana tasaisesti. Loppuvuodesta 2016 aloitettu ja vuodelle 2017 jatkuva kaupungintalon valaistuksen uusiminen toteutui ennakoitua nopeammin, jonka vuoksi määräraha vuoden 2016 osalta ylittyi. Vastaavasti tähän hankkeeseen tarvittava vuoden 2017 määräraha on pienempi, hanke toteutuu ennakoidussa kustannusarviossa.

Perusinfrastruktuuri

Perusinfrastruktuuri-hankeryhmä on alittunut 570 000 (toteutumisaste 78 %), mutta siihen sisältyy hankekohtaisesti sitovia ylityksiä vuoden 2016 osalta seuraavasti:

	TA 2016 (netto)	Toteutuma (netto)	Ylitys (netto)
Rukatunturintien ja Rukajärventien risteysalueen (Juhannuskallion) liikennejärjestelyt	904 000	977 000	73 000

Hankkeen ylityksen syynä on lisätöinä tehdyt kalliolouhinnat, joita ei suunnittelun aikana ole pystytty ennakoimaan.

Elinkeinojen kehittämistä tukevat investoinnit

Elinkeinojen kehittämistä tukevat investoinnit -hankeryhmä on ylittynyt 46 000 (toteutumisaste 104 %), ja siihen sisältyy hankekohtaisesti sitovia sekä hankeryhmäkohtaisia ylityksiä vuoden 2016 osalta seuraavasti:

	TA 2016	Toteutuma	Ylitys
Rukan hiihtostadionin muutostyöt (Budjettimuutos)	1 000 000	1 001 000	1 000

Hankkeen ylitys johtuu FIS:n esittämästä tilapäisen katoksen hankkimisesta pukutarkastuksia varten.

	TA 2016 (netto)	Toteutuma (netto)	Ylitys (netto)
Reitistöt	100 000	161 000	61 000

Hankkeen ylitys johtuu Salpalinja / Lahtela-alueen (Suomi 100-vuotta) kunnostuksen johdosta. Alueen kunnostus aloitettiin aikataulullisista syistä vuoden 2016 puolella, jotta hanke ehtii valmistua kesäksi 2017.

Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokralat

Asunnot

Yhtiön tehtävänä on rakentaa ja ylläpitää kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja kuntalaisten vuokra-asuntotarpeen tyydyttämiseksi huomioiden taloudelliset ja toiminnalliset vaatimukset.

Yhtiön omistuksessa on 46 kohteessa yhteensä 911 huoneistoa ja 60 paikkainen tehostetun palveluasumisen yksikkö.

Kaikkien kohteiden yhteenlaskettu huoneistoala on 55 321 m².

Toimintakatsaus

Asukkaiden vaihtuvuus on jatkunut edelleen voimakkaana. Noin 37 %:iin yhtiön asunnoista vaihtui vuokralaiset vuoden aikana. Hakijamäärä pysyi edellisen vuoden tasolla. Kysyntä kohdistui pääosin pieniin asuntoihin.

Vastaanottokeskusten toiminnan loputtua Kuusamossa taloyhtiön kyseiseen toimintaan vuokraamat asunnot yht. 41 kpl tyhjentyivät pääosin vuoden loppuun mennessä.

Kuusamon Vuokralat on jo usean vuoden ajan suorittanut toimenpiteitä, jotka tähtäävät energian säästöön. Energiatehokkuusprojektia jatkettiin Shneider Electric Oy:n kanssa.

Yhtiölle laadittua talouden tervehdyttämissuunnitelmaa täydennettiin aloittamalla kiinteistöselvitys, jonka tarkoituksena on määritellä ylläpidettävät, peruskorjattavat, purettavat ja mahdollisesti myytävät kiinteistöt.

Investointipuolella aloitettiin Myllypalontie 1:n rivitalokohteen ulkopuolinen peruskorjaushanke suunnittelun osalta. Varsinaiset työt tehdään kesän 2017 aikana.

Henkilökunta

Yhtiö hoitaa isännöinnin ja pääosan kiinteistöhoitotehtävistä omalla henkilöstöllä. Ostopalveluina hoidetaan kiinteistöjen korjaustoiminta ja taloushallinnon palvelut Kuusamon kaupungilta. Keskustassa, Rukalla ja Käylässä kiinteistöhoitotyöt ostetaan Kuusamon kaupungilta. Vastaavasti kaupunki ostaa kiinteistöhoitopalvelut yhtiöltä Tolpanniemen koulun ja Kolvangintien ryhmäperhepäiväkodin osalta.

Kaikki työsuhteet kokoaikaiseksi muutettuna oli taloyhtiön palveluksessa vuoden aikana keskimäärin 11 henkeä. Vakinainen henkilöstö on vähentynyt kolmella henkilöllä parin viime vuoden aikana.

Korjaus- ja uudisrakennustoiminta

Uudisrakentamista ei toimintavuoden aikana ollut. Huoneistojen vuosikorjauksiin käytettiin n. 495.000 €.

Asuntomarkkinaselvitys

Vuokra-asuntoa haki vuoden 2016 aikana yhteensä 623 ruokakuntaa. Hakijamäärä oli lähes sama kuin edellisenä vuonna. Hakijoista 70 % oli yhden hengen talouksia.

Nuorten (alle 25 v.) osuus hakijoista oli n. 27 %. Yhden hengen talouksien ja nuorten hakijoiden määrä laski edelliseen vuoteen verrattuna.

Vaihtuvuus on pysynyt korkeana jo usean vuoden ajan. Vuoden 2016 aikana yhtiön vuokra-asunnoista n. 37%:iin vaihtui asukkaat.

Turvapaikan hakijoiden käyttöön vuokratut asunnot paransivat käyttöastetta vuoden 2016 puolella. Tältä osin käyttöasteen paraneminen oli väliaikaista, koska vastaanotto-keskustoiminta Kuusamossa on päättynyt

Taloudesta

Vuoden 2015 liikevaihto oli 6.101.681,33 euroa. Taseen loppusumma 34.685.191,66 €. Keskimääräinen neliövokra oli 9,47 €/m²/kk. Lainoja lyhennettiin 2.049.439,15 €. Lyhennykset toteutuivat pääosin lainanlyhennysohjelman mukaisesti. Taseen mukaista rahoitusasemaa saatiin parannettua 317.232,13 €. Tilikauden tulos ennen tilinpäätössiirtoja oli 1.000.074,42 €. Tilinpäätössiirtona tehtiin asuintalo-varaus 717.094,44 €, välittömät verot olivat 456,07 €, jonka jälkeen tilikauden tulos näytti voittoa 282.523,91 €.

Tulevaisuuden toimintanäkymät

Hakijakunnan rakenne on edelleen painottunut yhden hengen talouksiin. Nykyinen asuntokanta ei vastaa kysyntään. Pienistä asunnoista on pula ja suurempiin ei välttämättä saada uusia vuokralaisia.

Paikkakunnalta muutetaan pois kuitenkin koko ajan työn, opiskelun ja sosiaalisten suhteiden vuoksi. Tehokkain keino pysyvään käyttöasteen parantamiseen olisikin paikkakunnan myönteinen työpaikkakehitys.

Korkotaso on viime vuosien aikana pysynyt matalana. Yhtiön ns. vanha aravalainakanta on tulossa loppuun maksetuksi, mikä parantaa näiden kohteiden korjausedellytyksiä taloudellisessa mielessä. Taseen rahoitusasemaa on pystytty parantamaan ja pääomamenojen pientyminen antaa jatkossakin siihen hyvät mahdollisuudet.

Talouden tervehdyttämissuunnitelman täydennykseksi on yhtiöllä meneillään kiinteistöselvitys, jonka pohjalta on tarkoitus päättää mitkä kohteet ylläpidetään, peruskorjataan, puretaan tai mahdollisesti myydään. Purettujen kohteiden tilalle voitaisiin tarvittaessa rakentaa uusia, paremmin kysyntää vastaavia asuntoja. Kokonaisuutena kasvattaminen ei näillä näkymin ole järkevää.

Yhden erityiskohteen osalta on ilmennyt ostohalukkuutta. Mahdolliseen myyntiin tarvitaan ARA:n suostumus. Purettaviksi kohteiksi on jo sovittu Mäntyseläntie 22:n rivitalo ja Katekeetantie 3:ssa sijaitsevassa kohteessa E-talo.

Konserniyhteistyötä korjaustoiminnan ja taloushallinnon (kirjanpito ja palkanlaskenta) osalta päätettiin jatkaa Kuusamon kaupungin kanssa. Kiinteistönhoidon osalta palvelut ostetaan keskustan, Rukan ja Käylän kiinteistöjen osalta.

Osittainen verovapaus mahdollistaa voiton tekemisen tilinpäätöksessä ja näin vahvistaa taseen omia pääomia/omavaraisuusastetta.

Toiminnan tunnuslukuja

Toteutunut vuokra	8,96 €/m ² /kk
Toteutunut käyttöaste	93,00 %
Vuokrasaamiset/vuokratuotot	2,26 %
Vieras pääoma, kaikki	497,80 €/m ²
Vieras pääoma, ARA	158,11 "
Omavaraisuusaste	10,66 %
Quick ratio	0,15
Quick ratio, arava	0,33

Talous

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Liikevaihto	5 891 331	6 635 100	6 101 681
(lähinnä hankkeet)			

(Käyttökate) Liikevoitto	721 798	1 085 400	1 000 074
Tilikauden tulos	272 173	485 400	282 523

Oma pääoma	808 216	1 080 389	1 090 740
Vieras pääoma	33 232 229	31 397 102	30 989 113

Tunnusluvut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Henkilöstön lkm	14	13	11
EUR/henkilö	40 053	40 200	51 000
Käyttöaste	89,00	93,00	93,00
Vaihtuvuus	38,00	41,00	37,00
Saamiset/liikevaihto	2,39	3,00	2,29

Yleistä

KSAK Oy (aiemmin Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy) laajensi toimialaansa perustamalla heinäkuussa perheryhmäkodin. Toimialan laajentuessa yhtiö ryhmitteli toimintansa uudelleen. Yhtiön varsinaiseksi toiminimeksi muutettiin KSAK Oy ja yhtiö otti käyttöönsä kaksi aputoiminimeä:

- **Koillis-Suomen Aikuiskoulutus** aputoiminimen alla yhtiö jatkaa perinteistä toimintaansa eli ammatillista koulutusta ja valmennuspalveluja.

- **Oksakoti** aputoiminimen alla yhtiö tuottaa sosiaalihuollon avo- ja laitospalveluita kuten perheryhmäkotipalvelut ja siihen liittyvät tuetut asumispalvelut Kuusamon kaupungille.

Yhtiön toimialana on yleishyödyllisenä yhteisönä harjoittaa kaikenlaista laillista liiketoimintaa, joka tukee elinkeinotoimintaa ja työmarkkinoita sekä edistää yksilöiden integroitumista yhteiskuntaan, heidän hyvinvointiaan, toimintakykyä ja työllistymistä. Näissä tarkoituksissa yhtiö voi ylläpitää ammatillista koulutusta, kehittämistoimintaa ja erilaisia palveluyksiköitä, jotka tuottavat toimintaa tukevia palveluita. Toimintaa varten yhtiö voi omistaa tai hallita kiinteää omaisuutta ja osakkeita.

Yhtiön omistavat Kuusamon kaupunki, Pudasjärven kaupunki ja Taivalkosken kunta. Yhtiön tarjoamat koulutus ja elinkeinoelämän kehittämispalvelut tukevat yhtiön osakskuntien yhteistä aluekehitystyötä sekä koulutus- ja elinkeinopolitiikkaa. Yhtiö on voimakkaasti mukana edistämässä alueen elinvoimaisuutta, kartoittamalla ja kehittämällä uusia liiketoimintamahdollisuuksia sekä kouluttamalla osaajia työnantajien tarpeisiin.

Lisäksi yhtiö pyrkii tuottamaan erilaisia innovatiivisia ratkaisuja ja tehokkaita toimintaprosesseja, jotka perustuvat työ- ja elinkeinoelämän lähtökohdista syntyvien tarpeiden tyydyttämiseen. Yhtiössä kehitettyjä koulutus- ja valmennuspalveluja tuotetaan ja tarjotaan koko Pohjois-Suomen alueelle.

Yhtiön liikevaihto vuonna 2016 oli 2.269.631 euroa. Vähennystä edelliseen vuoteen oli noin 21 %. Toimintavuoden 2016 nettotulos oli 972 euroa.

Vuoden 2016 toiminnalliseen tulokseen vaikuttivat tarjouskilpailuissa voitettujen koulutusten peruuntuminen ja vajaat opiskelijaryhmät, koska tilaaja ei kyennyt ohjaamaan asiakkaita kilpailuttamiinsa palveluihin. Lisäksi tilannetta huononsivat ennalta sovittujen rahoitusten väheneminen ja rekrykoulutusten suunniteltua pienemmät opiskelijamäärät. Edellä mainituista syistä johtuen, yhtiölle aiheutui vuoden aikana yhteensä n. 0,9 miljoonan euron tulojen menetys joka ei ollut ennakoitavissa.

Oppilaitoksen kattoremontti valmistui elokuussa 2016. Yhtiö on toimintavuoden aikana edelleen parantanut tilojensa toimivuutta ja turvallisuutta.

Arvio toiminnan riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Oleellisimmat riskit liittyvät tarjouskilpailuissa menestymiseen ja kilpailussa voitettujen palvelujen toteutumiseen.

Perheryhmäkotitoiminnan pysyvyys ja palveluihin ohjautuvien henkilöiden riittävyys. Ammatillisen koulutuksen reformissa mahdollisesti yhtiölle tulevat vaatimukset ja toiminnan rahoitus.

Sote- ja maakuntauudistuksen myötä sosiaalisen työllistämisen kenttään liittyvien palvelujen kysynnän kehittyminen ja yhtiön asemoituminen palvelujen tuottajana.

Talous ja tunnusluvut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Liikevaihto	2 883 650	2 000 000	2 269 631
Liiketoiminnan muut tuotot	402 787	500 000	610 972
Liikevoitto	9 597	2 000	-8 554
Tilikauden tulos	10 036	0	973
Oma pääoma	3 109 163	3 058 346	3 110 135
Vieras pääoma	583 005	600 000	639 972
Tunnusluvut			
Henkilöstön lukumäärä	29	25	39
Quick ratio	2,7	2,5	2,6
Omavaraisuusaste	88 %	86 %	88 %

Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy

Vuosi 2016 oli Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy:n toinen toimintavuosi. Nuorisokäytön osuus majoitusvuorokausien käytöstä oli 86 % ja elinkeinon osuus 14 %. Vuoden 2016 aikana Oivangissa vieraili 60 leirikoulua ja 40 muuta nuorten leiriä, yhteensä 2500 nuorta. Keskimääräinen viipymisaika 4 pv / ryhmä. Ohjelmien sisältöä kehitettiin uutta opetussuunnitelmaa vastaavaksi. Teemallinen leirikoulu ja luontokuvaus otettiin avuksi. Yhteistyötä jatkettiin alueen yrittäjien kanssa, joilla on osaltaan turvallisuus- ja laatuajattelu kohdallaan. Nuorisoleiritoimintaan kehitettiin uusia ohjelmasisältöjä sekä etsittiin aktiivisesti uusia asiakkuuksia ympärivuotisen toiminnan lisäämiseksi. Uutena teemana kehitettiin Luonto kivaksi kuvaksi –hankkeen avulla luotu leirikouluohjelma, joka otetaan aktiivisesti käyttöön vuoden 2017 aikana.

Nuotta- valmennuksen tavoitteena on sosiaalinen vahvistuminen sekä eriarvoisuuden ja syrjäytymisen ehkäisy nuorisotakuun mukaisesti. Palvelulla edistetään lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman tavoitteita ja nuorten työllistymistä. Rahoituskaudella 2016 (jatkoa maaliskuulle 2017) valmennuksiin osallistuu noin 235 nuorta, suurin osa tulee valmennuksiin Kuusamon ulkopuolelta ja heidän valmennusjakso kestävät 2-4 vuorokautta. Kuusamon etsivä nuorisotyö ja työpaja hyödyntävät myös Oivangin Nuotta- valmennusta päivävalmennuksien muodossa. Valmennusjaksoista saatu palaute osoittaa että palvelu on tarpeellinen tukimuoto ja Oivangin toimintamalli Nuotta- valmennuksessa on toimiva. Oivanki toteutti kirpputorilla kerätyillä varoilla kuusamolaisille perheille viikonlopun mittaisen perheleirin kesällä 2016.

Oivangissa vieraili vuonna 2016 yhteensä 19 kansainvälistä ryhmää, joissa oli 480 nuorta ja 66 aikuista, yhteensä kansainvälisiä vieraita oli 546 henkeä. Ohjausta nämä henkilöt saivat Oivangissa ohjausta 95 % toiminnastaan. Kansainvälinen toiminta vuonna 2016:

- Rajalta rajalle tapahtuman suunnittelu ja toteutus
- Naapuri-tutuksi -hankkeen raportointi. Lähialueyhteistyöhön osallistuneiden nuorten raportointi – ja tulevaisuuspaaja Oulussa. Rock-Katiska = nuorten omaa lähialueyhteistyötä, jonka kautta Suomen ja Karjalan tasavallan nuoret toimivat yhdessä taiteen, musiikin ja tapahtumantuottamisen keinoin.
- Valmisteltiin rahoitushakemus ”Rockin monta kieltä nuorten lähialueyhteistyössä”
- Suomen Opetus- ja kulttuuriministeriön Taiteen ja kulttuurin Venäjä-ohjelmaan (11.600€).
- Valmisteltiin Erasmus+ - hakemus ”Paths to Nature and Ecological Wellbeing” CIMO (24.186€)
- Kiinan markkinoille leiri- ja leirikouluohjelmien paketteja ja koottiin markkinointimateriaalia. Kiinan FAM-TRIP Oivangissa.
- Koottiin alueellinen kansainvälisen nuorisotoiminnan työryhmä hankesuunnitteluun.
- Ohjattiin Luovi-instituutin Avartti – leiriä ja turvapaikanhakijoita.
- Saunotettiin Kansanopiston Kansainvälisiä opiskelijaryhmiä (5x50 hlö) joille esiteltiin Oivangin palveluita. Kehitettiin Kiinan markkinoille leiri- ja leirikouluohjelmien paketteja ja koottiin markkinointimateriaalia. Voita kolme päivää nuoriso-ohjaanavieraillijalle keskustelua ja harjoitteiden kehittelyä. Harjoiteltiin Travelnettiä.
- Rajalta Rajalle -hiihtotapahtuman tukikohtana.
- Asiantuntijapuheenvuoroa pitämässä ja markkinoimassa Oivankia Kajaanissa 6.4. yhdessä CIMOn kanssa, ”Kansainvälisyys kaveriksi” – koulutuksessa nuorisotyöntekijöille Kainuusta.
- Nuorten lähialueyhteistyön muotona järjestimme Rock-Katiska – nuorisovaihdon Oulussa yhdessä Oulun kaupungin, Kuopion ja Hyvärilän nuorisokeskuksen kanssa, 40 hlö x 5vrk.

- Nuoret opettelivat tuottamaan omia tapahtumia.
- Harjoittelijoita Ranskasta, kokkikurssi Winssissä.
- Leirikouluja joka päivä + Belgian kanssa nuorisovaihtovalmisteluja kesälle.
- ”APV”-valmistelutapaaminen Belgian ohjaajien ja nuorten kanssa ns. osallisuus-suunnittelu.
- Nuorisovaihtovalmistelut nuorten ja vanhempien yhteistyössä.
- New Learning environments 22-28.6 , Eramus+ - hanke jossa non-formaali oppiminen ja formaali opetus kohtasivat Turkkilaisille opettajille järjestetyssä koulutusseminaarissa. 16 hlö x 6 = 96 vrk.
- Paths to Nature and Ecological wellbeing – nuorisovaihto; Kuusamon ja Suomensalmen nuoret kohtasivat Belgian nuoret Gentistä non-formaalin oppimisen keinoin luonto – ja ekologia – aiheisessa Erasmus + - hankkeessa, 40 henkilöä 8 päivää = 320 nuorisovrk.
- 19 – 21.7 Fam Trip; New Oriental Companyn ja AuroraXplorer – yrityksen edustajille markkinoitiin ja esiteltiin Oivankia & Kuusamo kiinalaisille nuorille suunnattujen leiripalveluiden merkeissä.
- 24 – 25. 7 Ensimmäinen pieni kiinalaisryhmä (perheitä), ruokailua ja ohjelmaa
- 24.7 – 1.8 Rotary Club International Youth Exchange – nuorisovaihto Oivangissa, 20 hlö x 8 = 160 nuorisovrk.
- Hakemuksen teko Nuorten kulttuuriryhmien esiintymismatkat ulkomaille = lähialueyhteistyötä, Rock – Tanssi – ja Karjala – hanke (esiintymismatkan toteutus Venäjän karjalaan Helmikuussa 2017, 24 hlö, 6000€, kulttuurienväläinen oppiminen)
- Perinteinen Mikkelin AMK:n tapaaminen ja nuorisokeskus / nuorisolaki esittelyt Oivangissa vaihtareille.
- Valmentavan opetuksen ja Lukion ryhmäytyspäivät Oivangissa,
- 1 – 2.9 Suomen nuorisokeskusten KV-tiimikokous Helsinki
- 30.9 – 1.10 Suomalais-Venäläinen kulttuurifoorumi Tampereella, yhteistyössä Oulun kaupungin sivistyspalveluiden kanssa hankeneuvottelut Sortavalan ja muiden kumppaneiden kanssa.
- Rocktober – lähialueyhteistyöleirin valmistelut lokakuulle yhdessä kumppanien kanssa.
- 10 – 14.10.017 Rocktober I – lähialueyhteistyöleiri. Nuoret tuottivat taidetapahtuman 20 hlö x 4 = 80 vrk.
- Venäläisillä viisumiongelma, toteutus poikkeusluvalla Suomen Nuorille.
- 3-4-11 Henkilöstöpäivät ja kv- tiimikokoukset.
- 7-10.11 Kansainvälisyyskasvatusta CAMERA OBSCURAN ryhmät Viikko 45.
- 15.11.OPS Cafen järjestelyt ja toteutus (130 opea)
- 15-19.11. 2016 Oulun koulujen ja Kuusamon lukion Yhteistyövierailu Sortavalaan, reissun ohjaus 25hlö.
- 10 – 15.12.2017 Roctober II - Ringing strings – different stories n. 40 hlö x 5 vrk = 200 vrk
- Nuorten lähialueyhteistyön nuorisovaihto, kulttuuritapahtuman tuottaminen Kuusamoloon.
- 23 – 28.12 AuroraXplorerin joululeiri lapsille ja nuorille 18 hlö x 5 = 90 vrk.

Kiinteistöpalvelun toimintakenttä uusiutui leventyneen latuverkoston myötä. Vuonna 2016 ladut levennettiin ja purutettiin sekä matkan varrelle hankittiin uudet kyltit. Latuverkostoja pidettiin talvisin kunnossa arkisin. Valaistus ohjattiin 5 kilometrin ladulle päivittäin klo 16 – 21 (pl päivät jolloin -18 astetta).

Myynnissä ja markkinoinnissa käyttöön otettu varausjärjestelmä hyödynnettiin eri markkinointikanavissa: Booking.com, GoFinland, ProLomat, Hostels, näiden järjestelmien välillä on rajapinta virheiden välttämiseksi. Majoitustilamme näkyvät näin mm. Tripadvisorissa ja Momondo – portaaleissa. Järjestelmän avulla hallinnoidaan kaikkia asiakaskontakteja. Varausrjestelmän myötä Oivankissa on majoittunut kansainvälisiä Online –asiakkaita vuoden 2016 aikana.

Oivanki tekee yhteistyötä Suomen nuorisokeskukset ry:n markkinointitiimin kanssa. Oivangin markkinointisuunnitelma sisältää SNK:n markkinoinnissa esitettyjä toimintoja ja tapahtumia. Vuonna 2016 olimme mm. Educa –messuilla ja kirkon nuorisotyön messuilla. SNK:n kautta samimme koko henkilöstön kanssa some koulutusta, jonka avulla jokainen pystyy aktivoimaan itseänsä sosiaalisen markkinoinnin parissa.

Hostel järjestön kautta Oivanki osallistui mm. Matkamessuille 2016. Oivangilla oli myös puheenvuoro yhdistyksille tarkoitetuissa markkinointitilaisuudessa Helsingissä.

Oivanki itse osallistui Ruka koululla järjestettyihin messuihin muiden paikkakunnan yrittäjien kanssa.

Oivangin kylttien uusimisessa toteutettiin piharakennusten nimeäminen ja siihen liittyvä kyltitys. Kukin rakennus sai oman nimen ja näi ollen rakennusten myynti ja markkinointi helpottui.

Yhtiön talouden toinen vuosi keräsi suoraan myynnistä saatua liikevaihtoa 629 419 euroa (ed. vuosi 586 092 euroa). Liiketoiminnan muita tuottoja ovat rahoittajalta saatu toiminta-avustus 310 000 euroa sekä hankkeista ja projektiraoista saatu tuotto yhteensä 467 083 euroa (ed. vuosi 439 599 euroa).

TILI	EUROA
Liikevaihto	629 419
Liiketoiminnan muut tuotot	467 083
-Materiaalit ja palvelut	191 870
-Henkilöstökulut	508 847
-Poistot ja arvonalennukset	49 041
-Liiketoiminnan muut kulut	344 368
= Liikevoitto	2 374
-Rahoitustuotot ja kulut	57
-Tuloverot	
Tilikauden voitto	2 431

Oivangin toteutettiin seuraavanlaisia kehittämissuunnitelmia vuonna 2016: avantopumppu (saunan kalusteet hanke), kuvauskojut, rannan raivaus, latu-urien levitys, purutus ja valaistuksen parantaminen. Muita korjauskohteita olivat aktiviteettirata, varastoseinämät.

Talous ja tunnusluvut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Liikevaihto	586 091	600 000	629 419
Liiketoiminnan muut tuotot ja avustukset	439 500	400 000	467 083
(Käyttökate) Liikevoitto	1 209	0	2 374
Tilikauden tulos	897	0	2 431
Oma pääoma	557 906		615 424
Vieras pääoma	114 283		120 528

Käyttöomaisuus

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Arvo 1.1.	0	40 000	64 266
Lisäykset	85 692		57 519
Vähennykset			
Poistot (sumu)	21 426	10 000	30 446
Arvo 31.12.	64 266	30 000	91 339

Tunnusluvut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Henkilöstön lkm	11	10	10
Nuorisokäyttöpäivät	8 476	9 130	9 583
Muut käyttöpäivät	1 737	1 870	1 551
Majoitusvuorokaudet	10 213	11 000	11 134

Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy

Yleistä

Naturpolis Oy:n tehtävänä on kehittää yritysten ja yhteisöjen toimintaedellytyksiä Koillis-Suomessa sekä edistää kuntien ja elinkeinoelämän keskinäistä yhteistoimintaa. Yrityskehityspalvelut, aluekehityspalvelut ja aluemarkkinointi tukevat yhtiön osakaskuntien sekä alueen muiden kuntien yhteistä aluekehitystyötä, elinkeinopolitiikkaa sekä vahvistavat alueen kilpailukykyä ja vetovoimaa. Naturpolis Oy:n strategiana oli tarjota alueen toimialojen ja yritysten eri elinkaarivaiheisiin parhaita kokonaisratkaisuja sisältäviä elinkeino- ja aluekehityspalveluita. Toiminnan tavoitteena on yritysten kasvun tukeminen, toimialojen kilpailukykyyn vahvistaminen ja alueen vetovoiman lisääminen.

Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelma yhdistää alueen yrityselämän näkemykset, kuntien elinkeinopoliittiset tavoitteet sekä Koillis-Suomen elinkeinostrategian linjaukset yhteiseksi toimenpideohjelmaksi. Ohjelman tavoitteina ovat Koillismaan kilpailukykyyn, elinvoimaisuuden, viihtyisyyden ja vetovoiman kehittäminen. Ohjelman laidinnassa on huomioitu erityisesti Kuusamon kaupunkistrategian elinvoimanäkökulman sekä Taivalkosken elinvoimaohjelman asettamat tavoitteet.

Koillismaan elinvoimaohjelmalla toteutetaan osaltaan Pohjois-Pohjanmaan maakuntaohjelmaa tuomalla esiin alueellisen kilpailukykyyn keskeiset tekijät ja niiden kehittämiseksi tarvittavia toimenpiteitä. Ohjelman teemoissa korostuvat erityisesti kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen, julkisen ja yksityisen sektorin välisen yhteistyön kehittäminen, nuoriin panostaminen sekä yrittäjyysilmapiirin kokonaisvaltainen kehittäminen kunnissa.

Operatiivinen toiminta

Vuoden 2016 toiminta perustui toimintaympäristössä tapahtuviin yrityskehityspalveluita, aluekehitystä ja alueen markkinointia ohjaaviin tekijöihin. Yrityskehityspalveluiden tavoitteena on palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen sekä palveluvalikoiman laajentaminen yrityksen eri elinkaarivaiheita tukeviksi. Aluekehityspalveluiden osalta on tavoitteena muodostaa ohjelmallinen kokonaisuus. Aluemarkkinoinnilla parannetaan alueen imagoa, tunnettuutta ja vetovoimaa.

Yrityskehityspalvelut

Naturpolis Oy:n asiakastietojärjestelmään kirjattiin yhteensä 450, Kuusamo 302, Taivalkoski 148 yrityskehityspalveluiden neuvontatapaamista. Sidosryhmätehtävistä Taivalkosken elinvoimatyöryhmän koordinoitavat ja Kuusamon kaupunkistrategian valmistelutehtävät ovat kuuluneet yrityskehityspalveluiden tehtäviin. Yrityskehityspalveluiden neuvontapalvelut kattoivat kaikki yritystoiminnan elinkaaren mukaiset tehtävät: aloittavat yrittäjät, kasvavat yritykset ja yritysten muutostilanteet. Lisäksi yrityskehitykseen liittyvissä tehtävissä on hyödynnetty Koillismaan seudullisten yrityskehityspalveluiden tarjoamia palveluita.

Tärkeimpiä sidosryhmiä ovat omistajakuntien Taivalkosken ja Kuusamon lisäksi Oulun kauppakamarin Koillismaan osasto, Yritys-Suomi Koillismaa ja seudulliset yrityskehityspalvelut, Taivalkosken elinvoimatyöryhmä, Taivalkosken Yrittäjät ry, Taivalkosken Matkailuyhdistys ry, Kuusamon Yrittäjät ry, Ruka-Kuusamo Matkailu ry, Koillis-Suomen Aikuiskoulutus Oy, Kainuun Ammattiopisto, Oulun Seudun Ammattiopisto, ELY-keskus, TE-toimisto, Verohallinto ja Finnvera Oyj.

Yritys-Suomi Koillismaan ja seudullisten yrityspalveluiden yhteistyöryhmän tärkein tehtävä on koordinoida tarjottuja yrityspalveluita. Finnveran lainalausuntoja annettiin kolme. Barentsin alueen urakkatarjouspyyntöjen välittämistä jatkettiin toimialueen yrityksille. Toiminta nykymuotoisena päättyi vuoden 2016 lopussa.

Aluekehityspalvelut

Aluekehityspalveluilla vahvistettiin seudun elinvoimaisuutta ja kilpailukykyä edistämällä ja koordinoimalla Koillismaa 2014+ elinvoimaohjelman toimeenpanoa. Elinvoiman kehitystä seurattiin kuukausittain laatimalla aluekehityksen ajankohtaiskatsaus, joka toimitettiin yhtiön hallitukselle ja seudulliselle kehittämistyöryhmälle. Katsauksessa seurattiin työvoimatilastoja, asukaslukuja sekä hanketoimintaa. Toimintaa linjasivat kuntien ja Naturpoliksen toimintasuunnitelmat. Elinvoimatoimenpiteiden valmistelun ja seurannan lisäksi keskityttiin hanketoiminnan kehittämiseen mm. ottamalla käyttöön projektihallintaohjelma Reportronic. Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin mm. kuntien, rahoittajien, tutkimuslaitosten, kehittämisorganisaatioiden, TE-hallinnon, yrittäjäjärjestöjen, matkailuyhdistysten, oppilaitosten ja Metsähallituksen kanssa.

Käynnissä olleet kehittämishankkeet:

- Elintarvikkeista ja luonnosta elinvoimaa Koillismaalle
- Kesämatkailun Master plan
- Uusia liikeideoita ja työpaikkoja
- Tilalle uudistuva yrittäjyys
- Rajavesistöyhteistyön kehittäminen
- Gateway to Kuusamo Lapland
- Flavours of Kuusamo Lapland
- Elintarvikealan kasvuohjelma
- Tapahtumatuotannon kehittämisselvitys Koillismaalla
- Luonnonvaratuotannon kehittäminen Koillismaalla
- Bioproduct Investments in Kuusamo Region
- Talvisärki

Hankkeet, joissa Naturpolis Oy osatoteuttajana:

- Slow Adventure in Northern Territories
- Arctic Image – aluemarkkinointi AV-sisältöjä hyödyntäen
- Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan matkailutieto
- Kasvua ja kansainvälisyyttä Oulunkaarella ja Koillismaalla

Hankkeet ja muut kehittämistoimenpiteet, joille myönnettiin rahoitusta seudullisesta kehittämisrahastosta vuonna 2016:

- Sirpaleista kokonaisuuksia työmarkkinoille -hanke
- Ruka Nordic Opening –tapahtuman aluetaloudellisten vaikutusten selvitys
- Ruka Business Forum –tilaisuus
- TUI Holland markkinointituki
- Suomalaisen saunan brändin kehittäminen –hanke
- TUI Spain –charterlentosarja
- Asteria Expedition –charterlentosarja
- Uudistetun Voigt –charterlentosarja
- Polar Night Light –valofestivaali
- Business Kuusamo –golftapahtuma
- Maaseudun arjen palveluverkosto –hanke

Aluemarkkinointi

Aluemarkkinoinnilla tuetaan yrittäjyyttä ja toimintaympäristön kehittämistä sekä lisätään alueen houkuttelevuutta yritysten, investointien ja uusien asukkaiden saamiseksi Koillismaalle. Tärkeimmät markkinointivälineet ovat olleet internet-sivut, sähköinen uutiskirje sekä sosiaalinen media. Lukuisat alueella järjestetyt tapahtumat tukevat aluemarkkinointia niiden saaman medianäkyvyyden kautta.

Ajankohtaisista asioista tiedotettiin pääasiassa lehdistötiedottein sekä sähköisiä medioita (www-sivut, facebook) hyödyntämällä. Paikallislehdet uutisoivat yhtiön toiminnasta säännöllisesti (hankkeet, tapahtumat ym.), ja yksittäisiä tapahtumia markkinoitiin myös lehti-ilmoituksin. Kuusamo Region – sähköinen uutiskirje julkaistiin kuusi kertaa vuoden aikana.

Yhteistyössä Kuusamon Yrittäjät ry:n ja Oulun kauppakamarin kanssa toteutettiin Ruka Business Forum –tapahtuma, joka pidettiin Ruka Nordicin yhteydessä 24.11.2016. Aluemarkkinoinnissa hyödynnettiin käynnissä olevia hankkeita ja niiden markkinointitoimenpiteitä. Taivalkosken kunnalle tehtiin uusi esite sekä sähköisenä että paperiversiona. Yhtiön internetsivusto uudistettiin mobiilikäyttöön soveltuviksi.

Tiedottajan työajasta käytettiin 50% Arctic Image - aluemarkkinointi AV-sisältöjä hyödyntäen –hankkeeseen, josta saatiin lisäresurssia alueen markkinointiin.

Talous ja tunnusluvut

Talous	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Liikevaihto	1 088 494	698149	1 078 642
Liiketoiminnan muut tuotot, (lähinnä hankkeet)	431 929	472036	677 787
(Käyttökate) Liikevoitto	36 742	0	-11 469
Tilikauden tulos	34 459	0	-12 684
Oma pääoma	436 889	561494	510 091
Vieras pääoma	243 269	370000	392 841
Tunnusluvut	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Henkilöstön lkm	13	14	14
Palkat/€/henkilö	52 428	53301	57 474
Asiakaskontaktit	1500		2000

Käyttötalouden toteutumisvertailu

(€)	Talousarvio	Muutos	Ta-yht.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Kaupunginhallitus/Keskushallinto						
Tulot, ulkoiset	791 900		791 900	778 068	13 832	98,3
Tulot, sisäiset	8 816 400		8 816 400	9 037 664	-221 264	102,5
Tulot, yht.	9 608 300		9 608 300	9 815 732	-207 432	102,2
Valm. omaan käyttöön				1 413	-1 413	
Menot, ulkoiset	-12 141 900		-12 141 900	-11 274 952	-866 948	92,9
Menot, sisäiset	-1 603 790		-1 603 790	-1 642 742	38 952	102,4
Menot, yht.	-13 745 690		-13 745 690	-12 917 694	-827 996	94,0
Toimintajäämä	-4 137 390		-4 137 390	-3 100 549	-1 036 841	74,9
Perusturvalautakunta						
Tulot, ulkoiset	10 751 000		10 751 000	11 293 409	-542 409	105,0
Tulot, sisäiset	82 200		82 200	245 247	-163 047	298,4
Tulot, yht.	10 833 200		10 833 200	11 538 656	-705 456	106,5
Valm. omaan käyttöön					0	
Menot, ulkoiset	-60 022 000	-2 800 000	-62 822 000	-61 638 251	-1 183 749	98,1
Menot, sisäiset	-5 892 264		-5 892 264	-6 283 421	391 157	106,6
Menot, yht.	-65 914 264	-2 800 000	-68 714 264	-67 921 672	-792 592	98,8
Toimintajäämä	-55 081 064	-2 800 000	-57 881 064	-56 383 016	-1 498 048	97,4
Kasvatus- ja sivistyslautakunta						
Tulot, ulkoiset	1 979 000		1 979 000	2 876 828	-897 828	145,4
Tulot, sisäiset	77 470		77 470	122 799	-45 329	158,5
Tulot, yht.	2 056 470		2 056 470	2 999 627	-943 157	145,9
Valm. omaan käyttöön				380	-380	
Menot, ulkoiset	-28 156 000		-28 156 000	-28 511 621	355 621	101,3
Menot, sisäiset	-8 717 560		-8 717 560	-8 898 955	181 395	102,1
Menot, yht.	-36 873 560		-36 873 560	-37 410 576	537 016	101,5
Toimintajäämä	-34 817 090		-34 817 090	-34 410 570	-406 520	98,8
Nuorisokeskus Oivanki						
Tulot, ulkoiset			0	0	0	
Tulot, sisäiset					0	
Tulot, yht.	0		0	0	0	
Valm. omaan käyttöön						
Menot, ulkoiset			0	-18	18	
Menot, sisäiset			0	0	0	
Menot, yht.	0		0	-18	18	
Toimintajäämä	0		0	-18	18	
Yhdyskuntatekniikka						
Tulot, ulkoiset	4 712 400		4 712 400	5 584 339	-871 939	118,5
Tulot, sisäiset	12 031 196		12 031 196	12 893 288	-862 092	107,2
Tulot, yht.	16 743 596		16 743 596	18 477 627	-1 734 031	110,4
Valm. omaan käyttöön	400 000		400 000	464 650	-64 650	116,2
Menot, ulkoiset	-12 821 400		-12 821 400	-13 579 305	757 905	105,9
Menot, sisäiset	-4 778 652		-4 778 652	-5 448 907	670 255	114,0
Menot, yht.	-17 600 052		-17 600 052	-19 028 212	1 428 160	108,1
Toimintakate	-456 456		-456 456	-85 935	-370 521	18,8

(€)	Talousarvio	Muutos	Ta-yht.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Maankäyttö sopimukset						
Tulot, ulkoiset	100 000		100 000	375 631	-275 631	375,6
Tulot, sisäiset				0		
Tulot, yht.	100 000		100 000	375 631	-275 631	375,6
Menot, ulkoiset	-70 000		-70 000	0	-70 000	0,0
Menot, sisäiset	-15 000		-15 000	-15 000	0	100,0
Menot, yht.	-85 000		-85 000	-15 000	-70 000	17,6
Toimintakate	15 000		15 000	360 631	-345 631	2404,2
Rukan pysäköintilaitos						
Tulot, ulkoiset	670 000		670 000	669 840	160	100,0
Tulot, sisäiset				45	-45	
Tulot, yht.	670 000		670 000	669 885	115	100,0
Menot, ulkoiset	-100 000		-100 000	-97 197	-2 803	97,2
Menot, sisäiset				-10 018	10 018	
Menot, yht.	-100 000		-100 000	-107 215	7 215	107,2
Toimintakate	570 000		570 000	562 670	7 330	98,7
Yhteiset erät						
Tulot, ulkoiset	200 000		200 000	1 649 336	-1 449 336	824,7
Tulot, sisäiset				0		
Tulot, yht.	200 000		200 000	1 649 336	-1 449 336	824,7
Menot, ulkoiset	-28 000		-28 000	-10 712	-17 288	38,3
Menot, sisäiset				0	0	
Menot, yht.	-28 000		-28 000	-10 712	-17 288	38,3
Toimintajäämä	172 000		172 000	1 638 623	-1 466 623	952,7

(€)	Talousarvio	Muutos	Ta-yht.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
Yhteensä						
Tulot, ulkoiset	19 204 300		19 204 300	23 227 451	-4 023 151	120,9
Tulot, sisäiset	21 007 266		21 007 266	22 299 043	-1 291 777	106,1
Tulot, yht.	40 211 566		40 211 566	45 526 494	-5 314 928	113,2
Valm. omaan käyttöön	400 000		400 000	466 443	-66 443	116,6
Menot, ulkoiset	-113 339 300	-2 800 000	-116 139 300	-115 112 056	-1 027 244	99,1
Menot, sisäiset	-21 007 266		-21 007 266	-22 299 043	1 291 777	106,1
Menot, yht.	-134 346 566	-2 800 000	-137 146 566	-137 411 099	264 533	100,2
Toimintakate/-jäämä	-93 735 000	-2 800 000	-96 535 000	-91 418 162	-5 116 838	94,7

Tuloslaskelman toteutuminen

Ulkoinen

			Talousarvio		Tilinpäätös	Poikkeama	Tot-%
	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio-muutosten jälkeen				
Toimintatuotot							
Myyntituotot	6 650 841		6 650 841	7 533 876	-883 035	113,3	
Maksutuotot	6 235 994		6 235 994	7 191 972	-955 978	115,3	
Tuet ja avustukset	1 892 917		1 892 917	2 693 957	-801 040	142,3	
Vuokratuotot	4 146 948		4 146 948	4 151 659	-4 711	100,1	
Muut toimintatuotot	277 600		277 600	1 655 987	-1 378 387	596,5	
Toimintatuotot	19 204 300		19 204 300	23 227 451	-4 023 151	120,9	
Valmistus omaan käyttöön	400 000		400 000	466 443	-66 443	116,6	
Toimintakulut							
Henkilöstökulut							
Palkat ja palkkiot	-40 139 503	-568 000	-40 707 503	-39 817 525	-889 978	97,8	
Henkilöstökorvaukset	52 100		52 100	640 603	-588 503	1229,6	
Henkilösivukulut							
Eläkekulut	-11 030 303	-97 000	-11 127 303	-10 654 881	-472 422	95,8	
Muut henkilösivukulut	-2 346 059	-35 000	-2 381 059	-2 538 145	157 086	106,6	
Henkilöstökulut	-53 463 765	-700 000	-54 163 765	-52 369 948	-1 793 817	96,7	
Palvelujen ostot	-46 123 754	-2 093 500	-48 217 254	-46 768 241	-1 449 013	97,0	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 611 126		-6 611 126	-6 967 966	356 840	105,4	
Avustukset	-5 443 756	-6 500	-5 450 256	-7 107 996	1 657 740	130,4	
Vuokramenot	-1 454 743		-1 454 743	-1 540 681	85 938	105,9	
Muut toimintakulut	-242 156		-242 156	-357 224	115 068	147,5	
Toimintakulut	-113 339 300	-2 800 000	-116 139 300	-115 112 056	-1 027 244	99,1	
Toimintakate	-93 735 000	-2 800 000	-96 535 000	-91 418 162	-5 116 838	94,7	
Verotulot	52 068 000		52 068 000	51 794 401	273 599	99,5	
Valtionosuudet	45 438 000		45 438 000	46 600 341	-1 162 341	102,6	
Rahoitustuotot ja kulut							
Korkotuotot	51 000		51 000	-35 475	86 475	-69,6	
Muut rahoitustuotot	1 200 000		1 200 000	1 700 819	-500 819	141,7	
Korkokulut	-650 000		-650 000	-502 261	-147 739	77,3	
Muut rahoituskulut	-82 000		-82 000	-234 723	152 723	286,2	
Rahoitustuotot ja -kulut	519 000	0	519 000	928 359	-409 359	178,9	
Vuosikate	4 290 000	-2 800 000	1 490 000	7 904 940	-6 414 940	530,5	
Poistot ja arvonalentumiset	-5 100 000		-5 100 000	-6 250 789	1 150 789	122,6	
Tilikauden tulos	-810 000	-2 800 000	-3 610 000	1 654 150	-5 264 150	-45,8	
Rahastojen vähennys	810 000		810 000	539 741	270 259	66,6	
Tilikauden ylijäämä	0	-2 800 000	-2 800 000	2 193 891	-4 993 891	-78,4	

Verotulojen ja valtionosuuksien erittely

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot. %
Verotulot	52 068 000		52 068 000	51 794 401,15	-273 598,85	99,5
Kunnan tulovero	42 149 000		42 149 000	41 661 755,89	-487 244,11	98,8
Kiinteistövero	7 007 000		7 007 000	6 828 307,00	-178 693,00	97,4
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 912 000		2 912 000	3 304 338,26	392 338,26	113,5
Valtionosuudet	45 438 000		45 438 000	46 600 341,00	1 162 341,00	102,6
Kunnan peruspalv. vo (ilman tas.)	36 540 000		36 540 000	37 434 324,00	894 324,00	102,4
Verotuloihin perustuva vo	10 600 000		10 600 000	10 663 052,00	63 052,00	100,6
Opetus- ja kultt. valtionosuus	-1 702 000		-1 702 000	-1 497 035,00	204 965,00	88,0
				Verotettavat ansio- ja pääomatulot		Muutos-%
	Tulovero-%					
Verovuosi 1998	18,00			142 349 173,61		
Verovuosi 1999	18,00			144 057 046,82	1,20	
Verovuosi 2000	18,00			149 488 972,09	3,80	
Verovuosi 2001	18,00			154 914 859,78	3,63	
Verovuosi 2002	18,00			159 110 334,11	2,71	
Verovuosi 2003	18,00			163 416 300,00	2,71	
Verovuosi 2004	18,00			166 489 206,94	1,88	
Verovuosi 2005	18,00			169 974 705,28	2,09	
Verovuosi 2006	18,75			177 142 526,45	4,22	
Verovuosi 2007	18,75			188 738 742,77	6,55	
Verovuosi 2008	18,75			198 219 982,35	5,02	
Verovuosi 2009	18,75			195 125 866,67	-1,56	
Verovuosi 2010	19,50			195 671 717,95	0,28	
Verovuosi 2011	19,50			199 226 092,31	1,82	
Verovuosi 2012	19,50			202 425 107,69	1,61	
Verovuosi 2013	19,50			209 616 661,54	3,55	
Verovuosi 2014	20,00			211 044 960,00	0,68	
Verovuosi 2015	20,00			209 381 005,00	-0,79	
Verovuosi 2016	20,00					
Kiinteistöveroprosentit						
Yleinen	1,10 %					
Vakituinen asuinrakennus	0,50 %					
Muu asuinrakennus	1,10 %					
Voimalaitokset	2,50 %					
Yleishyödylliset yhteisöt	-					
Rakentamaton rakennuspaikka	-					

9.2. Investointiosan toteutuminen

Alla olevassa taulukossa on esitetty yhteenveto investointien toteutumasta, jonka nettomääräinen loppusumma on 7,3 miljoonaa euroa. Nettoinvestointien toteutumaprosentti oli 89,6 muutettuun talousarvioon nähden, joten nettomääräisesti investoinnit toteutuivat alle talousarvion, euromääräinen alitus 841.628,07 euroa.

	Kustannusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-% käyt. %	Kust. arv %
INVESTOINNIT									
IRTAIMISTO									
Keskushallinto/ Irtaimisto									
Menot	-186 000		-90 000	-71 000	-161 000	-75 610	-85389,81	47,0	
Tulot									
Nettomeno	-186 000		-90 000	-71 000	-161 000	-75 610	-85389,81	47,0	
Perusturva/ Irtaimisto									
Menot	-496 000		-200 000		-200 000	-195 039	-4961,26	97,5	
Tulot						1 182	-1181,60		
Nettomeno	-496 000		-200 000		-200 000	-193 857	-6142,86	96,9	
Sivistys/ Irtaimisto									
Menot	-223 200		-100 000		-100 000	-99 210	-790,20	99,2	
Tulot									
Nettomeno	-223 200		-100 000		-100 000	-99 210	-790,20	99,2	
Yhdyskuntateknikka/ Irtaimisto									
Menot	-322 400		-100 000		-100 000	-98 760	-1240,46	98,8	
Tulot									
Nettomeno	-322 400		-100 000		-100 000	-98 760	-1240,46	98,8	
IRTAIMISTO									
Menot	-1 227 600		-490 000	-71 000	-561 000	-468 618	92381,73	83,5	
Tulot						1 182	1181,60		
Nettomeno	-1 227 600		-490 000	-71 000	-561 000	-467 437		83,3	

	Kustan- nusrarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust. arv käyt. %
KAUPUNGIN PERUSPALVELUTUOTANTOA TUKEVAT INVESTOINNIT									
OMAISUUDEN KUNNOSSAPITO JA KEHITTÄMINEN									
Terveyskeskuksen tilojen muutokset ja saneeraukset									
Menot	-987 851	-146 654	-650 000		-650 000	-815 799	165799,08	125,5	121
Tulot									
Nettomeno	-987 851	-146 654	-650 000		-650 000	-815 799	165799,08	125,5	121
Tk:n vuodeos. Ja päivystyksen muutostyöt									
Menot				-30 000	-30 000	-6 480	-23520,00	21,6	
Tulot									
Nettomeno	0			-30 000	-30 000	-6 480	-23520,00	21,6	
Keva-keskuksen laajennus 2015-2017									
Menot	-905 200		-300 000		-300 000	-282 752	-17247,89	94,3	39
Tulot									
Netto	-905 200		-300 000		-300 000	-282 752	-17247,89	94,3	39
Käylän koulun peruskorjaus									
Menot	-248 000		-80 000		-80 000	-101 091	-181091,48	126,4	51
Tulot									
Netto	-248 000		-80 000		-80 000	-101 091	-181091,48	126,4	51
KAO Kmo yks. oppimisymp. perusk. (opetuskeittiö)									
Menot	-1 984 000		-100 000		-100 000	-86 594	-186593,80	86,6	5
Tulot									
Nettomeno	-1 984 000		-100 000		-100 000	-86 594	-186593,80	86,6	5
Uimahallin peruskorjaus+Uimahallin piha									
Menot	-1 913 642	-143 260	-1 400 000		-1 400 000	-1 291 322	-108678,22	92,2	93
Tulot	740 000		74 000		74 000	152 000	78000,00		
Nettomeno	-1 173 642	-143 260	-1 326 000		-1 326 000	-1 139 322	-30678,22	85,9	136
Valmiussuunnitteluun liittyvät työt									
Menot	-347 200		-180 000		-180 000	-161 254	-18745,70	89,6	58
Tulot									
Nettomeno	-347 200		-180 000		-180 000	-161 254	-18745,70	89,6	58
Vesikatkojen peruskorjaukset									
Menot	-657 200		-230 000	-100 000	-330 000	-180 991	-149008,91	54,8	34
Tulot									
Nettomeno	-657 200		-230 000	-100 000	-330 000	-180 991	-149008,91	54,8	34

	Kustan- nusrarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust. arv käyt. %
Kiinteistöjen peruskorjaus + takuuajan työt (yhdyiskuntatekniikka)									
Menot	-1 860 000		-500 000		-500 000	-545 216	-45215,62	109,0	36
Tulot						5 760			
Nettomeno	-1 860 000		-500 000		-500 000	-539 456	-39455,62	107,9	36
Nilon koulun ruokalan remontti						-160 734			
Sisäverkkojen rakentaminen						-5 441			
Kiinteistöjen valvonta ja automatiikka						-13 000			
Kiinteistöjen energiasäästösoj. ja selvitykset						-36 608			
						5 760			
Vesikatkojen ym. saneeraus/616						-2 050			
Kiinteistöjen muutos ja saneeraustyöt/708						-9 155			
KAO:n väestönsuojan vesikatto/803						-38 965			
Porkkatörmän toimintakeskuksen muutostyöt						-7 672			
Hammashoidon huoneen muutostyöt/806						-12 819			
Porkkatörmän päiväk.ulko-oven uusinta/807						-235,65			
Nilon koulun ruokalan linjasto						-32 900			
Kirjaston hissi ja lopputyöt/810						-54 099			
Kaupungintalon paikoitus						-15 801			
Kuusamotalon IV- ja peltityöt						-10 133			
Kuuselan muutostyöt 2016-2017/820						-4 451			
Kaupungintalon valaistus						-138 584			
Tekninen/kohdentamattomat saneeraus + ta						-2 568			
Kaupungin peruspalvelua tukevat investoinnit yhteensä Omaisuuden kunnossapito ja kehittäminen									
Menot	-8 903 093	-289 914	-3 440 000	-130 000	-3 570 000	-3 471 499		97,2	52
Tulot			74 000		74 000	157 760		213,2	
Nettomeno	-8 903 093	-289 914	-3 366 000	-130 000	-3 496 000	-3 313 739	-182260,74	94,8	50
KAUPUNGIN PERUSPALVELUTUOTANTOA TUKEVAT INVESTOINNIT									
KULTTUURIIN JA VAPAA-AIKAAN LIITTYVÄT INVESTOINNIT									
Jäähalli/ monitoimihalli									
Menot	-5 542 800		-70 000		-70 000	-70 127	127,49	100,2	2
Tulot	740 000								
Nettomeno	-4 802 800		-70 000		-70 000	-70 127	127,49	100,2	2
Urheilukentän pinnoitteen peruskorjaus									
Menot	-248 000		-200 000	-50 000	-250 000	-240 106	-9893,54	96,0	120
Tulot	36 000		36 000		36 000	53 000			183
Nettomeno	-212 000		-164 000	-50 000	-214 000	-187 106	26893,54	87,4	109
Kaupungin peruspalvelua tukevat investoinnit yhteensä Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit									
Menot	-5 790 800	0	-270 000	-50 000	-320 000	-310 234		96,9	7
Tulot	776 000		36 000		36 000	53 000		147,2	
Nettomeno	-5 014 800	0	-234 000	-50 000	-284 000	-257 234	26766,05	-90,6	6
Kaupungin peruspalvelua tukevat investoinnit yhteensä									
Menot	-14 693 893	0	-3 710 000	-180 000	-3 890 000	-3 781 733		97,2	32
Tulot	776 000	0	110 000	0	110 000	210 760			34
Nettomeno	-13 917 893	0	-3 600 000	-180 000	-3 780 000	-3 570 973	-209026,79	94,5	32

	Kustan- nusrarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust. arv käyt. %
PERUSINFRASTRUKTUURI									
Omaisuu den hankinta (keskushallinto)									
Menot	-982 080		-392 000	-552 359	-944 359	-546 612	-1490971,02	57,9	69
Tulot									
Nettomeno	-982 080		-392 000	-552 359	-944 359	-546 612	-1490971,02	57,9	69
Viherrakentaminen									
Menot	-186 000		-50 000		-50 000	-39 634	10366,47	79,3	26
Tulot									
Nettomeno	-186 000		-50 000		-50 000	-39 634	10366,47	79,3	26
Yksityistiet (yhdyskuntateknikka)									
Menot	-334 800		-90 000	-40 000	-130 000	-119 380	-10620,00	91,8	44
Tulot	120 000		40 000	20 000	60 000	69 314	-9314,00	115,5	72
Nettomeno	-214 800		-50 000	-20 000	-70 000	-50 066	-19934,00	71,5	29
Kuusamon kaupungin ympäristöhankeohjelma									
Menot	-806 000		-200 000		-200 000	-152 251	47748,84	76,1	23
Tulot									
Nettomeno	-806 000		-200 000		-200 000	-152 251	47748,84	76,1	23
			-160 000		-160 000	-115 356	-44643,89		
			-40 000		-40 000	-36 895	-3104,95		
Laajakaistan rakentaminen									
Menot	-310 000		-100 000		-100 000	-56 795	-43205,19	56,8	23
Tulot									
Nettomeno	-310 000		-100 000		-100 000	-56 795	-43205,19	56,8	23
Kuituverkon kehittämisen									
Menot	-434 000		-100 000	30 000	-70 000	0	0,00		
Tulot									
Nettomeno	-434 000		-100 000	30 000	-70 000	0	0,00		
Liikenneväylät ja -alueet sekä yhteishankkeet tielaitoksen kanssa									
Menot	-1 116 000		-300 000		-300 000	-253 633	46366,52	84,5	28
Tulot						8 065			
Nettomeno	-1 116 000		300 000		-300 000	-245 569	54431,04	81,9	27
			-49 000		-49 000	-36 194	12805,71	73,9	
			-48 000		-48 000	-49 710	-1710,02	103,6	
			-190 000		-190 000	-149 946	40053,83	78,9	
						8 065	8064,52		
			-13 000		-13 000	-17 783	-4783,00	136,8	
Kaavateiden liik.järj. Juhannuskall.kohdalla									
Menot	-1 488 000		-1 200 000		-1 200 000	-1 414 486	-214486,49	117,9	118
Tulot	296 000		296 000		296 000	437 095			
Nettomeno	-1 192 000		-904 000		-904 000	-977 392	-73391,53	108,1	102
Perusinfrastruktuuriin liittyvät investoinnit yhteensä									
Liikenneväylät ja alueet									
Menot	-5 656 880		-2 432 000	-562 359	-2 994 359	-2 582 791	411567,51	86,3	57
Tulot	120 000		336 000	20 000	356 000	514 473	158473,48	144,5	532
Nettomeno	-5 536 880		-2 096 000	-542 359	-2 638 359	-2 068 318	570040,99	78,4	46

	Kustan- nuservio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust. arv käyt. %
ELINKEINOJEN KEHITTÄMISTÄ TUKEVAT INVESTOINNIT									
MATKAILUA TUKEVAT JA MUUT ELINK.POL.INV.									
Reitistöt									
Menot	-496 000		-100 000		-100 000	-164 015	-64014,63	164,0	41
Tulot					0	3 440			
Nettomeno	-496 000		-100 000		-100 000	-160 575	-60574,63	160,6	40
Rukan hiihtostadionin muutostyöt									
Menot	-248 000		-200 000	-800 000	-1 000 000	-1 000 749	748,98	100,1	500
Tulot							0,00		
Nettomeno	-248 000		-200 000	-800 000	-1 000 000	-1 000 749	748,98	100,1	500
Nuorisokeskus Oivangin vanhan saunan muutto									
Menot	0		0	-50 000	-50 000	0	-50000,00	0,0	
Tulot				35 000	35 000				
Nettomeno	0		0	-15 000	-15 000	0	-15000,00	0,0	
Menot	0	0	-300 000	-850 000	-1 150 000	-1 164 764	14763,61	101,3	
Tulot	0	0	0	35 000	35 000	3 440	31560,00	9,8	
Nettomeno	0	0	-300 000	-815 000	1 115 000	-1 161 324	-46323,61	-104,2	
ELINKEINOJEN KEHITYSTÄ TUKEVAT INVESTOINNIT									
Muut elinkeinopoliittiset investoinnit									
Länsi-Ruka (maankäyttösopimukset)									
Menot			-500 000		-500 000	-80	-499920,00	0,0	
Tulot			500 000		500 000	80	499920,00	0,0	
Nettomeno			0		0	0	0,00		
Maankäyttösop. Rakenn. Rukan tiet									
Menot						-21 948	21948,36		
Tulot						21 948	-21948,36		
Nettomeno			0		0	0	0,00		
Elinkeinojen kehittämistä tukevat investoinnit									
Rukan alueen investoinnit (maankäyttösopimukset)									
Menot	0		-500 000	0	-500 000	-22 028	477971,64	4,4	
Tulot	0		500 000	0	500 000	22 028	-477971,64	4,4	
Nettomeno	0		0	0	0	0	0,00		
Juustokairan esikäsittelyaltaat									
Menot		-124 000		-100 000	100 000	0	0		
Tulot									
Nettomeno		-124 000		-100 000	100 000	0	0		

	Kustan- nusarvio (sis. alv)	Edell. vuosien käyttö	Talousarvio	Muutos	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%	Kust. arv käyt. %
Keskustan kaupunkiympäristön kehittäminen									
Menot	-248 000		-50 000		-50 000	-34 791	-15208,93	69,6	17
Tulot						1 491	-1491,00		
Nettomeno	-248 000		-50 000		-50 000	-33 300	-16699,93	66,6	17
Kurkijärven teollisuusalueen liikennejärjestelyt									
Menot	-37 200		-30 000		-30 000	0		0,0	0
Tulot									
Nettomeno	-37 200		-30 000		-30 000	0		0,0	0
Elinkeinojen kehittämistä tukevat investoinnit									
Muut elinkeinopoliittiset investoinnit									
Menot	-409 200		-680 000	100 000	-580 000	-56 819	523180,57	9,8	
Tulot	0		0	0	500 000	23 519	-476480,64	4,7	
Nettomeno	-409 200		-680 000	100 000	-80 000	-33 300	46699,93		
Investoinnit									
Elinkeinojen kehittämistä tukevat investoinnit									
Menot	-1 153 200		-980 000	-750 000	-1 730 000	-1 221 583	508416,96	70,6	
Tulot			500 000	35 000	535 000	26 959	-508040,64	5,0	
Nettomeno	-1 153 200		-480 000	-715 000	-1 195 000	-1 194 624	376,32		
RAKENTAMINEN									
Menot	-22 731 573		-7 122 000	-1 492 359	-8 614 359	-7 586 108	1028251,26	88,1	
Tulot	896 000		946 000	55 000	1 001 000	752 193	-248807,16	75,1	
Nettomeno	-21 835 573		-6 176 000	-1 437 359	-7 613 359	-6 833 915	779444,10	89,8	
KÄYTTÖOMAISUUDEN MYYNTI									
Menot						0,00			
Tulot	150 000,00		50 000		50 000	18620,64	-31379,36	37,2	15
Nettomeno	150 000,00		50 000		50 000	18620,64	-31379,36	37,2	15
IRTAIMISTO JA RAKENTAMINEN YHTEENSÄ									
Menot	-22 731 573		-7 612 000	-1 563 359	-9 175 359	-8 054 726	1120632,99	87,8	
Tulot	1 046 000		996 000	55 000	1 051 000	771 995	-279004,92	73,5	
Nettomeno	-21 685 573		-6 616 000	-1 508 359	-8 124 359	-7 282 731	841628,07	89,6	

9.3. Rahoitusosan toteutuminen

Tulorahoitus muodostuu vuosikatteesta ja sen jälkeen esiintyvistä mahdollisista satunnaisista eristä. Lisäksi otetaan huomioon tulorahoituksen korjauserät. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat 8,1 miljoonaa euroa, joihin saatiin rahoitusosuuksia 0,7 miljoonaa euroa sekä pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloja 1,4 miljoonaa. Toiminnan ja investointien rahavirraksi jäi 0,6 miljoonaa euroa.

Uutta lainaa nostettiin 6,5 miljoonaa euroa vuonna 2016. Vuoden 2016 lopussa ei ollut käytössä kuntarahoitusluottoa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin tai maksettiin pois 3,6 miljoonalla eurolla.

Yhteenveto valtuuston hyväksymien sitovien erien toteutumisesta

	Sito- vuus	Määrärahat					
		Talousarvio/ Kustannus- arvio	TA-muutos	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Tot %
KÄYTTÖTALOUSOSA							
Kaupunginhallitus	N	-4 137 390		-4 137 390	-3 100 549	1 036 841	74,9
Perusturvalautakunta	N	-55 081 064	-2 800 000	-57 881 064	-56 383 016	1 498 048	97,4
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	N	-34 817 090		-34 817 090	-34 410 570	406 520	98,8
Yhdyskuntateknikka	N	-456 456		-456 456	-85 935	370 521	-18,8
Yhteiset erät	N	172 000		172 000	1 638 623	1 466 623	952,7
Nuorisokeskus Oivanki		0		0	-18	-18	
Maankäytösopimukset	*)	2 115 883		2 115 883	2 822 113	706 230	133,4
Rukan pysäköintilaitos	**)	201 852		201 852	221 900	20 048	109,9
INVESTOINTIOSA							
Irtaimisto							
Keskushallinto/irtaimisto	N	-90 000	-71 000	-161 000	-75 610	85 390	47,0
Perusturva/irtaimisto	N	-200 000		-200 000	-193 857	6 143	96,9
Kasvatus- ja sivilautakunta/irtaimisto	N	-100 000		-100 000	-99 210	790	99,2
Yhdyskuntateknikan lautakunta/irtaimisto	N	-100 000		-100 000	-98 760	1 240	98,8
Peruspalvelua tukevat investoinnit	N	-3 366 000	-130 000	-3 496 000	-3 313 739	182 261	94,8
* Terveyskeskustilojen muutokset ja saneeraukset 2014-2016	KA	-1 100 000		-1 100 000	-1 053 000	47 000	95,7 valmis
* KeVa-keskuksen laajennus 2015-2017	KA	-730 000		-730 000	-311 078	418 922	42,6 kesken
* Uimahallin peruskorjaus 2012-2016	KA	-1 960 000		-1 960 000	-1 711 983	248 017	87,3 valmis
* Valmiussuunnitteluun liittyvät työt 2015-2017	KA	-280 000		-280 000	-165 242	114 758	59,0 kesken
* Vesikattojen peruskorjaukset 2016-2018	KA	-530 000		-530 000	-180 991	349 009	34,1 kesken
* Kiinteistöjen peruskorjaus ja takuu-ajan työt 2016	N	-500 000		-500 000	-539 456	-39 456	107,9
Kulttuuriin ja vapaa-aikaan liittyvät investoinnit	N	-234 000	-50 000	-284 000	-257 234	26 766	90,6
* Jää/monitoimihalli 2015-2018	KA	-3 730 000		-3 730 000	-150 971	3 579 029	4,0 kesken
* Urheilukentän pinnoitteen korjaus 2015-2016	KA	-224 000		-224 000	-194 988	29 012	87,0 valmis
Perusinfrastruktuuri	N	-2 096 000	-542 359	-2 638 359	-2 068 318	570 041	78,4
* Omaisuuden hankinta 2016	N	-392 000	-552 359	-944 359	-546 612	397 747	57,9
* Liikenneväylät ja -alueet sekä yhteishankkeet 2016	N	-300 000		-300 000	-245 569	54 431	81,9
* Rukatunturintien ja Rukajärventien liikennejärjestelyt, kaavatiet Juhannuskallion kohdalla 2015-2016	KA	-1 192 000		-1 192 000	-987 401	204 599	82,8 valmis
Käyttöomaisuuden myynti	N	50 000		50 000	18 621	-31 379	37,2
Elinkeinojen kehittämistä tukevat investoinnit	N	-480 000	-715 000	-1 195 000	-1 194 624	376	100,0
Matkailua tukevat ja muut elinkeinopoliittiset investoinnit	N	-300 000	-815 000	-1 115 000	-1 161 324	-46 324	104,2
* Rukan stadionin muutostyöt 2016	N	-200 000	-800 000	-1 000 000	-1 000 749	-749	100,1 valmis
Muut elinkeinopoliittiset investoinnit	N	-180 000	100 000	-80 000	-33 300	46 700	41,6

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio

KA = Kun hankkeen toteutus ajoittuu useammalle vuodelle, on sitovuustasona hankkeen kokonaiskustannusarvio, alv 0 %.

*) Laskennallisia rahavaroja ei saa ylittää.

***) Tilikauden yli-/alijäämä.

Tilinpäätöslaskelmat

10. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

Ulkoinen	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Toimintatuotot				
Myyntituotot	7 533 876,34		6 425 532,37	
Maksutuotot	7 191 971,79		6 236 590,51	
Tuet ja avustukset	2 693 956,81		1 875 391,28	
Muut tuotot	5 807 645,75	23 227 450,69	4 471 358,67	19 008 872,83
Valmistus omaan käyttöön		466 443,02		496 627,10
Toimintakulut				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-39 176 921,81		-39 209 528,68	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-10 654 881,31		-11 082 615,61	
Muut henkilösivukulut	-2 538 144,51		-2 344 616,25	
Henkilöstökulut	-52 369 947,63		-52 636 760,54	
Palvelujen ostot	-46 768 241,41		-46 446 776,73	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 967 965,88		-6 529 615,89	
Avustukset	-7 107 995,66		-5 573 472,39	
Muut kulut	-1 897 905,20	-115 112 055,78	-1 675 405,00	-112 862 030,55
Toimintakate		-91 418 162,07		-93 356 530,62
Verotulot		51 794 401,15		52 713 605,60
Valtionosuudet		46 600 341,00		44 846 208,00
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	-35 475,29		27 866,20	
Muut rahoitustuotot	1 700 818,58		1 664 135,38	
Korkokulut	-502 260,96		-519 544,44	
Muut rahoituskulut	-234 722,86	928 359,47	-121 928,39	1 050 528,75
Vuosikate		7 904 939,55		5 253 811,73
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 250 789,29	-6 250 789,29	-5 146 753,88	-5 146 753,88
Tilikauden tulos		1 654 150,26		107 057,85
Rahastojen lisäys(-) / vähennys(+)		539 741,09		527 410,18
Tilikauden ylijäämä		2 193 891,35		634 468,03

Rahoituslaskelma

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	7 904 939,55	5 253 811,73
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-1 395 794,57	-7 634,90
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-8 054 726,01	-5 446 068,25
Rahoitusosuudet investointimenoihin	753 374,44	1 064 260,59
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 403 298,32	73 546,20
Toiminnan ja investointien rahavirta	611 091,73	937 915,37
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-462 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	130 000,00	7 898,52
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 500 000,00	5 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 609 216,89	-3 378 786,88
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset	706 735,22	-214 957,53
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	1 103,84	1 681,48
Vaihto-omaisuuden muutos	32 869,77	-17 793,85
Saamisten muutos	-526 390,57	205 437,25
Korottomien velkojen muutos	-1 197 154,68	-60 291,41
Rahoituksen rahavirta	2 037 946,69	1 081 187,58
Rahavarojen muutos	2 649 038,42	2 019 102,95
Rahavarojen muutos	2 649 038,42	2 049 138,97
Rahavarat 31.12.	29 951 919,21	27 302 880,79
Rahavarat 1.1.	27 302 880,79	25 253 741,82

Tilikaudella 2015 on oikaistu kaupungin edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja maa-alueisiin kirjaamaton myyty maa-alue 30.036,02 euroa.

Tase

VASTAAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
AINEETTOMAT OIKEUDET	8 298,60	14 813,64
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	752 585,63	959 918,89
ENNAKKOMAKSUT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	760 884,23	974 732,53
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
MAA- JA VESIALUEET	16 623 826,86	16 300 499,39
RAKENNUKSET	47 970 743,22	48 193 464,07
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	9 707 736,22	7 657 111,01
KONEET JA KALUSTO	1 778 207,64	2 109 359,90
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	52 144,68	52 144,68
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	857 386,97	1 634 964,26
AINEELLISET HYÖDYKKEET	76 990 045,59	75 947 543,31
SIJOITUKSET		
OSAKKEET JA OSUUDET	8 772 628,43	8 571 978,87
MUUT LAINASAAMISET	5 199 014,15	5 329 014,15
MUUT SAAMISET	240 977,57	238 339,47
SIJOITUKSET	14 212 620,15	14 139 332,49
PYSYVÄT VASTAAVAT	91 963 549,97	91 061 608,33
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	4 235,43	3 926,53
LAHJOITUSRAHASTOJEN ERITYISKATTEET	36 312,26	36 323,60
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	40 547,69	40 250,13
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
AINEET JA TARVIKKEET	300 942,51	333 812,28
MUU VAIHTO-OMAISUUS	54 852,40	54 852,40
VAIHTO-OMAISUUS	355 794,91	388 664,68
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
MYNTISAAMISET	930 351,77	1 008 310,18
LAINASAAMISET		
MUUT SAAMISET	269 273,29	263 273,29
SIIRTOSAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET	1 199 625,06	1 271 583,47
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
MYNTISAAMISET	1 960 483,09	2 518 412,83
LAINASAAMISET		
MUUT SAAMISET	974 922,52	658 972,32
SIIRTOSAAMISET	2 128 244,35	1 287 915,83
LYHYTAIKAISET SAAMISET	5 063 649,96	4 465 300,98
SAAMISET	6 263 275,02	5 736 884,45
RAHOITUSARVOPAPERIT		
OSAKKEET JA OSUUDET	22 262 604,24	20 940 181,46
SIJOITUKSET RAHAMARKKINAINSTRUMENTTEIHIN		
JOUKKOVELKAKIRJALAINASAAMISET		
MUUT ARVOPAPERIT	2 182,58	682,26
RAHOITUSOMAISUUSARVOPAPERIT	22 264 786,82	20 940 863,72
RAHAT JA PANKKISAAMISET	7 687 132,39	6 362 017,07
VAIHTUVAT VASTAAVAT	36 570 989,14	33 428 429,92
VASTAAVAA YHTEENSÄ	128 575 086,80	124 530 288,38

VASTATTAVAA	2016	2015
OMA PÄÄOMA		
PERUSPÄÄOMA	54 181 838,32	54 181 838,32
ARVONKOROTUSRAHASTO	2 425 000,00	2 425 000,00
MUUT OMAT RAHASTOT	8 930 127,22	9 469 868,31
EDELLESTEN TILIKAUSIEN YLIJÄÄMÄ	12 387 674,57	11 046 471,32
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 193 891,35	634 468,03
OMA PÄÄOMA	80 118 531,46	77 757 645,98
PAKOLLISET VARAUKSET		
MUUT PAKOLLISET VARAUKSET	544 843,79	555 960,68
PAKOLLISET VARAUKSET	544 843,79	555 960,68
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
VALTION TOIMEKSIANNOT	5 227,19	4 593,59
LAHJOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	109 546,38	110 057,72
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6 296,34	5 017,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	121 069,91	119 668,51
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	28 013 309,00	25 701 759,70
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	52 383,50	57 887,59
MUUT PITKÄAIKAISET VELAT		
PITKÄAIKAINEN	28 065 692,50	25 759 647,29
LYHYTAIKAINEN		
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOKSILTA	4 188 450,70	3 604 081,40
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	5 504,09	5 135,49
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA		
SAADUT ENNAKOT	1 782 397,93	1 989 247,94
OSTOVELAT	5 755 422,63	5 432 952,61
MUUT VELAT	829 154,50	841 773,15
SIIRTOVELAT	7 164 019,29	8 464 175,33
LYHYTAIKAINEN	19 724 949,14	20 337 365,92
VIERAS PÄÄOMA	47 790 641,64	46 097 013,21
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	<u>128 575 086,80</u>	<u>124 530 288,38</u>

Konsernin tuloslaskelma

	2016	2015
Toimintatuotot	49 234 439,03	44 787 914,83
Toimintakulut	-136 667 091,36	-134 359 246,30
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta	947,42	19 973,12
Toimintakate	-87 431 704,91	-89 551 358,35
Verotulot	51 794 401,15	52 713 605,60
Valtionosuudet	46 600 341,00	44 846 208,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-29 661,97	51 436,01
Muut rahoitustuotot	1 725 760,92	1 676 899,00
Korkokulut	-953 659,93	-1 102 167,66
Muut rahoituskulut	-236 817,32	-124 109,00
Rahoitustuotot ja kulut	505 621,70	502 058,35
Vuosikate	11 468 658,94	8 510 513,60
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-8 408 860,40	-7 240 855,49
Tilikauden yli- ja alipariarvo		
Poistot ja arvonalentumiset	-8 408 860,40	-7 240 855,49
Tilikauden tulos	3 059 798,54	1 269 658,11
Tilinpäätössiirrot	538 374,30	524 569,62
Tilikauden verot	-14 615,43	-3 359,14
Laskennalliset verot	-146 979,91	-89 698,55
Vähemmistöosuudet	1 563,48	-8 722,21
Tilikauden yli/alijäämä	3 438 140,98	1 692 447,83

Konsernin rahoituslaskelma

	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	11 469 004,34	8 510 513,60
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot ja laskennalliset verot	-14 615,43	-3 359,14
Tulorahoituksen korjauserät	-1 142 162,82	-121 412,58
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 362 117,17	-7 204 643,84
Rahoitusosuudet investointimenoihin	753 374,44	1 064 260,59
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 440 723,90	108 856,98
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 144 207,26	2 354 215,61
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-6 953,97	-462 000,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	7 169 841,44	5 628 640,41
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 938 230,21	-5 713 137,98
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-312 761,27	-471 567,22
Oman pääoman muutokset	849 980,79	608 204,90
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	989,37	1 654,55
Vaihto-omaisuuden muutos	16 898,40	-27 281,25
Saamisten muutos	-711 217,32	1 106 961,00
Korottomien velkojen muutos	-1 214 076,03	-1 115 136,10
Rahoituksen rahavirta	-145 528,80	-443 661,69
Rahavarojen muutos	2 998 678,46	1 910 553,92
Rahavarojen muutos	2 998 678,46	1 910 553,92
Rahavarat 31.12.	33 400 707,70	30 402 029,24
Rahavarat 1.1.	30 402 029,24	28 491 475,32

Konsernitase

VASTAAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT	126 537 267,91	126 385 594,91
Aineettomat hyödykkeet	1 007 016,10	1 240 612,71
Aineettomat oikeudet	197 186,42	220 636,23
Muut pitkävaikutteiset menot	763 923,89	974 629,62
Ennakkomaksut	45 905,79	45 346,86
Aineelliset hyödykkeet	121 415 382,70	121 272 801,30
Maa- ja vesialueet	18 391 682,31	18 068 354,84
Rakennukset	88 371 199,37	89 664 760,08
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 753 737,96	7 709 136,80
Koneet ja kalusto	3 385 213,55	3 754 913,82
Muut aineelliset hyödykkeet	105 019,85	61 621,53
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 408 529,66	2 014 014,23
Sijoitukset	4 114 869,11	3 872 180,90
Osakkuusyhteisöosuudet	610 050,43	79 716,14
Muut osakkeet ja osuudet	2 688 960,86	3 139 126,82
Joukkovelkakirjalainasaamiset	25 798,03	0
Muut lainasaamiset	546 459,62	412 375,87
Muut saamiset	243 600,17	240 962,07
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	406 140,14	391 930,82
Valtion toimeksiannot	271 292,38	239 962,34
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	36 312,26	36 323,60
Muut toimeksiantojen varat	98 535,50	115 644,88
VAIHTUVAT VASTAAVAT	43 323 228,25	39 630 028,68
Vaihto-omaisuus	529 102,98	546 001,39
Aineet ja tarvikkeet	474 250,58	491 148,99
Valmiit tuotteet	54 852,40	54 852,40
Muu vaihto-omaisuus		
Ennakkomaksut		
Saamiset	9 353 759,79	8 642 340,28
Pitkäaikaiset saamiset	1 199 625,06	1 271 583,47
Myyntisaamiset	930 351,77	1 008 310,18
Muut saamiset	269 273,29	263 273,29
Siirtosaamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	8 154 134,73	7 370 756,81
Myyntisaamiset	3 846 419,80	4 594 136,20
Lainasaamiset		
Muut saamiset	1 212 532,36	892 631,31
Siirtosaamiset	3 095 182,57	1 883 989,30
Rahoitusarvopaperit	22 857 579,01	21 150 964,33
Osakkeet ja osuudet	22 294 578,32	20 951 957,50
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	521 160,33	158 666,79
Muut arvopaperit	41 840,36	40 340,04
Rahat ja pankkisaamiset	10 582 786,47	9 290 722,68
VASTAAVAA	170 266 636,30	166 407 554,41

VASTATTAVAA	2016	2015
OMA PÄÄOMA	85 635 568,83	82 032 649,72
Peruspääoma	54 181 838,32	54 181 838,32
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	4 578,90	4 578,90
Arvonkorotusrahasto	2 425 000,00	2 425 000,00
Muut omat rahastot	10 467 231,23	11 008 585,06
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	15 118 779,40	12 720 199,63
Tilikauden yli-/alijäämä	3 438 140,98	1 692 447,81
VÄHEMMISTÖOSUUS	1 401 081,40	1 385 686,23
PAKOLLISET VARAUKSET	1 460 556,51	1 216 696,89
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	1 460 556,51	1 216 696,89
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	489 097,37	473 898,67
Valtion toimeksiannot	272 284,14	240 629,40
Lahjoitusrahastojen pääomat	109 806,22	110 443,67
Muut toimeksiantojen pääomat	107 007,01	122 825,60
VIERAS PÄÄOMA	81 280 332,19	81 298 622,90
Pitkäaikainen vieras pääoma	53 959 312,52	52 520 090,16
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	44 254 360,26	41 785 198,78
Lainat julkisyhteisöiltä	9 704 952,26	10 734 891,38
Lyhytaikainen vieras pääoma	27 321 019,67	28 778 532,74
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 519 259,92	5 840 324,95
Lainat julkisyhteisöiltä	1 290 909,43	1 360 216,78
Saadut ennakot	2 103 164,32	2 155 362,81
Ostovelat	6 531 801,34	6 272 779,54
Muut velat	1 655 720,77	1 730 606,46
Siirtovelat	9 688 097,60	11 034 155,82
Laskennalliset verovelat	532 066,29	385 086,38
VASTATTAVAA	170 266 636,30	166 407 554,41

Liitetiedot

11. LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Maankäyttösopimusten perusteella saatujen rahojen tuloutus (22.028,36 euroa) on kirjattu vastoin Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausuntoa (67/22.2.2005, 70/25.10.2005, 94/20.4.2010) investointien rahoitusosuuksiksi oikeamman kuvan antamiseksi.

Tuloslaskelmaan kirjaaminen parantaisi tulosta väärin perustein. Maankäyttösopimuksissa on sovittu siitä, että varat käytetään ko. kaava-alueen investointeihin.

Lisäksi on v. 2016 maankäyttösopimusyksikön taseesta tuloutettu tuloslaskelmaan kaavateiden kunnossapitoon 15.000 euroa.

1) Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoritusperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennetty suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaan ennen vuotta 2013 hankittujen hyödykkeiden osalta käytetään pisimpiä poistoaikoja ja menojäännöspoistoissa pienimpiä prosentteja ja 1.1.2013 jälkeen hankittavilla hyödykkeillä käytetään lyhimpiä poistoaikoja ja korkeimpia prosentteja.

Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO-periaatteen mukaisesti hankintameno tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitus-omaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaissopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaupungilla on kaksi turvavyöhyke-koronvaihtosopimusta. Muut koronvaihtosopimukset on

tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitonut pitkäaikaisen lainan vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.

Korkojohdannaisista aiheutuneet kassavirrat on kirjattu tilikauden aikana korkokulujen oikaisuksi. Sopimukset ovat voimassa 15.3.2021, 17.1.2024, 9.12.2024 ja 1.9.2025 asti.

lrtisanottuja johdannaissopimuksia ei ole.

2) Tuloslaskelman tai taseen esittämistavan muutos

Ei ole muutettu.

3) Oikaisu edelliseltä tilikaudelta

Tilikaudella 2015 on oikaistu edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja maa-alueisiin kirjaamaton myyty maa-alue 30.036,02 euroa.

Tilikaudella 2016 on oikaistu v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

4) Edellisten tilikausien tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudella 2016 on kirjattu suunnitelmapoistojen lisäksi lisäpoistoja yhteensä 1.123.940,47 euroa.

Henkilöstömenojen toteutumaa vähensi kilpailukyky sopimuksen mukainen tuleva lomarahaleikkaus, joka tuli huomioida lomapalkkavelan kirjaamisessa jo vuoden 2016 tilinpäätöstä laadittaessa. (Kirjanpitoltk:n kunjaoston lausunto 114). Lomarahaleikkauksen vaikutus tuloslaskelmaan oli n. 0,55 miljoonaa euroa henkilöstömenoja vähentävästä verrattuna edelliseen vuoteen.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat merkittävät tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Tilikaudella 2015 on oikaistu edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja maa-alueisiin kirjaamaton myyty maa-alue 30.036,02 euroa.

Tilikaudella 2016 on oikaistu v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätösohjetta on muutettu v. 2015, tilinpäätös on laadittu uuden kirjanpitolautakunnan kuntajaoston konsernitilinpäätöksen laatimista koskevan yleisohjeen mukaisesti.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen tilinpäätöksessä vuonna 2015 on yhdistelty kaikki muut yhteisöt paitsi osakkuusyhteisö Kuusamo Food Invest Oy. Kaupunginhallitus on päättänyt 18.6.2015 § 168 tehdä 1,2 milj. euron pääomasijoituksen. kyseiseen yhtiöön. Puolet em summasta sijoitetaan osakepääomaan ja puolet annetaan pääomailainaa. Kaupunki on sijoittanut 28.7.2015 462.000 euroa ko. yhtiö osakkeisiin ja antanut 462.000 euron pääomalainan, joka sisältyvät kaupungin taseeseen. Yhtiö ei laadi tilinpäätöstä vuodelta 2015.

Konsernitilinpäätökseen 2016 on yhdistelty kaikki muut yhteisöt joissa kaupungilla on määräämisvalta sekä kuntayhtymät, joissa kaupunki on osakkaana paitsi Tropiikan Rantasauna Oy, jonka ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2017.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhtiönsön ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuunottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemisessä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Omistuksen eliminoinnissa syntynyt ero on kirjattu kokonaisuudessaan hankintatilikaudelle.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on eroteltu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Asunto-osakeyhtiöiden ja muiden kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi. Jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmillä tilikausilla kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisö

Osakkuusyhteisöä Kuusamo Food Invest Oy ei ole yhdistelty vuoden 2015 konsernitilinpäätökseen, koska yhtiö on perustettu vuonna 2015 ja ensimmäinen tilikausi päättyy vuoden 2016 lopussa.

Osakkuusyhteisöä Tropiikin Rantasauna Oy ei ole yhdistelty vuoden 2016 konsernitilinpäätökseen, koska yhtiö on perustettu vuonna 2016 ja ensimmäinen tilikausi päättyy vuoden 2017 lopussa.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Ei ole.

Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Tilikaudella 2015 on oikaistu kaupungin edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja maa-alueisiin kirjaamaton myyty maa-alue 30.036,02 euroa.

Tilikaudella 2016 on oikaistu kaupungin v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudella 2015 on oikaistu edellisten tilikausien yli-/alijäämään ja maa-alueisiin kirjaamaton myyty maa-alue 30.036,02 euroa.

Tilikaudella 2016 on oikaistu kaupungin v. 2007-2015 työttömyysvakuutusmaksuja -556.605,87 euroa, tapaturmavakuutusmaksuja 73.948,53 euroa ja taloudellista tukea -224.077,88 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämään yhteensä nettona 706.735,22 euroa.

Tuloslaskelman liitetiedot

6) Toimintatuotot

(ulkoisista eristä)

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Yleishallinto	778 068,33	777 219,96	901 225,23	842 273,56
Perusturva	11 293 408,76	9 963 234,07	28 614 170,15	26 566 636,05
Kasvatus- ja sivistys	2 876 827,68	2 340 952,91	6 198 062,05	6 417 390,43
Yhdyskuntatekniikka	5 584 339,24	5 172 975,15	5 584 339,24	5 172 975,15
Muut palvelut	2 694 806,68	754 490,74	7 936 642,36	5 788 639,64
Toimintatuotot yhteensä	23 227 450,69	19 008 872,83	49 234 439,03	44 787 914,83

7) Verotulojen erittely

	Kaupunki	
	2016	2015
Kunnan tulovero	41 661 755,89	42 245 506,11
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 304 338,26	3 595 009,44
Kiinteistövero	6 828 307,00	6 873 090,05
Muut verotulot	0,00	0,00
Verotulot yhteensä	51 794 401,15	52 713 605,60

8) Valtionosuuksien erittely

	Kaupunki	
	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus (ilman tasauksia)	37 434 324,00	36 403 858,00
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	10 663 052,00	10 470 444,00
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 497 035,00	-2 028 094,00
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	0,00
Valtionosuudet yhteensä	46 600 341,00	44 846 208,00

9) Palvelujen ostojen erittely

	Kaupunki	
	2016	2015
Asiakaspalvelujen ostot	27 878 362,71	26 647 012,81
Muiden palvelujen ostot	18 889 878,70	19 799 763,92
Palvelujen ostot yhteensä	46 768 241,41	46 446 776,73

10) Valtuustoryhmille annetut tuet

	Kaupunki	
	2016	2015
	Ei ole	Ei ole

11) Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista arvioitun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Ennen vuotta 2013 valmistuneilla investoinneilla:

Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	Tasapoisto	20 %
Muut pitkävaikutteiset menot, lentoasema	20 vuotta	Tasapoisto	5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet		Menojäännöspoisto	7 - 20 %
Rakennukset ja rakennelmat	20 - 50 vuotta	Tasapoisto	2 - 5 %
Koneet ja kalusto	5 - 20 vuotta	Tasapoisto	5 - 20 %

Penet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluksi.

Vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneet investoinnit:

Muut pitkävaikutteiset menot	2 vuotta	Tasapoisto	50 %
Muut pitkävaikutteiset menot, lentoasema	20 vuotta	Tasapoisto	5 %
Kiinteät rakenteet ja laitteet		Menojäännöspoisto	10 - 25 %
Rakennukset ja rakennelmat	10 - 40 vuotta	Tasapoisto	2,5 - 10 %
Koneet ja kalusto	3 - 15 vuotta	Tasapoisto	6,7 - 33,3 %

Pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluksi.

12) Pakollisten varausten muutokset

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Varaus kaatopaikan sulkemiseen 1.1.	445 000,00	405 000,00	445 000,00	405 000,00
Lisäykset tilikaudella	40 000,00	40 000,00	40 000,00	40 000,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Varaus kaatopaikan sulkemiseen 31.12.	485 000,00	445 000,00	485 000,00	445 000,00
Metsän uudistamiskustannukset 1.1.	87 546,77	111 780,48	87 546,77	111 780,48
Lisäykset tilikaudella			0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	27 702,98	24 233,71	27 702,98	24 233,71
Metsän uudistamiskustannukset 31.12.	59 843,79	87 546,77	59 843,79	87 546,77
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.			684 150,11	731 923,58
Lisäykset tilikaudella			348 576,32	
Vähennykset tilikaudella			117 013,71	47 773,47
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.			915 712,72	684 150,11
Muut pakolliset varaukset 1.1.	23 413,91	0,00		
Lisäykset tilikaudella		184 921,51		
Vähennykset tilikaudella	23 413,91	161 507,60		
Vastuu 31.12.	0,00	23 413,91	0,00	0,00
Muihin pakollisiin varauksiin kaupungilla kirjattu Shp:n alijäämästä tehty pakollinen varaus, konsernissa ko. varaus eliminoitu.				
Yhteensä	544 843,79	555 960,68	1 460 556,51	1 216 696,89

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	1 357 099,72	17 565,65	1 357 099,72	17 565,65
Rakennusten myyntivoitot		33 142,26	0,00	55 058,30
Muut myyntivoitot	27 577,96	564,00	27 577,96	564,00
Myyntivoitot yhteensä	1 384 677,68	51 271,91	1 384 677,68	73 187,95
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	0,00		0,00	0,00
Muut myyntitappiot	0,00	4 456,81	0,00	4 456,81
	0,00	4 456,81	0,00	4 456,81

14) Satunnaiset tuotot ja kulut

Kaupunki	
2016	2015
Ei ole	Ei ole

15) Muut rahoitustuotot, jotka saatu osuuksista muista yhteisöistä

	Kaupunki	
	2016	2015
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä		
Osinkotuotot muista yhteisöistä	66 322,90	60 257,53
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä		
Osuuspääoman korot	2 330,78	2 138,36
Yhteensä	68 653,68	62 395,89

16) Erittely poistoeron muutoksista

Kaupunki	
2016	2015
Ei ole	Ei ole

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Kaupunki	
2016	2015
Ei ole	Ei ole

18) Arvonkorotukset

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	2 425 000	2 425 000	2 425 000	2 425 000
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	2 425 000	2 425 000	2 425 000	2 425 000

Rukan asemakaava-alueella kortteleissa 99, 104 ja 118 Kuusamon kaupungin omistamiin tontteihin tehty arvonkorotukset v. 2007. Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotus perustuu Länsi-Rukan asemakaava-alueella toteutuneiden kiinteistökauppojen hintatasoon, joka on ollut 250 €/k-m².

19) Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä pysyvien vastaavien sijoitukset

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	14 813,64	959 918,89	0,00	974 732,53
Lisäykset tilikauden aikana	770,00	214 479,55		215 249,55
Rahoitusosuudet tilikaudella		-69 314,00		-69 314,00
Vähennykset tilikauden aikana	-770,00			-770,00
Siirrot tase-erien välillä				0,00
Tilikauden poisto	-6 515,04	-352 498,81		-359 013,85
Arvonalennukset ja niiden palautukset				
Aktivoidut korkomenot				
Poistamaton hankintameno 31.12.	8 298,60	752 585,63	0,00	760 884,23
Arvonkorotukset				
Kirjanpitoarvo 31.12.	8 298,60	752 585,63	0,00	760 884,23
Olennaiset lisäpoistot				
Erittely olennaisista lisäpoistoista		5 907,35		

Aineelliset hyödykkeet							
Maa-alueet	Rakennukset ja rakennelmat	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Arvo- ja taide-esitteet	Ennakkomaksut ja kesken-eräiset	Yhteensä	
Poistamaton hankintameno 1.1.	13 870 745,89	48 193 464,07	7 657 111,01	2 109 359,90	52 144,68	1 634 964,26	73 517 789,81
Lisäykset tilikauden aikana	338 588,73	4 500 063,88	3 811 160,72	362 963,80		-1 392 101,06	7 620 676,07
Rahoitusosuudet tilikaudella		-766 941,60	-502 010,65	-1 491,00		614 523,77	-655 919,48
Vähennykset tilikauden aikana	-8 198,60		-10 422,04	-10 646,85			-29 267,49
Siirrot tase-erien välillä							
Tilikauden poisto	-2 309,16	-3 955 843,13	-1 248 102,82	-685 520,33			-5 891 775,44
Arvonlennukset ja niiden palautukset							
Aktivoidut korkomenot							
Poistamaton hankintameno 31.12.	14 198 826,86	47 970 743,22	9 707 736,22	1 774 665,52	52 144,68	857 386,97	74 561 503,47
Oikaisut				3 542,12			3 542,12
Arvonkorotukset	2 425 000,00						2 425 000,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	16 623 826,86	47 970 743,22	9 707 736,22	1 778 207,64	52 144,68	857 386,97	76 990 045,59
Olennaiset lisäpoistot		1 117 267,37		765,75			
Erittely olennaisista lisäpoistoista							

Pysyvien vastaavien sijoitukset

	Osakkeet ja osuudet			Jvk-, laina- ja muut saamiset		Yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Kuntayhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset konserniyhtiöistä	Saamiset muut yhteisöt, liittymismaksut	
Hankintameno 1.1.	1 648 345,63	4 054 676,91	2 868 956,33	5 250 890,53	316 463,09	14 139 332,49
Lisäykset	128 188,90		72 460,66		2 638,10	203 287,66
Vähennykset				-130 000,00		-130 000,00
Siirrot tase-erien välillä						0,00
Hankintameno 31.12.	1 776 534,53	4 054 676,91	2 941 416,99	5 120 890,53	319 101,19	14 212 620,15
Arvonlennukset						
Arvonkorotukset						
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 776 534,53	4 054 676,91	2 941 416,99	5 120 890,53	319 101,19	14 212 620,15

Maa- ja vesialueet erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet	80 009,65	75 886,99	1 606 740,28	1 602 617,62
Kiinteistöjen liittymismaksut	16 543 817,21	16 224 612,40	16 784 942,03	16 465 737,22
Muut maa- ja vesialueet	16 623 826,86	16 300 499,39	18 391 682,31	18 068 354,84

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

Ei ole

20-22) Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja muissa yhteisöissä

Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1.000 euroa)		tilikauden voitosta/tappiosta
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Kuusamon Vuokratilat	Kuusamo	100 %	100 %	1 091	30 989	283
KSAK Oy	Kuusamo	60 %	60 %	1 866	384	1
YFK Valmennus Oy	Kuusamo	--	60 %	13	0	-4
Koillis-Suomen kehittämissyhtiö Naturpolis Oy	Kuusamo	79 %	79 %	403	310	-10
Nuoriso- ja luontomatkailukeskus Oivanki Oy	Kuusamo	100 %	100 %	615	121	0
Kuntayhtymät						
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Oulu	2,72 %	2,72 %	4 253	5 894	146
Pohjois-Pohjanmaan Liitto	Oulu	4,88 %	4,88 %	53	58	4
Osakkuusyhteisöt						
Kuusamo Food Invest Oy	Kuusamo	48,00 %		462	462	0
Tropiikin rantasauna Oy	Kuusamo	50,00 %	yhtiön ensimmäinen tilikausi päättyy 31.12.2017, ei ole yhdistelty			

23) Vaihtuvien vastaavien saamisten erittely

	Kaupunki			
	2016		2015	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		116 481,40		132 985,35
Lainasaamiset (sijoitusten ryhmässä)	4 528 890,53	130 000,00	4 658 890,53	130 000,00
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	4 528 890,53	246 481,40	4 658 890,53	262 985,35
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		35 334,85		31 641,79
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	35 334,85	0,00	31 641,79
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	462 000,00		462 000,00	
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	462 000,00	0,00	462 000,00	0,00
Saamiset yhteensä	4 990 890,53	281 816,25	5 120 890,53	294 627,14

24) Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot				
Siirtosaamiset				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä				
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	171,23	171,23	171,23	171,23
Kelan korvaus työterveyshuollosta	260 000,00	233 000,00	309 713,07	267 700,86
EU-tuet ja avustukset		149 783,05	128 355,06	149 783,05
Valtion avustukset ja korvaukset	713 887,34	311 269,05	713 887,34	313 432,72
Muut tulojäämät	1 154 185,78	593 692,50	1 943 055,87	1 152 901,44
Tulojäämät yhteensä	2 128 244,35	1 287 915,83	3 095 182,57	1 883 989,30
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	2 128 244,35	1 287 915,83	3 095 182,57	1 883 989,30

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oma pääoma

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32	54 181 838,32
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1			4 578,90	4 578,90
Lisäykset				
Vähennykset				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0	0	4 578,90	4 578,90
Arvonkorotusrahasto 1.1.	2 425 000,00	2 425 000,00	2 425 000,00	2 425 000,00
Lisäykset				
Vähennykset				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	2 425 000,00	2 425 000,00	2 425 000,00	2 425 000,00
Muut omat rahastot				
Kuusamon kehittämis- ja inv.rahasto 1.1.	8 854 838,85	9 361 860,33	8 854 838,85	9 361 860,33
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-530 520,09	-507 021,48	-530 520,09	-507 021,48
KehittämISRahaston pääoma 31.12.	8 324 318,76	8 854 838,85	8 324 318,76	8 854 838,85
Henkilöstön kehittämisrahasto 1.1.	225 528,13	245 916,83	225 528,13	245 916,83
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta	-9 221,00	-20 388,70	-9 221,00	-20 388,70
Henkilöstön kehittämisrah. pääoma 31.12.	216 307,13	225 528,13	216 307,13	225 528,13
Vakuutusrahasto 1.1.	389 501,33	389 501,33	389 501,33	389 501,33
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta			0,00	0,00
Vakuutusrahaston pääoma 31.12.	389 501,33	389 501,33	389 501,33	389 501,33
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	0,00	0,00	1 538 716,75	1 577 293,07
Siirrot rahastoon			341 198,26	341 016,79
Siirrot rahastosta			-342 811,00	-379 593,11
Muut omat rahastot 31.12.	0,00	0,00	1 537 104,01	1 538 716,75
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	11 680 939,35	11 261 428,85	14 412 647,44	12 720 670,44
Muutos	706 735,22	-214 957,53	706 131,96	-470,81
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	12 387 674,57	11 046 471,32	15 118 779,40	12 720 199,63
Tilikauden yli-/alijäämä	2 193 891,35	634 468,03	3 438 140,98	1 692 447,81
Oma pääoma yhteensä	80 118 531,46	77 757 645,98	85 635 568,84	82 032 649,72

26) Erittely poistoeroista

Kaupunki	
2016	2015
Ei ole	Ei ole

27) Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat, jotka erääntyvät myöhemmin
kuin viiden vuoden kuluttua
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta
Lainat julkisyhteisöiltä

Kaupunki	
2016	2015
9 797 021,00	12 044 843,00
41 143,79	46 983,41
9 838 164,79	12 091 826,41

**28) Liikkeeseen lasketut joukko-
velkakirjalainat**

Kaupunki	
2016	2015
Ei ole	Ei ole

29) Pakollisiin varauksiin sisältyvät erät

Muut pakolliset varaukset
Kaatopaikan sulkeminen -varaus
Metsän uudistaminen
Shp pakollinen varaus, oikaistu konserntp:ssä
Potilasvakuutusmaksuvastuu
Muut pakolliset varaukset
Muut pakolliset varaukset yhteensä

Kaupunki		Konserni	
2016	2015	2016	2015
485 000,00	445 000,00	485 000,00	445 000,00
59 843,79	87 546,77	59 843,79	87 546,77
	23 413,91		
		915 712,72	684 150,12
544 843,79	555 960,68	1 460 556,51	1 216 696,89

30) Vieras pääoma

Velat tytäryhteisöille

Kaupunki			
2016		2015	
Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
	259 549,83		41 803,97
0,0	259 549,83	0,0	41 803,97

Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä

	1 435 462,29		993 354,87
0,0	1 435 462,29	0,0	993 354,87

Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille

0	0	0	0

Vieras pääoma yhteensä

0,0	1 695 012,1	0,0	1 035 158,84
-----	-------------	-----	--------------

31) Sekkilimiitti

Kaupunki	
2016	2015
Ei ole	Ei ole

32) Muiden velkojen erittely

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Muut velat				
Liittymismaksut	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	829 154,50	841 773,15	1 655 720,77	1 730 606,46
Muut velat yhteensä	829 154,50	841 773,15	1 655 720,77	1 730 606,46

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	405,40	405,40	97 541,25	212 606,33
Menojäämät				
Palkkojen, lomapalkkojen ja hlösivukulujen jaks.	5 831 329,95	6 845 765,97	7 602 592,25	8 797 752,95
Eläkevakuutusmaksut	894 748,81	801 456,46	925 346,20	801 456,46
Korkojaksotukset	98 277,94	107 407,67	99 545,86	108 897,69
Valtionosuuden palautus OPM:lle			0,00	0,00
Muut menojäämät	339 257,19	709 139,83	963 072,05	1 113 442,39
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	7 164 019,29	8 464 175,33	9 688 097,60	11 034 155,82

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot**34) Kiinnitykset, panttaukset tai muu omaisuus velkojen vakuutena****Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin**

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00	14 461 490,28	15 718 954,06
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	373 482,07	373 482,07
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00	14 634 959,49	15 932 487,83
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	45 966 695,09	45 966 695,09

Velat, joiden vakuudeksi on annettu panttauksia

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Panttatut tonttien vuokraoikeudet			30 604,35	30 604,35

Velat, joiden vakuudeksi on annettu osakkeita

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Ei ole
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				

35-37) Vakuudet

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
	Ei ole	Ei ole	Ei ole	Ei ole

38) Vuokravastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut yhteensä	514 726,00	815 846,00	764 134,39	932 209,00
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	212 993,00		277 563,08	25 864,00
Sopimuksiin sisältyvät lunastusveloitteet				
Leasingvastuut yhteensä	109 779,11	144 813,76	227 892,67	334 120,75
Seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	22 138,85	51 645,15	96 669,45	117 902,67
Siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut			6 828,09	
Yhteensä	624 505,11	960 659,76	992 027,06	1 266 329,75

39-40) Vastuusitoumukset

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	21 214 485,92	21 464 486,00	21 464 955,00	21 753 069,94
Jäljellä oleva pääoma	12 469 573,00	13 499 235,81	12 639 593,32	13 673 247,98
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 302 660,00	8 302 660,00	8 302 660,00	8 302 660,00
Jäljellä oleva pääoma	2 829 263,59	3 190 163,73	2 829 263,59	3 190 163,73

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kaupunki	
	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	75 647 183,00	75 458 292,81
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0,00	0,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	56 465,60	53 772,02

41) Muut taloudelliset vastuut

	Kaupunki		Konserni	
	2016	2015	2016	2015
Turvavyöhyke koronvaihtosopimus, Danske Bank, 25506666SA				
Tehostettu korkovyöhykesw ap				
Käypä arvo	-39 413,00	-57 892,00	-39 413,00	-57 892,00
Kohde-etuuden arvo	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00
Sopimus erääntyy 15.3.2021				
Kaupunki saa pankilta euribor 6 kk korkoa ja maksaa pankille euribor 12 kk korkoa tilanteessa missä 12 kk euriborkorko on alle 3,40%				
Turvavyöhyke koronvaihtosopimus, Danske Bank 25508786SA, 43677793SA				
Deflaatiosw ap				
Käypä arvo	-12 016,00	-31 934,00	-12 016,00	-31 934,00
Kohde-etuuden arvo	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00
Sopimus erääntyy 15.3.2021				
Kaupunki maksaa vuosi-inflaatiota 3 kuukauden viiveellä. Tämä on edelliseen lisämaksukomponentti.				
Koronvaihtosopimus, Pohjola Pankki Oyj, 397448				
Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan 15081/11 korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Sopimus erääntyy 15.3.2021				
Käypä arvo	-70 527,19	-25 893,99	-70 527,19	-25 893,99
Kohde-etuuden arvo	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00	3 000 000,00
Koronvaihtosopimus, Nordea 1606226/2219301				
Koronvaihtosopimus on tehty DanskeBankin lainan nro FI89 8119 9710 0200 27 korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
Sopimus erääntyy 1.9.2025				
Käypä arvo	-76 608,00	8 674,00	-76 608,00	1 528,28
Kohde-etuuden arvo	4 500 000,00	4 750 000,00	4 500 000,00	4 962 245,32

Koronvaihtosopimus, Pohjola Pankki Oyj, 436190				
Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan nro 17603/14 korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 9.12.2024				
Käypä arvo		-27 469,67		-27 469,67
Kohde-etuuden arvo		2 000 000,00		2 000 000,00
Koronvaihtosopimus, Nordea 1701908/2536144				
Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan nro 17157/14 korkoriskin suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksella muutetaan vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 17.1.2024				
Käypä arvo		25 140,00		25 140,00
Kohde-etuuden arvo		3 500 000,00		3 500 000,00
Koronvaihtosopimus Kuntarahoitus Oyj				
Koronvaihtosopimus on tehty Kuntarahoitus Oyj:n lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu osa vaihtuvista koroista kiinteiksi. Koronvaihtosopimuksen pääoma suojaa osittain lainaa. Koronvaihtosopimus on kertalyhenteinen. Sopimus erääntyy 10.10.2021.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			272 249,00	272 249,00
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			-12 844,49	-12 894,42
Koronvaihtosopimus Handelsbanken				
Koronvaihtosopimus on tehty Handelsbankenin yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Koronvaihtosopimukseen sisältyy myös korkokatto. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 15.7.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			127 616,72	170 155,63
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			1 497,10	2 472,40
Korkokattosopimus, SEB				
Korkokattosopimus Skandinaviska Enskilda Bankenin yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Korkokattosopimuksella rajoitetaan lainasta maksettavaa korkoa. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma Sopimus erääntyy 15.7.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			127 616,72	170 155,63
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			2 218,69	1 006,50
Koronvaihtosopimus DanskeBank				
Koronvaihtosopimus Danske Bankin yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainan ja koronvaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 31.12.2019.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			435 598,40	435 598,40
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			-7 120,84	-4 489,22
Koron- ja valuuttavaihtosopimus Nordea				
Koron- ja valuuttavaihtosopimus Nordean yksittäisen SEK-määräisen lainan korko- ja valuuttariskin suojaamiseksi.				
Koron- ja valuuttavaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvat korot ja valuutan muuntokurssi kiinteiksi. Lainan sekä koron- ja valuuttavaihtosopimuksen pääoma, eräpäivä sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan. Sopimus erääntyy 16.10.2020.				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä			73 167,46	87 119,68
Käyä arvo yhteensä (pankin ilmoituksen mukaan)			-6 670,75	-4 195,17
Maankäyttösopimuksista aiheutuvat vastuut	n. 1,7 milj.	n. 2,0 milj.	n. 1,7 milj.	n. 2,0 milj.
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Pysäköintipaikkojen lunastus n. 15 paikkaa	0,00	250 000,00	0,00	250 000,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	2 066 477,83	2 675 039,31	2 146 826,83	2 735 337,31

Situmus Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle (vanha jättekäsittelyalue)	1 447 000,00	0,00	1 447 000,00
Situmus Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskukselle (uusi jättekäsittelyalue)	600 000,00	0,00	600 000,00
Hannu Hautala -säätiön sääntöjen 6 §:n mukaan Kuusamon kaupungilla on pääasiallinen vastuu ko. säätiön toiminnan käytännön järjestelyissä ja sen jatkuvuuden turvaamisessa (kaupunginhallitus 20.6.2007 § 151).			
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	252 500,00	220 495,00	252 500,00
Vammaispalvelulain mukaisen tuleva tuetun asumisen vastuu			317 404,08
Eläkevastuut			22 298,56
Toiminta-avustukset	166 000,00		166 000,00

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	Kaupunki	
	2016	2015
Kaupunginhallitus	107	111
Perusturvalautakunta	495	498
Kasvatus- ja sivistyslautakunta	457	466
Yhdyskuntatekniikan lautakunta	121	126
Yhteensä 31.12.	1 180	1 201
- josta määräaikaiset	257	296
Työllistetyt		
- hlöä/keskimäärin	38,6	33,5
- työpäiviä	7 942	6 888

43) Henkilöstökulut

	Kaupunki	
	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	52 369 947,63	52 636 760,54
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	312,02	29,92
Henkilöstökulut yhteensä	52 370 259,65	52 636 790,46

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kaupunki	
	2016	2015
Kuusamon keskusta	11 017,37	13 108,14
Kuusamon perussuomalaiset ry	2 792,00	3 440,15
Kuusamon kokoomus ry	2 108,63	2 356,42
Kuusamon sos.dem. työväenyhdistys ry	756,50	1 016,06
Kuusamon vihreät	1 625,69	1 867,59
Vasemmistoliitto	924,50	925,76
Yhteensä	19 224,69	22 714,12

45) Tilintarkastajan palkkiot

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

	Kaupunki	
	2016	2015
Tilintarkastuspalkkiot	20 190,94	29 085,13
Tilintarkastajan lausunnot	1 717,40	2 217,74
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	9 275,13	8 056,28
Muut palkkiot	2 871,20	11 557,73
Palkkiot yhteensä	34 054,67	50 916,88

Eriytetyt tilinpäätökset

12. ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET

Tuloslaskelma

Maankäyttösopimusyksikkö

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto		
Ulkoiset myyntitulot	46 597,37	46 630,72
Liiketoiminnan muut tuotot	329 034,00	
Materiaalit ja palvelut		
Palvelujen ostot	-15 000,00	-15 000,00
Liikeylijäämä	360 631,37	31 630,72
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	-54 999,00	5 625,00
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	305 632,37	37 255,72
Ylijäämä ennen varauksia	305 632,37	37 255,72
Tilikauden ylijäämä	305 632,37	37 255,72

Rahoituslaskelma

Maankäyttösopimusyksikkö

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Tulorahoitus		
Liikeylijäämä	360 631,37	31 630,72
Rahoitustuotot ja -kulut	-54 999,00	5 625,00
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-22 028,36	-70 069,31
Rahoitusosuudet investointimenoihin	22 028,36	60 169,31
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	305 632,37	27 355,72
Rahoitustoiminta		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Pitkäaikaisten saamisten muutokset	-6 000,00	893 214,50
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	152 906,00	-450 165,00
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-272 202,26	-72 342,71
Rahoitustoiminnan netto	-125 296,26	370 706,79
Vaikutus kassavaroihin	180 336,11	398 062,51
Laskennalliset rahavarat 31.12.	2 822 112,68	2 641 776,57
Laskennalliset rahavarat 1.1.	2 641 776,57	2 243 714,06

Tase
Maankäyttösopimusyksikkö

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015	VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Jäännöspääoma	147 487,62	147 487,62
Maa- ja vesialueet	133 010,12	133 010,12	Edellisten vuosien ylijäämä	1 438 182,97	1 400 927,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Tilikauden ylijäämä	305 632,37	37 255,72
Vaihto-omaisuus			VIERAS PÄÄOMA		
Muu vaihto-omaisuus	54 852,40	54 852,40	Pitkäaikainen		
Saamiset			Saadut ennakot	1 716 979,53	1 989 181,79
Pitkäaikaiset saamiset				<u>3 608 282,49</u>	<u>3 574 852,38</u>
Muut saamiset	269 273,29	263 273,29			
Lyhytaikaiset saamiset					
Muut saamiset	0,00	476 315,00			
Siirtosaamiset	329 034,00	5 625,00			
	<u>786 169,81</u>	<u>933 075,81</u>			
Laskennalliset rahavarat	2 822 112,68	2 641 776,57			
	<u>3 608 282,49</u>	<u>3 574 852,38</u>			

Tuloslaskelma
Rukan pysäköintilaitos

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Liikevaihto		
Ulkoiset myyntitulot	669 884,77	614 275,36
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-40 080,90	-46 581,48
Palvelujen ostot		
Muiden palvelujen ostot	-66 037,98	-61 229,92
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-729,43	-1 166,46
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-99,78	-160,49
Muut henkilösivukulut	-36,53	-54,41
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-177 531,36	-177 510,16
Liiketoiminnan muut kulut		
Muut liiketoiminnan kulut	-230,00	
Liikelylijäämä	385 138,79	327 572,44
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkokulut	-162 837,82	-181 266,08
Muut rahoituskulut	-400,49	-878,23
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	221 900,48	145 428,13
Ylijäämä ennen varauksia	221 900,48	145 428,13
Tilikauden ylijäämä	221 900,48	145 428,13

Rahoituslaskelma
Rukan pysäköintilaitos

1.1.-31.12.2016 **1.1.-31.12.2015**

Tulorahoitus		
Liikelylijäämä	385 138,79	327 572,44
Poistot ja arvonalentumiset	177 531,36	177 510,16
Rahoitustuotot ja -kulut	-163 238,31	-182 144,31
Muut tulorahoituksen korjaukset, sisäinen korko	50 353,00	62 213,00
Investoinnit		
Käyttöomaisuusinvestoinnit		
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	449 784,84	385 151,29
Rahoitustoiminta		
Lainankannan muutokset	-130 770,00	-130 770,00
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Lyhytaikaisten saamisten muutokset	-4 587,80	1 369,87
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	-9 052,05	6 285,92
Rahoitustoiminnan netto	-144 409,85	-123 114,21
Vaikutus kunnan kassavaroihin tilikaudella	305 374,99	262 037,08
Vaikutus kunnan kassavaroihin edell.tilinpäätös	-3 549 031,49	-3 811 068,57
Vaikutus kunnan kassavaroihin yhteensä	-3 243 656,50	-3 549 031,49

Tase

Rukan pysäköintilaitos

VASTAAVAA	31.12.2016	31.12.2015	VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineelliset hyödykkeet			Jäännöspääoma	1 029 913,93	979 560,93
Maa- ja vesialueet	2 425 000,00	2 425 000,00	Arvonkorotusrahoitus	2 425 000,00	2 425 000,00
Rakennukset	6 169 786,95	6 347 318,31	Edellisten vuosien ylijäämä	-438 080,61	-583 508,74
Osakkeet ja osuudet	555,50	555,50	Tilikauden ylijäämä	221 900,48	145 428,13
Muut saamiset	50 846,28	50 846,28	VIERAS PÄÄOMA		
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Pitkäaikainen		
Saamiset			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 026 915,00	2 157 685,00
Lyhytaikaiset saamiset			Lainat julkisyhteisöiltä		
Myyntisaamiset	7 830,00	2 640,20	Sisäinen laina kaupungilta/rahoitusosuus	3 243 656,50	3 549 031,49
Rahat ja pankkisaamiset			Lyhytaikainen		
Pysäköintilaitoksen kassatili	4 323,50	700,00	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	130 770,00	130 770,00
	<u>8 658 342,23</u>	<u>8 827 060,29</u>	Ostovelat	7 969,96	14 367,88
			Muut velat	7 003,80	5 867,89
			Siirtovelat	<u>3 293,17</u>	<u>2 857,71</u>
				<u>8 658 342,23</u>	<u>8 827 060,29</u>

Alv:n esitystapaa muutettu w. 2015-2016, saamisen ja velan erotus näkyy velkana muissa veloissa.

Allekirjoitukset ja merkinnät

Luettelot ja selvitykset

13. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Kuusamossa 29.3.2017

KUUSAMON KAUPUNKI

Tuomo Hänninen
Kaupunginhallituksen
johtaja-

Leena Mustonen
Kaupunginhallituksen
I varapuheenjohtaja

Liisa Siikaluoma
Kaupunginhallituksen puheen-
II varapuheenjohtaja

Mika Flöjt
Hallituksen jäsen

Heikki Kallunki
Hallituksen jäsen

Elina Kemppainen
Hallituksen jäsen

Joukamo Kortesalmi
Hallituksen jäsen

Vuokko Käsmä
Hallituksen jäsen

Veli Määttä
Hallituksen jäsen

Tiina Tiermas
Hallituksen varajäsen

Jyrki Saarela
Hallituksen jäsen

Martti Turunen
Hallituksen jäsen

Jouko Manninen
Kaupunginjohtaja

Tilintarkastusmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Kuusamossa päivänä kuuta 2017

KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy

Juha Väärälä
JHTT, KHT

14. LUETTELOT JA SELVITYKSET

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tasekirja, säilytetään sidottuna kirjana keskusarkistossa pysyvästi
Päiväkirja, atk-tuloste RONDO R8 järjestelmän Softco arkistointijärjestelmässä
Pääkirja, atk-tuloste RONDO R8 järjestelmän Softco arkistointijärjestelmässä
Palkanlaskennan palkkaluettelot ja tiliraportit paperitulosteena keskusarkistossa
Laskutusten laskutuslistat paperitulosteena hallintokunnittain
Myyntireskontran suorituspäiväkirjat ja suorituslistat paperitulosteena
Perhehuollon, elatusturvan, varastojen, palvelukassojen, käyttöomaisuus-
kirjanpidon ja konekeskuksen kirjanpitokirjat paperitulosteina hallintokunnittain

KÄYTETYT TOSITESARJAT

RONDO R8 järjestelmän Softco arkistointijärjestelmässä

Rondo-laskut	80	800002 -	832600
PSOP	85	760000 -	761091

Paperitulosteina kirjausjärjestyksessä

Kirjanpito	1	1 -	1609
Pegasos palkat	60	300000 -	300250
Myyntireskontrasuoritukset	3	30001 -	31970
Ostoreskontra/keskushallinto	8	200000 -	200014
Kassanhoito	10	240000 -	241244
Ostoreskontrasuoritukset	11	260000 -	260711
Yleislaskutus/terveyskeskus	13	400000 -	441150
Yleislaskutus/perusturva	14	480000 -	484516
Yleislaskutus/keskushallinto	15	500000 -	500157
Populus matkalaskut	23	220000 -	220023
Yleislaskutus/sivistystoimi	24	510000 -	516067
Palvelukassat, Ceepos	25	620000 -	620028
Yleislaskutus/kultt. ja vapaa-aika	29	530000 -	530759
Yleislaskutus/tukipalvelukeskus	34	540000 -	541494
Yleislaskutus/yhdyskuntatekniikka	35	550000 -	566042
Palvelukassa/henkilöstöravintola	26	610000 -	610197
Palvelukassa/yhteispalvelupiste	28	640000 -	640027
Palvelukassa/terveyskeskus	27	650000 -	650221
Käyttöomaisuuskirjanpito	9	700000 -	700011
Konekeskus	50	750000 -	750011
Lääkekeskus	31	920200 -	920223
Tk:n tarvevarasto	32	920400 -	920423
Perhehuollot	40	5001 -	5060